BÉCSI NAPLÓ

XXXVIII. ÉVFOLYAM 3. SZÁM
2017. MÁJUS–JÚNIUS
MEGJELENIK 2 HAVONTA
ÁRA: 2,50 Euro
Erscheinungsort Wien
Österreichische Post AG •
02Z032898 M P. b. b.
VERLAGPOSTAMT 1010 WIEN

ELNÖKVÁLASZTÁS FRANCIAORSZÁGBAN
- Emmanuel Macron rendkívüli sikere -

A francia elnökválasztáson eredetileg hét politikus indult a különböző politikai táborokból, de a döntő második fordulójában csak ketten jutottak be, a pártonkívüli, de szociálliberális gondolkodású volt gazdasági miniszter Emmanuel Macron, valamint a szélsőjobboldali Marine Le Pen a Front National párt elnöke. Macron pártonkívüli politikus, aki nemrégiben alapította meg „En Marche" (Előre) mozgalmat. A döntő választáson a 39 éves Macron nyert, begyűjtve a szavazatok 65,1%-át, míg vetélytársnője Le Pen csak 34,9%-ot ért el. Ez nem kevés, mert Le Pen több mint 10 millió szavazatot kapott. Emellett mintegy 11 millióan nem mentek el szavazni és további 4 millióan érvénytelen szavazatot adtak le. Ebből sokan azt a következtetést vonták le, hogy az ország meglehetősen megosztott és a lakosság bizalma is megingott a politika iránt. Ez is nagyban elősegítette Macron sikerét, akinek fellépése újat jelent a francia politikában. A francia választók, akik nem akarták Le Pent választani, rá szavaztak, írták a kommentárok. Meglepő módon a vesztes Le Pen is gratulált a győztes Macronnak és közölte, hogy ő ezt országuk érdekében teszi, tekintettel a jövőbeni rendkívül nehéz feladatokra. De reméli, hogy a júniusi választások után a legerősebb ellenzéke lesz.

Emmanuel Macron 1977. december 21-én született az Észak-Franciaországi Amiensben. Szülei orvosok voltak. Annak ellenére, hogy nem voltak vallásosak, fiukat jezsuiták által vezetett iskolába adták. Macront szülei saját kérésére megkeresztelteték. Erős az önbizalma és erős a sikerre törekvése. Azt írták róla, hogy szimpatikus, barátságos, könnyen teremt kapcsolatokat, alapjában véve mégis zárkózott, kiismerhetetlen. Emellett határozott és meggyőző, logikusan, világosan gondolkodó. Kezdettől fogva keresi az idősebb, sikeres emberek társaságát.

A franciák nagy többsége lelkesen ünnepelte Macron megválasztását, aki Napóleon óta a legfiatalabb államelnöke lesz Franciaországnak. A fő ünnepség Párizsban a Louvre előtti téren zajlott le, ahol rengeteg ember gyűlt összse. Itt különösen figyelemreméltó volt, hogy az emberek az Európa-himnuszt énekelték. Macron kifejezetten Európa-barát, míg Le Pen azt akarja, hogy Franciaország lépjen ki az EU-ból és az Euro zónából.

Macron győzelme nagyon erős és pozitív visszhangot váltott ki az EU-ban, különösen Németországban, ahol a lakosság és a politikusok örömmel üdvözölték sikerét. Tudvalevőleg De Gaulle és Adenauer német kancellár időszaka óta szoros barátság alakult ki Franciaország és Németország között. A két ország és a két nép barátsága tulajdonképpen az EU alapja. Merkel kancellárasszony is már az elnökválasztás alatt kijelentette, hogy Macron győzelmét szeretné. A győzelem után azt mondta, hogy „Nincs semmi kétségem, hogy jól tudunk együttműködni". Merkel a korábbi francia elnökökkel is jól együttműködött. Sigmár Gabriel német külügyminiszter már korábban ismerte Macront, mert vele egy időben volt gazdasági miniszter Németországban, Macron pedig Franciaországban.

Gabriel úgy nyilatkozott: „Liberté, Égalité, Fraternité" (Szabadság, Egyenlőség, Testvériség). Ezt választotta Franciaország a „Grand Nation", amely eddig és most is Európa közepén van." Az EU vezetősége is kifejezte jókívánságait. Kétségtelenül Macron gazdasági elképzelései és a német gazdaságpolitikában, valamint az EU között vannak különbségek.

A németek örülnek

Az új francia elnök gazdasági miniszter volt, korábban pedig a párizsi Rothschildbanknál, mint beruházási bankár dolgozott. Így vannak megalapozott gazdasági elképzelései, és megreformálni szándékozik a francia gazdaságot, hogy versenyképes legyen a globalizációban. Ugyanakkor politikailag és gazdaságilag szorosan együttműködni akar Németországgal, bár „elviselhetetlennek" tartja a német exporttöbbletet. A német felfogás viszont az, hogy ha a német export csökken, az nem segít senkin sem. Az illető országnak beruházni kell és modernizálni kell a gazdaságot, hogy exportálni tudjanak. A beruházások segítségével jobban el tudják látni a belső piacot is és így munkahelyeket hoznak létre amelyek elősegítik a gazdasági növekedést. Gabriel német külügyminiszter úgy nyilatkozott, hogy támogatni fogja a franciaországi német beruházások ügyét. Merkel kicsit tartózkodóan nyilatkozott. Ő segíteni akar, hogy a francia munkanélküliséget csökkentsék. Emellett úgy látszik, hogy nem tiltakozna, ha Franciaország megsértené a Maastrichti feltételeket. (min pl. a 3%-os Budgethiány túllépése). Macron különbenis túlzónak tartja ezeket az előírásokat, Kétség kívül Németországban örülnek annak, hogy Macron megakadályozta Le Pen sikerét.

Virtuális táj

Viszont Macron azt is javasolta, hogy hozzanak létre egy ú.n. EUROBONDOT, azaz pénzügyi alapot, amelyből lehetne támogatni a deficites EU-országokat. Ezért létesítsenek közös európai pénzügyminisztériumot. Német részről nem túlságosan lelkesednek ezekért a javaslatokért, azért sem, mert ez megkönnyítené az európai deficitek további növelését, másrészt ez német részről újabb költségekkel járhat. A nemzetek feletti pénzügyminiszter gondolata nem kapott Németországban támogatást.

Franciaország gazdasági helyzete nem éppen rózsás. A gazdasági növekedés 2016-ban 1,1% volt. A munkanélküliség 10% körül van. (Németországban 6%). A fiatalok munkanélkülisége meghaladja a 20%-ot. Ezért sok fiatal hagyja el az országot. Többek között Angliába, Németországba mennek dolgozni.

Az ország gazdasági struktúrája sem a legszerencsésebb, így modernizálásra szorul. Macron gazdasági növekedést szeretne. Reformterveiben többek között a munkajog megváltoztatására és megkönnyítésére törekszik. De az eddig ismertté vált reformtervek nem elégítik ki a franciákat. Ezért pl. az ország lakosságának 57%-a azt, hiszi, hogy Macron programja nem javít az ország gazdasági helyzetén. Csak 41% van ellenkező véleményen.

Macron első feladata volt, új kormány alakítása. Miniszterelnöknek a 46 éves köztársaságpárti Eduard Philippet nevezte ki, akinek különböző pártokból összeállított kabinetet kell vezetnie. Macron mozgalma Republik en Marche névvel pártként fog fellépni a júniusi parlamenti választásokon. Ezeken a választásokon Macronnak meg kell birkóznia többek között Le Pen pártjával a Front Nationallal, a legyöngült szocialistákkal és a volt államelnökjelölt Fillon konzervatív pártjával. Ha mozgalma sikeresen szerepel a választásokon, könnyebb lesz megvalósítania reformterveit.

Macront sok bizalom és remény veszi körül. Remélhetőleg sikerül Franciaország gazdasági helyzetét megjavítani és megerősíteni a német–francia együttműködést és barátságot. Ez az egész EU javára válna. Macron első külföldi útja Berlinbe vezetett, ahol Merkel kancellárral tanácskozott. Mindketten új programot hirdettek meg az EU és az Euro-övezet elmélyítéséről. A változtatások az Európa-szerződésekben nem tabuk, mondták mindketten. Németországnak akkor megy jól, ha Európának jól megy. Európa viszont csakis erős Franciaországgal fog tovább fejlődni – hangzott el.

Harsay György (München)

Ausztriai változások

Mélyet lélegezve tolakszik fel a kérdés: hol vannak azok az idők, amikor VI. Pál pápa a boldogok szigetének nevezte Ausztriát, olyan átütő erővel, hogy a lakosság el is hitte ezt a díszítő jelzőt? Nem kellett ehhez különösebb büszkeség, még a stréberség is hiányozhatott, elég volt a megnyugtató érzés: jó helyen vagyunk, s ezért nem érhet bennünket olyan méretű kihívás, megrázkódtatás, amivel nem tudunk majd megbirkózni. Élt és virágzott a (kis-)polgári elégedettség mint állapot, vagy éppenséggel életcél, ahova még a vérbeli proletár is el akart jutni. Nem is volt ez hiú ábránd, hiszen a társadalmi egyensúlyra, az érdekellentétek csökkentésére hivatott politika mindent megtett a megvalósulás érdekében. A társadalmat és a politikát a szélsőségek kordában tartásával sikerült az „arany középszer" közelébe terelni és lényegében ott is tartani. Ami pedig az esetleges anyagi-pénzbeli vonzatokat illeti, a szomszédos NSZK kisugárzásával Ausztriát is részesítette a gazdasági csoda vívmányaiban.

A 2008 óta tobzódó világválság még a boldogok szigetét is elérte, rádöbbentve a politikát és a társadalmat is, hogy az ország és lakossága nem rendelkezik olyan eszközökkel, amiknek segítségével kivédhetők lettek volna a káros hatások. Már korábban, az 1995-ben vállalt EU-tagsággal végleg bebizonyosodott, hogy a globális (ellen)erők áramlásában Ausztria túlságosan tehetetlen és gyenge ahhoz, hogy kizárólag a saját lábán megálljon. Ellenpéldaként Svájcot lehetne felhozni, de nem biztos, hogy helytálló bármiféle összehasonlítás. Az akkoriban még – különösen szocialista oldalról hangoztatott – semlegesség mára annyira háttérbe került, hogy az átlagpolgár aligha tudná megválaszolni a kérdést, az EU tagállamaként – igaz, NATO tagság nélkül – tulajdonképpen hol helyezkedik el Ausztria.

Ha csak utalásképpen is, nem szabad figyelmen kívül hagyni ebben az összefüggésben az orientáció elvesztését, ami nem utolsósorban az ország és állam rendeltetésének kérdésébe ütközik. 1945-ben hihetetlen szemfényvesztéssel lehetett újra kezdeni: Ausztria mint a Harmadik Birodalom első áldozata az 1955. évi államszerződésig sikerrel játszotta végig ezt az átmeneti szerepet, azt követően pedig megyőzően bizonyította politikai és védelmi tekintetben semlegességét, világnézetileg pedig a Nyugathoz való tartozását. Azt sem árt mejegyezni, hogy Bruno Kreisky országlásának végéig olyan személyiségek tartották kézben az ország sorsának irányítását, akik világviszonylatban is elismerést vívtak ki Ausztriának.

Mára az eltájolódás és a politikai pártokra vonatkoztatva is általános méreteket öltött a kisszerűség, tehetetlenség. Főként gazdasági összefüggésben, de „ideológiailag" is a kényelmes ráhagyatkozás lett mérvadó, mintegy tudomásul véve: ha az ország helyzete, sorsa nagymértékben úgyis külső (globális) erők befolyásától függ, elég, ha a politikai vezetés mindennapi szinten eligazgatja az országot. Napjainkra viszont világossá vált, mennyire eltávolodott egymástól a társadalom és a politikai vezetés. Közismert az átlagpolgárok elfordulása mindattól ami valamilyen módon a politikához kötödik. A társadalmi béke – és persze minél több szavazat megszerzése érdekében – a pártprogramok, különösképpen a két, többnyire koalíciós párt esetében nagyfokú közeledésre engedtek következtetni, olyannyira, hogy úgy tűnt, a kettő között szinte nincs is alternatíva.

Többek között ennek következtében is kezdtek fellazulni a tömbgondolkodás határai: a már kezdettől

Folytatás a 6. oldalon

Bonyodalmak a Balkánon

Meglepetés nélkül Aleksandar Vučić nyerte a szerbiai államfőválasztást a húsvét előtt két héttel megtartott voksoláson. Május közepén, mikor ezek a sorok íródnak, még ő az ország kormányfője, de mire a Bécsi Napló az olvasók elé kerül, már beiktatják új tisztségébe. Ezzel együtt új miniszterelnököt kell választania a parlamentnek – nagyban folynak a találgatások, ki léphet Vučić nyomdokaiba. Egyes elemzők szerint a poszt csak névlegesen „kiadó", az utódnak a háttérben Vučić diktál majd.

Tüntetéseket is kilátásba helyeztek a beiktatás napjára. Lassan mindennaposak lesznek a tiltakozó megmozdulások Szerbiában. Vučić választási győzelme után ugyanis megteltek az utcák. Az országban – Belgrád és Újvidék mellett több városban, így Szabadkán is – napokon át több ezren vonultak ki új választásokat követelve. Túlnyomórészt egyetemisták demonstráltak, de számos értelmiségi, közéleti személyiség is melléjük állt. Szerintük Vučić azért nyert, mert a szerb média jelentős részét markában tartja, a szavazókat megvásárolták vagy megfélemlítették, a választói névjegyzékben pedig egymillió szavazásra nem jogosult vagy már meghalt ember szerepelt. A tüntetők a közösségi médiában szervezték meg a megmozdulásokat, a kormányoldal szerint viszont valójában az ellenzék állt a tiltakozások mögött, egyes lapok Soros Györggyel hozták összefüggésbe a szerbiai eseményeket.

De nem csak Szerbiában tüntettek. Macedóniában különösen feszültté vált a helyzet. Nem most kezdődött, két éve tart a súlyos belpolitikai válság, akkor pattant ki a lehallgatási botrány, ami szerint az országot irányító jobboldali párt vezetői a titkosszolgálatot felhasználva húszezer ember telefonját hallgatták le engedély nélkül. A lehallgatottak között kifejezetten sok volt az albán kisebbségi vezető.

A decemberi választásokat követően most kulminálódott a helyzet. A voksolást megnyert jobboldalnak ugyanis nem sikerült kormányt alakítania, egyik albán párt sem volt hajlandó koalícióra lépni vele, így nem tudta biztosítani a parlamenti többséget. A parlamenti többséggel rendelkező szociáldemokratákat viszont az államfő nem akarta felkérni a kormányalakításra, mivel az albán képviselők a koalícióért cserébe azt kérték, hogy hivatalos nyelv legyen az albán. Az elnök szerint ilyen koalíció veszélyeztetné az ország egységét. Közben tüntetések kezdődtek, nacionalista, albánellenes jelszavakkal. Április végén nacionalista tüntetők verték szét a macedón parlamentet, miután albánt választottak meg házelnöknek.

A nemzetközi közösség felemelte hangját az elnök antidemokratikus döntése miatt. Oroszország viszont kiállt Ivanov mellett. A moszkvai külügy nyilatkozatában úgy fogalmazott, hogy a nyugati hatalmak vérfürdőt akarnak Macedóniában, a háttérben pedig Nagy-Albánia létrehozása áll – ez Albánia, Koszovó és Macedónia albán többségű részeinek egyesülését jelenti.

A macedón jobboldal szerint Soros György akarja elalbánosítani Macedóniát.

Ivica Dačić szerb külügyminiszter is megszólalt a macedón helyzet miatt. Szerinte a macedón politikai válság nem lokális, hanem regionális probléma, és destabilizáció következhet be. Úgy fogalmazott, az ilyen lépések Szerbiát is érintik: folyamatosak és összehangoltak az albán fővárosból, Tiranából, a koszovói Pristinából, és az albán kisebbséggel

Folytatás a 3. oldalon

Határok nélkül

Értékeink útján járva jutott el idáig:
Vencser László 70 éves

„Adj hálát a Jóistennek, hogy ennyi papot tanítottál s ennyi kortársad van még. Én is büszke vagyok rád, mint gerinces, jó tanáromra, aki tartásával mindnyájunknak példát adott s meg is erősített” – ezt írta nemrég egy volt tanítványa Vencser Lászlónak, a gyulafehérvári teológia egykori tanárának, aki éppen huszonöt évvel ezelőtt vett búcsút erdélyi szemináriumi katedrájától és rektorhelyettesi íróasztalától. Azóta Ausztriában él, Linzben egyházmegyei szinten és ezzel párhuzamosan országosan is az idegen nyelvű katolikus pasztorációért felel, emellett a linzi belvárosi templomban papi tevékenységet végez. Fennmaradó idejét a magyar ügy szolgálatába állítja. Szinte mindig úton van; Ausztriában és Erdélyben éppúgy várják, mint Németországban vagy Kanadában, hogy hallják bátorító, útmutató szavait. A levelekből, amelyeket a júniusban hetvenéves Vencser László rendre kap, még hosszan lehetne idézni.

Nem is olyan régen volt, hogy Linzben is, Gyergyószentmiklóson is, Csíksomlyón is hálát adott hatvan évéért; hogy lapozgattuk egyre az *Itthon és otthon – Vencser László 60 éve* című könyvét, köszöntöttük, jókívánságainkat soroltuk, s lám, ismét kerek életévfordulóhoz érkezett: Vencser László 2017. június 17-én 70 éves. Ő már az év eleje óta „hetvenkedik”, s jó, ha mi is megszokjuk ennek a szép kerek számnak a kimondását, még akkor is, ha reá nézve alig hinnénk el ennek az első hallásra magasnak tűnő életkornak a valóságát.

Szándékosan fogalmazunk úgy, hogy *„első hallásra magasnak tűnő életkor”*, hiszen valójában, s különösen ma, a fiatal- és felnőttkor meghosszabbodásának idején a hetvenes szám nem is olyan magas. Egyáltalán nem az Vencser László esetében, aki, ha a felsőbb szintekre egymás mellett mozgó- és állólépcső is felvezet, még ma is az állólépcsőt választja; akinek meg sem kottyan a heti vonatos ingázás Linzből Bécsbe és vissza; és aki csoportos utazások idején mindenki másnál később zárja és korábban nyitja a napot, noha ezekben az esetekben jellemzően ő a több napos tanulmányutak főszervezője és az utazócsoport gondos vezetője.

Lapzártánk idején is úton van éppen: az ausztriai idegen nyelvű katolikus lelkészségeket irányító országos igazgatóság tizenhetedik tanulmányi útjára kísérte el paptársainak és a hivatal munkatársainak autóbusznyi csoportját. Ezeket a külföldi utakat immár tizenhat éve minden esztendőben megszervezi, hogy a más anyanyelvű kollégák megismerjék közelebbről azokat az országokat, ahonnan a különböző nemzetiségű katolikusok többsége érkezett. Kelet-Európa valamennyi országát bejárták már. Idén a Szent László-év keretében, s azért is, hogy körbevezethesse a csoportot életének legfontosabb helyszínein, útjuk Partiumba és Erdélybe vezet, ahová – tíz év után – másodszor térnek vissza. A püspökségek, érsekségek, kegyhelyek és más jelentős egyházi intézmények felkeresése gazdag hat napot vetít előre, amelynek lejártával Vencser László megkezdheti júniusi újabb hazautazásának megszervezését.

Kerek születési évfordulója napján ugyanis a csíksomlyói kegytemplomban, három nappal később pedig szülőfalujában ad hálát Istennek és embereknek az elmúlt hét évtizedben kapott kegyelmekért, ajándékokért – ahogy a volt tanítványainak, paptestvéreinek, rokonainak, barátainak, falusfeleinek és kedves ismerőseinek kiküldött meghívóban fogalmaz. A meghívását elfogadókat új könyvvel is meglepi: a legutóbbi válogatáskötetének (Hittel a holnapért, 2010) megjelenése óta eltelt hét évből hetven írást, beszédet gyűjtött össze *Értékeink útján* című új könyvébe, amely éppen az ünnepi alkalomra jelenik majd meg. Vajon ha ki akarnánk fürkészni a hatvanadik születésnapja óta eltelt tíz esztendő teljesítményének statisztikai adatokban kifejezhető mutatóit, hányszor hét vagy hétszer hét vagy hétszer hetvenhét szentbeszédet, előadást, ünnepi beszédet, megjelent könyvoldalt, teljesített jócselekedetet, megtett kilométert, felkeresett országot, várost, falut találnánk? Csak könyvből több mint húszat segített napvilágra ez alatt a tíz év alatt, csak a Jakab Antal-centenárium évében (2009) Európa 5 országának, 13 egyházmegyéjének 43 településén több mint 70 emlékprogramot tartott és szervezett, és azóta is járja Erdély és Ausztria mellett a nyugati diaszpórát is, különböző egyházi és kulturális események, rendezvények kezdeményezője- és szervezőjeként vagy meghívott előadójaként. S ne feledjük el hozzátenni: ez tevékenységének „csupán” a magyar szelete, amit osztrák hivatalainak a vezetése mellett végez. Tempfli Imre stuttgarti teológus, történész fogalmazta meg a legtalálóbban, amikor „hídverőnek” nevezte Vencser Lászlót, aki *„hidat vert régi és új, ódon és haladó, szeminaristák és elöljárók, ember és ember között, majd amikor a Gondviselés úgy hozta, hidat vert Ausztria és szeretett pátriája: Erdély, végül Gyulafehérvár és Linz között”.* Ezeket a hidakat vigyázza, óvja, erősíti és gyarapítja azóta is szüntelenül.

Sosem feledte el Ditrót, Székelyföldet, Erdélyt, ahonnan indult. Készített helyet a szívében új hazájának is, de a legfontosabb számára a magyar nemzet egésze, amelyet nem tud darabjaiban, csak egészében látni. Éppúgy érez, amint a kétszáz éve született Arany János: *„Nekem áldott az a bölcső, / Mely magyarrá ringatott.”* Meghatározó, mindent eldöntő kérdés számára az istenhit, a keresztény értékrend, amit szűkebb szülőföldje oltott belé és táplált ifjúkori évei alatt. Ugyanígy elsőrendű jelentőségű számára az egyenesség és az igazságosság, amit rajongva szeretett szüleitől kapott örökül. És kísérője életének a szerénység, az önzetlenség is. Szabó Ernő linzi magyar lelkész ez év február 19-én Linzben úgy mutatta be őt a szentmise elején, hogy „Az Ember”, „A Mi Emberünk”. Igen, Vencser László sok szempontból az Ember, az emberségesség nagybetűs példája.

Adja meg a Jóisten, hogy lehessen még sokáig közöttünk ilyen „hetvenkedő” jó erőben, amilyenben most látjuk, és tehessen még sokat szeretett népéért és egyházáért. Mert terve még sok van, és mi azt kívánjuk, hogy azokat mind álljon is módjában megvalósítani, s utána majd legyen egynéhány pihentető nyugdíjas éve is. *„Ha Isten éltet és ad egészséget és erőt, 2021. szeptember 12-én aranymisés leszek, vagyis pappá szentelésem 50. évfordulójához érkezem. De addig még van négy év, ami reményeim szerint továbbra is a Kárpát-medencében és a diaszpórában élő magyarokkal való szoros kapcsolatban és együttműködésben telik majd el”* – mondta nemrég egy vele készült interjúban.

Szükségünk van rá Ausztriában is. Józanságára, bölcsességére, nemzetünket összekovácsoló törekvéseire, erőfeszítéseire. Ilyen személyiségre mindenhol szükség van, ahol a közösség megmaradása s azon túl gyarapodása, előrelépése a cél. Kellenek a Vencser Lászlóhoz hasonló, másokért élő fáklyavivők, akik köré odacsoportosulhatunk, akikre figyelhetünk, akikre számíthatunk. Akik mutatják az utat.

Köszönjük, hogy hídverőként él közöttünk, és hogy olyan úton jár immár hét évtizede, amelyet egyféleképpen lehet csak kifejezni: értékeink útja.

Boldog születésnapot, Vencser atya!

A Bécsi Napló szerkesztősége nevében
Varga Gabriella a Kőrösi Csoma Sándor Program ösztöndíjasa (Ausztria)

TÁMOGATÁSI KÉRELEM

Támogatási akciónk 2002. júniusi beindítása óta – ide értve az Őrség naptárunk révén átutalt adományokat – a Bécsi Napló 2017/2. számában közzétett 95.674,23 euró 2017. május 20-ig az alábbi hozzájárulásokkal növekedett

Aykler Enikő	20,00	Dombi Csaba	37,00
Béres Georg	10,00	Gyenge Edith	10,00
Bessenyei Thomas	10,00	Jusits István Dr.	50,00
Borszky Katalin & John	30,00	Piroska Miklós	35,00
Csörsz Lajosné	10,00	Wenzel Robert & Christa	10,00
		Összesen:	*222,00*

A támogatások eddig befolyt teljes összege 95.876,23 euró.

Hálás köszönet mindazoknak, akik támogatásukkal lehetővé teszik a Bécsi Magyar Otthon fenntartását, amely a legkülönbözőbb rendezvények, társas összejövetelek mellett a Bécsi Magyar Iskolának is otthonul szolgál.

Mag. Hollós József elnök **Dr. Seidler Andrea** főtitkár **Tánczos Zoltán** pénztáros

További támogatások az alábbi bankfolyószámlára utalhatók át: P.S.K., A1010 Wien, Georg Coch-Platz 1, Bankleitzahl/Bankirányítószám 60000, Zentralverband Ungarischer Vereine und Organisationen in Österreich, kontószám 7255731. IBAN AT55 6000 0000 0725 5731 BIC OPSKATWW

Napló postája

Kerényi György levele
Deák Ernőnek, Bihari Szabolcsnak, Klement Kornélnak a NYEOMSZSZ elnökének és két alelnökének

Kedves Barátaim,

most olvastam – nagy örömmel – az interneten mai közgyűlésetek újraválasztási híreit. Nagyszerű személyetek és áldozatos munkátok régi híveként, egyrészt szívből gratulálok, másrészt köszönetet mondok egész nemzetünk, összetartozásunk, megmaradásunk érdekében végzett tevékenységetekért, nem csak a magam nevében!

Remélve, hogy még hosszú ideig számíthatunk érték- és közösségteremtő munkátokra, ezúton is, baráti tisztelettel kívánok minden jót személyes életetekben és közéleti funkcióitokban!

Utóirat. *Illőnek tartom, hogy tájékoztassalak Benneteket: Kecskemét város vezetése, polgármester asszonya tavaly télen hivatalosan is felkért, az Önkormányzat határon túli, nemzetpolitikai ügyekben illetékes tanácsadója legyek, amelyet – önkéntes munkában – elvállaltam.*

Így gyakorlatilag ugyanazt folytatom, ami miatt odakerültem a Parlamentbe és 12 szép és keddves évet, már kezdetektől, részben a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma szürke eminenciásaként, Veletek is megtisztelő együttműködésben eltöltöttem.

Kecskemét Kárpát-medencei testvérvárosi kapcsolatainak ápolását segítem, önkormányzati tanácsadóként. A 20 éve általam létrehozott marosvásárhelyi mellett, most már a sepsiszentgyörgyi, beregszászi, galántai és újvidéki hivatalos kapcsolatok mellett azok civil hátterének tartós megalapozásában szeretnék segíteni. Hiszem, mert megvalósítottuk Marosvásárhely esetében is, hogy a testvértelepülési kapcsolatoknak akkor van igazi értelme, összekötő ereje, ha a hivatalos delegációk évenkénti cseréjén túl az egyes civil, kulturális, egyházi, sport és egyéb közösségek, intézmények, iskolák, sőt gazdasági szereplők, cégek kapcsolatai ezeket a hétköznapokban is kölcsönösen éltetik. Hiszem, hogy mi, „anyaországiak”, legalább annyit kaphatunk, tanulhatunk - helytállásban, erkölcsiekben, emberi kapcsolatokban, közösségmegtartásban, egyéb tapasztalatokban - az elszakított nemzetrészeken élő testvéreinktől, mint amit mi tudunk esetleg adni!

Baráti szeretettel:
Gyuri

Hazám, miért kellett, hogy elhagyjalak?
– Az 1956-os forradalom a kortársak szemével –

Zsúfolásig megtelt a balfi templom Wolfgang Bachkönig könyvbemutatóján.

Az érdeklődő közönség örömmel nyugtázhatta, hogy a szomszédos Ausztriában is születnek 1956-os forradalmunknak emléket állító munkák. 2017. április utolsó napján a balfi evangélikus templomban ismerhette meg a közönség és a szakma Wolfgang Bachkönig: **Heimat, warum musste ich dich verlassen? Ungarnaufstand 1956**. *Hazám miért kellett, hogy elhagyjalak?* című korabeli beszámolókra épülő munkáját.

A balfi ősökkel rendelkező Wolfgang Bachkönig 5. könyvét publikálta Ausztriában, mindegyik a vasfüggönyhöz kötődik. Wolfgang Bachkönig Burgenland tartomány Rendőrkapitányságának sajtószóvivői tisztét tölti be.

A szerzőnek személyes kötődése van Magyarországhoz, Balfhoz. Nagyszüleit, Paul és Theresia Geiszlert és édesanyját, Theresia Geiszlert is ebből, a szinte teljesen német faluból űzték el a kommunisták 1946. május 15-én, a falu 1185 lakójával együtt Németországba. Egyetlen éjszaka alatt kellett elhagyniuk a házukat és minden vagyonukból összesen 50 kg-nyit vihettek magukkal. Marhavagonban szállították őket Lipprichhausen-be. Először egy egykori iskolaépületbe szállásolták el őket, amely háborús károkat szenvedett és teteje sem volt. Ebben a helyzetben csak egyetlen cél lebegett a szemük előtt: Vissza Balfra! Időközben azonban a kommunisták lezárták a vasfüggönyt és a határátlépés lehetetlenné vált. Ezért Ruszton kellett új életet, új egzisztenciát teremteniük. Édesanyja férjhez ment. Wolfgang és testvére Dieter már Ruszton született.

Wolfgang Bachkönig megtiszteltetésnek érzi, hogy abban a templomban mutathatta be a könyvét, ahol az elődei keresztelkedtek, konfirmálkodtak és számos istentiszteleten vettek részt. A könyve nem a kitelepítésről szól, hanem egy másik tragikus eseményről, amely tíz évvel a kitelepítés után következett be és amelynek nyomán 200.000 embernek kellett elhagynia hazáját.

A vetítettképes könyvbemutató magyar és német nyelven tolmácsok segítségével zajlott. A könyvet a szerző német, a balfi származású dr. Gátas József, a történelemtudományok doktora pedig magyar nyelven mutatta be. A Balfi Kórus tolmácsolásában elhangzott a témához illő, Elindultam szép hazámbul és a Madárka, madárka ... című. magyar népdal. Jelen volt a történelmi munkáiról ismert történész, dr. Sarkady Sándor is.

Az eseményt nagy médiaérdeklődés kísérte. A vezető megyei lap a Kisalföld munkatársa , interjút is készített a szerzővel.

A könyvbemutatóra Ausztriából, Svájcból is érkeztek vendégek . A rendezvényről az ORF magyar nyelvű adása is tudósítást készített. A könyvbemutatót követően a közösségi házban állófogadásra került sor, ahol a vendégek kérdéseket tehettek fel a szerzőnek.

Kassai Róbert
a Soproni Evangélikus Egyházmegye felügyelő-helyettese

„Fény lett népének közepette”

2017 az országosan meghirdetett Szent László-emlékév, „lovagkirályunk” trónra lépésének 940., szentté avatásának 825. évfordulója. A Szent László-év célja az uralkodó életének és művének széles körű megismertetése, a nevéhez és tevékenységéhez fűződő hagyományok ápolása és továbbadása, a határokon átívelő egységes magyar nemzetkép szilárdítása, valamint a Kárpát-medencében együtt élő népek közötti párbeszéd kiszélesítése.

E célok alapján hirdeti meg a Nagycenki Plébánia, a felvidéki Pázmaneum Társulás és a Friends of Europe Nagycenk Egyesület a **„Fény lett népének közepette”** című pályázatot.

Az emlékét őrző legendákhoz, alakjához, relikviáihoz, emlékhelyeihez kapcsolódó pályamunkákat várunk.

Kategóriák:

Képzőművészet (technikai megkötés nélkül)
Fotó (maximum 5 fotó/pályázó)
Papír alapon (ISO A4)
Elektronikus úton (minimum 1280×960 pixel)

Korcsoportok:
6–12 évesek
13–18 évesek
Felnőttek

A pályamunkákat postán, e-mailben vagy személyesen kérjük eljuttatni a következő címek valamelyikére:

Friends of Europe Nagycenk Egyesület
H-9485 Nagycenk, Dózsa krt. 16.
drtothmelinda@gmail.hu
Nagycenk (Szent István király) Plébánia
H-9485 Nagycenk, Széchenyi tér 5.
bence1622@gmail.com
Pázmaneum Társulás
info@pazmaneum.com
Fő utca (Hlavná ul.) 47/22, 92901 Dunaszerdahely - Dunajská Streda

Az alkotás címét, a szerző nevét és elérhetőségét minden esetben kérjük csatolni!

Beérkezési határidő: 2017. június 10.

A beérkezett legjobb pályamunkákból 2017. június 24-én kiállítás nyílik a nagycenki Alkotóházban.

Helyszín: Alkotóház, 9485 Nagycenk, Kiscenki u. 20.

A pályázók a pályázatok beadásával egyúttal hozzájárulnak, hogy a pályázatra érkezett alkotásaikat a Nagycenki Egyházközség, a felvidéki Pázmaneum Társulás és a Friends of Europe Nagycenk Egyesület a későbbiekben szabadon felhasználhatja.

Dr. Bordás Sándor

Történelmi traumáink lelki vonatkozásai

Az ember veszteségeit, legyen az kisebb történés, pl. valakit nem vesznek fel egy munkahelyre, vagy egyetemre, esetleg súlyosabb veszteség éri, pl. elveszíti szeretett hozzátartozóját, minden esetben lehangoltság, rossz közérzet, gyász kíséri. Súlyosabb a gyász akkor, amikor a kultúrát éri súlyos trauma, háború, esetleg polgárháború. Ilyen esetben az egész kultúrának fel kellene készülni a gyász feldolgozására, ahogy a pszichológia fogalmaz, gyászmunkát kell végezni, hogy a trauma feldolgozásra kerüljön, ellenkező esetben kóros gyásszal találkozhatunk.

De mit is értünk gyászon, miről is szól ez a nagyon fontos lelki folyamat?

A gyász ideillő kifejezése a Bibliában: „Dávid pedig felmené az olajfáknak hegyén, mentében sírva, fejét beborítva, saru nélkül ment, és az egész nép, mely vele volt, kiki beborította fejét, és mentökben sírának”. „Akkor megragadá Dávid a maga ruháit és megszaggatá, úgyszintén a többi emberek is, kik ő vele valának. És nagy zokogással sírának és böjtölének mind estvéig”.

A gyász lefolyása kultúránként eltérő, de a szakemberek megegyeznek annak különböző fázisaiban.

Normál gyász esetén 3 fázisról beszélnek:

Első fázis a sokk: dermedtség, sírás, torokszorítás érzése, sóhajtozás, hasi üresség érzése, valótlanság érzete, tagadás, valótlan tartalmú fantáziák.

Második fázis: elmélyülés az elhunyttal kapcsolatos érzésekben: düh, lehangoltság, álmatlanság, testsúlycsökkenés, erőtlenség, kimerültség, bűntudat, az elhunyttal kapcsolatos álmok, gondolatok, örömre való képtelenség.

Harmadik fázis: újraszerveződés: a múltból már szép emlékekre is tud gondolni, az érdeklődés visszanyerése, új kapcsolatok kialakítására kerül sor.

Komplikált, vagy kóros gyász esetén:

Első fázis az intrúzió (egyes gondolatok, érzések tolakodó jelenléte – ezek kontrollálhatatlansága), a distressz jegyeinek megléte – a veszteséggel kapcsolatos érzések uralják a gondolkodást, és intenzitásuk nem csökken. Illúziók jelenléte pl. történelmi síkon Nagy-Magyarország visszaállítása, vagy pszeudohallucinációk.

Második fázisban a tagadás **–** a veszteséggel kapcsolatos gondolatoktól, a veszteségről történő beszélgetéstől, illetve a veszteségre emlékeztető tevékenységtől való túlzott tartózkodás, vagy teljes elzárkózás. Történelmi síkon a trianoni döntés tagadása a mai napig, 1956 történéseivel a kései szembenézés, hogy csak az utóbbi nagy sérelmeinket említsük. A korábbi politikai vezetések bezárták, befalazták a veszteségeink feldolgozásának útját.

Harmadik fázis az adaptáció zavara, depresszió major. Képtelenség a munkához, illetve a felelősséggel járó feladatokhoz. Az új kapcsolatok kialakítása gátolt, óriási bizalmatlanság a környezettel szemben. Megnő az öngyilkosság, öngyilkossági kísérletek száma (Magyarország 1989-ig világelső volt az öngyilkosság statisztikájában).

Kollektiv – individuális kultúra és a gyász

A kultúrantropológiai és pszichológiai megfigyelések szerint a legtöbb ipari társadalomban a családok általában inkább individualista helyzetet foglalnak el, míg a kevésbé vagy egyáltalán nem iparosodott társadalmakban a családi szocializáció inkább kommunalisztikus családi elrendeződéshez kötődik. Azokban a kultúrákban (a kultúra kifejezést Margaret Mead /1962/ értelmezésében használjuk), melyeket az individualizmus magas foka jellemez, fontos, hogy az egyén képes legyen a személyiségében rejlő különböző lehetőségeket megvalósítani. Ehhez számottevő kezdeményezőkészséggel kell rendelkeznie, valamint akaraterővel is, hogy képes legyen akár vitatott ügyekben is kiállni a maga igazáért. Majd cselekedeteiben tudnia kell magát függetleníteni azoktól a különféle csoportoktól, melyeknek különben tagja, hiszen ezek a csoportok, amellett, hogy jelentős támaszt nyújthatnak, komoly korlátozásokat is jelentenek számára. Azokban a kultúrákban viszont, melyek kollektivista jellegűek, az egyén_alárendelődik annak a csoportnak, amelyhez elsődlegesen tartozik. Számos ilyen csoport van, bár ezek más-más súllyal rendelkeznek. A legfontosabb három csoport általában minden kultúrában a kiterjedt család, a szomszédság, valamint az a közösség, vagy társadalmi szervezet, melynek keretén belül az egyén munkáját végzi és éli a napi életét. Ez a három csoport együttesen és meglehetősen komplex módon határozza meg az egyén társadalmi helyzetét.

A szlávok (szerbek – Szerbiában is folytattunk kutatásokat) inkább a kollektivista kultúrához állnak közelebb, ahol a veszteség (a gyász feldolgozása) is kollektívebb formában zajlik, és a kultúra agressziókezelési technikájától függ annak feldolgozási szintje. Vamik Volkan (2002), amerikai pszichológus úgy látja, hogy a Jugoszláv polgárháború kitörésének egyik legfontosabb oka a szerbek 600 évvel korábban bekövetkezett traumájára adott válasz, reváns Rigómező elvesztéséért. A szerbek úgy tartják, hogy a Koszovóban élő albán lakosság, a 600 évvel korábban Koszovót megszerző törökök leszármazottai, ezért vettek revánsot – ha úgy tetszik az akkori veszteség, a szerb kultúra szempontjából nem került feldolgozásra, tehát elhúzódó, vagy kóros gyászszal állunk szemben, amely a kultúra kommunikációjában, emlékezetében mindvégig megvolt. Halbwachs (2000), a kollektív emlékezet ismert kutatója azt írja: „Amikor azt mondjuk, hogy az egyén a csoportemlékezetre támaszkodik, ezt úgy kell érteni, hogy ez nem követeli meg a csoport egy vagy több tagjának tényleges jelenlétét. Valóban, akkor is a társadalom hatása alatt maradok, ha eltávolodom tőle: elegendő, hogy magammal vigyem elmémben mindazt, ami lehetővé teszi számomra, hogy belehelyezkedjem tagjai szemszögébe (...) és a csoport közepén érezzem magam”. E megfogalmazás szerint a történelemnél több, személyesebb vagy legalábbis más az emlékezet. A kollektíva aktuális társadalmi kontextusban képes emlékezni, és a külvilág segítségével rekonstruálja a történelem releváns mozzanatait, ezért az emlékezés valóban kollektív, nem individuális tevékenység.

Ismerkedés

Vita tárgya azonban a történelem és az emlékezet viszonya. Valójában Halbwachs is arra az álláspontra jut, hogy míg a történelem az igazságra, a tárgyilagosságra törekszik, addig az emlékezetre természetéből fakadóan ennek ellenkezője igaz. A történelem ugyan a teljességre törekszik, viszont valószínűleg végletesen unalmas, csak keveseket érdekel, ellentétben az emlékezettel. Halbwachs megkülönbözteti az önéletrajzi emlékeket, amelyeket saját emlékezetünkben őrzünk, a történelmi emlékezettől, amely írott szövegek révén marad fenn. Ez utóbbi már nem része személyes életünknek, az előbbi viszont alakítja identitásunkat. Abban a pillanatban, amikor emlékezetünk kiürül, a kiesett, személyes események láncolata a történelem részévé válik. A történelmi emlékezet azonban lehet organikus és holt. A társadalom kollektív emlékezetében fennmaradt események az úgynevezett organikus emlékezetben továbbra is a mindennapok részét képezhetik. Ha a kollektív emlékezet nem tölti meg élettel a személyes emlékeket, ezek az emlékek holttá válnak, és írott formában, társadalmi reflexióként maradnak fenn. Társadalmi reflexió alá tartoznak a megemlékezések, nemzeti ünnepek, nyilvános diskurzusok, de ide sorolhatók olyan történések is, melyeket a kultúra hosszú távon képes a hétköznapi életben fenntartani. Az organikus emlékezet révén válhatnak a kollektív, egykor személyesen átélt emlékek a közéleti kommunikáció legitimáló elemeivé. A nemzet által megélt események, ellentétben a szervetlen, kissé unalmas történelemmel, szenvedélyes értelmezési lehetőséget kínálnak, ráadásul hivatkozott alapértékekre épülnek, amelyek kívül esnek a politika relativizmusán.

Folytatjuk

Korabeli államférfiak a trianoni békediktátumról

Vetterlé abbé 1921. június 17-én a francia képviselőházban kijelentette: „Bizonyos vagyok abban, hogy népszavazás esetén sem a csehek, sem a románok, sem a szerbek nem kapták volna meg a szükséges szavazatok egyharmadát sem.”

Henri Pozzi, francia publicista, Századunk bűnösei c. kötetének előszavában írja: „Az okiratokból mindinkább kibontakozik a háború előtti, alatti és utáni igazság.' (37. oldal) 'A szerb–horvát viszály Jugoszlávia létét veszélyezteti. Jugoszlávia eltűnik Európa térképéről abban a pillanatban, mihelyst a horvátok és szlovének elválnak a szerbektől.” (97. oldal): „A ma (1934-ben) uralmon levő pán-szerbek szemében, minden, ami jugoszláv, az szerb, és ami nem akar szerb lenni, azt kényszeríteni kell rá, vagy meg kell semmisíteni. A háborúban legyőzött államok közül egyiket sem sújtottak olyan kegyetlenül, egyikre sem raktak annyi erkölcsi és anyagi terhet, mint Magyarországra. **Magyarországot nem büntették, hanem kivégezték**.”

Lord Mattison, a Párizsi Békekonferencia angol küldöttségének vezetője ezt mondta: „Uraim! Én vagyok az egyetlen miniszter, aki részt vett a békeszerződések tárgyalásánál és aláírásánál. **Foch, francia tábornagy győzött meg mindannyiunkat, hogy Csehszlovákia határait így kell meghúzni**, mert ez erős németellenes bástyát jelent majd Európa szívében. Ezért a nagy érdekért és nagy igazságért kellett aztán tisztán magyar területeket adni Csehszlovákiának, és ezért kellett megbocsátani Románia árulásának. Trianon diktátuma tehát nem a 'magyar bűnök' miatti büntetés volt.”

Francesco Nitti, olasz miniszterelnök és belügyminiszter (1919-1920), 1924 szeptemberében így nyilatkozott: „Trianonban egy országot sem tettek tönkre gonoszabbul, mint Magyarországot. Magyarország megcsonkítása annyira becstelen, hogy senki nem vállalja érte a felelősséget. – ...a népek önrendelkezési jogára való hivatkozás csak hazug formula... a leggonoszabb módon visszaéltek a győzelemmel... nincsen olyan francia, angol, vagy olasz, aki elfogadná hazája számára azokat a feltételeket, amelyeket Magyarországra kényszerítettek. De ezt az országot olyan emberek lakják, akik nem nyugszanak bele ilyen döntésbe.” 1925-ben könyvében leírta: „**Eddig egy vegyes nemzetiségű állam volt a Kárpát-medencében, most 4-5 lett helyette**. Az igazságot helyre kell állítani..., nincs béke, amíg a hazugságok érvényben maradnak. **A revízió előbb-utóbb elkerülhetetlenné válik!**”

David Lloyd George, angol miniszterelnök (1916–22), 1928. október 4-én a következőket mondta: „**A teljes okmány- és adattár**, amit egyes szövetségeseink a béketárgyalások során előterjesztettek, **hazug és hamisított volt**. Nem vettük észre a szövetségeseink által előterjesztett statisztikák valótlanságát, amelyek végül is a diplomácia történetének legigazságtalanabb 'békéjét' hozták létre, amelyek következménye a nemzetközi törvények és jogok legdurvább megsértése volt.”

Andrej Hlinka páter, a legnagyobb szlovák párt, a Szlovák Néppárt vezetője, 1925. június 4-én a következőket mondta: „Mindannyiunk lelkében ott legyen a magyar haza emléke, mert **1000 esztendős magyar uralom alatt nem szenvedtünk annyit, mint a cseh uralom 6 éve alatt**.”

Vlagyimír Iljics Lenin Trianon utáni véleménye: „Rájuk erőszakolták a békét, de ez a béke uzsorás béke, gyilkosok és mészárosok békéje. Hallatlan béke, rabló béke... ez nem béke, **ezek olyan feltételek, amelyeket útonállók, késsel a kezükben diktálnak a védtelen áldozatoknak**.”

André Tardieu, háromszoros francia miniszterelnök (1929. nov. – 1930. febr., 1930. márc. – dec., 1932. febr. – jún.), a La Paix c. könyvében: „**Azért nem lehetett a magyaroktól elszakított felvidéken népszavazást tartani, mert akkor a lakosság ellenszavazata következtében Csehszlovákia nem jött volna létre**.”

Tomás Garrigue Masaryk, Csehszlovákia első elnöke: „**Választanunk kellett Csehszlovákia megteremtése, vagy a népszavazás között**.”

Lord Viscount Rothermere, a Daily Mail angol napilap kiadója és főszerkesztője a lap 1927. június 21-i számában megjelent Hungary's Place Under the Sun (Magyarország helye a Nap alatt) című cikkében a következőket írta: “Két fiam esett el a háborúban. Nemes eszmékért áldozták az életüket és nem azért, hogy e nagy múltú nemzettel ilyen igazságtalanul elbánjanak. **Addig nem lesz nyugalom Európában, amíg revízió alá nem veszik a galád és ostoba Trianoni Szerződést**.”

Herbert Henry Asguith, aki 8 évig volt angol miniszterelnök (1908-1916), 1925-ben a következő kijelentést tette: „**Ez a béke nem államférfiak munkája, hanem súlyos és végzetes tévedések eredménye**.”

Arthur Neville Chamberlain, angol miniszterelnök (1937–1940): „**A trianoni békeszerződés eredménye Európában nem béke, hanem egy új háborútól való félelem**.”

Stanley Baldwin, háromszoros angol miniszterelnök (1923–24, 1924–29, 1935–37): „**Európa békéje a Trianoni Békeszerződés napján szűnt meg.**

David Lloyd George, angol miniszterelnök, 1929. október 7-én mondott beszédéből: „**Az egész dokumentáció, melyet szövetségeseink a béketárgyaláson rendelkezésünkre bocsátottak, megtévesztő és hazug volt!**”

Tápay Miklós dr.

Bonyodalmak a Balkánon

Folytatás az 1. oldalról

lakott dél-szerbiai Bujanovacból, Preševóból érkező kijelentések, amelyek Nagy-Albániáról és az albánok egyesüléséről szólnak.

Edi Rama albán miniszterelnök, majd Hashim Thaci koszovói államfő is hangot adott annak az elképzelésnek, hogy ha megreked a balkáni térség országainak európai integrációja, akkor a régióban élő albánok „mini unióban” egyesülhetnének.

Aleksandar Vučić szerb kormányfő az albániai és koszovói politikusok Nagy-Albániáról szóló nyilatkozataira úgy reagált, hogy szemmel láthatóan jól szervezett akcióról van szó, amelyben az albániai és koszovói albán politikusok mellett részt vesz a Szerbia területén levő Preševo-völgyben élő albán kisebbség is. Szerinte ehhez semmi kétség nem fér, és ahhoz sem, hogy egy külföldi titkosszolgálatnak is benne van a keze. Hogy melyik, azt nem nevezte meg, egyik belgrádi lap azonban a török titkosszolgálat érintettségéről cikkezett. Vučić szerint provokációról van szó, amelynek célja egyrészt a macedón helyzet megoldása, másrészt viszont Szerbiát felelőtlen és elhamarkodott kijelentésekre és lépésekre szeretnék rávenni, amelyek felhasználhatóak lennének ellene.

S miközben a szerb kormányfő elég visszafogottan beszélt, egyik minisztere, Aleksandar Vulin sokkal hevesebben reagált. Szerinte az egyesülési törekvéseket újabb balkáni háborúval lehetne megvalósítani, vagyis szerinte Rama és Thaci háborúval fenyegeti a térséget, ezért az Európai Unió határozott fellépésére van szükség, hogy csírájában elfojtsa az ilyen tendenciákat.

Közben Koszovóban is forr a helyzet. Június második vasárnapján tartják az előrehozott parlamenti választást, miután a pristinai parlament megszavazta a kormány ellen beadott bizalmatlansági indítványt, majd az államfő feloszlatta a parlamentet. Albániában is választások lesznek júniusban...

Ramush Haradinaj egykori koszovói kormányfő pedig ismét megfenyegette Szerbiát. Azt mondta, ha ő lesz Koszovó új kormányfője és Szerbia nem törli Koszovót az alkotmányából, Szerbia egyharmadát Koszovóhoz csatolja. Haradinaj televíziós nyilatkozatban arról beszélt, hogy az Európai Uniónak reagálnia kellene a helyzetre és meg kellene mutatnia Szerbiának, hogy hol a helye.

Oroszország elítélte Haradinaj Belgráddal szembeni agresszív kijelentéseit. A külügyminisztérium közleményében azt írta, elfogadhatatlannak tartják, hogy Pristina védelmezői, elsősorban az EU és az USA nem reagál az ilyen extrém kijelentésekre. Oroszország szerint a Nagy-Albánia terv mellett tanúsított elnéző hozzáállás összetűzésekhez vezet a Balkánon.

A francia bíróság mindeközben elutasította Ramush Haradinaj Szerbiának való kiadatását. Az ország még 2004-ben adott ki nemzetközi elfogatóparancsot az elkövetett háborús bűncselekményekért, Haradinajt pedig az év elején fogták el Franciaországban. Szerbia Haradinajt számos, a 90-es évek végén elkövetett háborús bűnnel vádolja és követelte kiadását.

A Nagy-Albánia létrehozására vonatkozó tervek nem új keletűek. Az elképzelés egy országban egyesítené az Albániában, Koszovóban, Macedóniában és Görögországban élő albánokat, és ehhez szeretne csatlakozni a dél-szerbiai Preševo-völgyben élő albán kisebbség is.

Fehér Márta (Szabadka)

NEMZETKÖZI SAJTÓSZEMLE

Összeállította: Fetes Kata

LE SOIR

Katalónia elszakadási terve

Carles Puigdemont Katalónia elnöke 2016-ban megígérte, igyekszik megállapodást kötni Katalónia függetlenné válásáról Spanyolország vezetőivel. Ezt követően a katalán parlament határozatot fogadott el, amelyben felkéri a regionális kormányt, az elszakadást illető népszavazás kiírásáról egy éven belül.

A katalán vezetés márciusban egy költségvetési tervet hagyott jóvá ötmillió-nyolcszázezer euró elkülönítéséről. Ezt az összeget kívánták a függetlenségi referendum előkészítésére fordítani. A spanyol kormány viszont felülbírálta a tervet.

Már 2014 novemberében, a katalán lakosság 80%-a szavazott Katalónia függetlenné válására. A spanyol kormány ezt a referendumot alkotmányellenessé nyilvánította.

Puigdemont elnök, *Oriol Junqueras* alelnökkel együtt tett nyilatkozatában a lap hasábjain ismételten megerősítette, „a szavazás kiírásától visszalépni nem fogunk, ezt sosem tesszük meg". A két nemzetiségi vezető szerint a legfőbb gondot az okozza, hogy spanyol részről teljes mértékben hiányzik az ellentéteket okozó problémák megoldására való hajlandóság.

Le Monde.fr

Az EU-komisszió 110 millió eurót követel a Facebooktól

Amikor 2014-ben a Facebook az EU-komisszióná bejelentette, hogy átveszi a WhatsApp üzenetközvetítő szolgáltatót, félrevezette a komissziót. Azt állította ugyanis, hogy nem kapcsolja össze a két szolgáltatás használóinak adatait. Az EU-komisszió a fúzióba ebben az értelemben adta beleegyezését.

2016-ban azonban, ennek ellenére a Facebook bejelentette, adatkiegyenlítést hajt végre. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy azoknak a WhatsApp használóknak, akiknek Facebook profiljuk is van, a Facebookon megjelenítik a telefonszámát.

Így a brüsszeli hatóság félrevezetettnek érzi magát. *Margrethe Vestager* versenybiztos bejelentette, a 110 millió eurós büntetéssel a komisszió részben elrettentő példát is akar statuálni, annak érdekében, hogy a fúzióellenőrzés folyamata során ne jusson másnak eszébe olyan állításokat tenni, amit a későbbiek folyamán megváltoztat.

Kronen Zeitung

Brexit után Calexit?

A Brexit, Nagy-Britannia kiválása az Európai Unióból felvázolja a lehetőséget, Donald Trump elnökké válása viszont a megfelelő lökést adta meg Kalifornia lakosságának ahhoz, hogy a szövetségi állam elszakadjon az USA-tól.

2017. július végéig tart a „*Yes California*" kampány. Addig, 585.407 aláírásnak kell összejönnie, ez a szavazati joggal rendelkező kaliforniai polgárok 8%-a. Ha a függetlenségi mozgalom sikeres lesz és megkapja a szükséges aláírás mennyiséget, az első szavazásra 2018 novemberében kerülhet sor, a referendumra pedig 2019-ben. *Alex Padilla* tartományi belügyminiszter fontos következményekre hívta fel a figyelmet. Először is a szavazás költségei milliókat tesznek ki. Ha a kaliforniaiak valóban a *Calexit*re szavaznának, a kormány nem csak jogi, hanem pénzügyi problémákkal is szembesülne.

A függetlenség hívei úgy vélik, a közel 40 millió lakosú Kalifornia egyedül jobban megállna a lábán. Gazdaságilag az egyik legerősebb szövetségi állam lévén, hatalmas összegeket kell jelenleg leadniuk az USA gyengébb államainak szubvencionálására.

A *Calexit* kampány nagyon sok, az önálló államot támogató hívet kapott *Donald Trump* választási eredménye után. Itt a választások során a riválisa *Hillary Clinton* volt 4,2 millió szavazattal *Trump* előtt.

THE WALL STREET JOURNAL

Emberi agyat a számítógéppel összekapcsolni

Elon Musk amerikai feltaláló és üzletember részese a *Neuralink* cégnek, amelyet orvostudományi kutatások céljából hoztak létre. A 45 éves milliárdos, aki a *Tesla* villanyautógyár és a *SpaceX* űripari cég alapítója, most az emberi agy és a számítógép közvetlen összekapcsolásának lehetőségét tanulmányozza.

A *Neuralink* kutatása még csak a kezdeteknél tart, de célja olyan miniatűr agyi elektródák kifejlesztése, amelyek majd lehetővé teszik a gondolatok számítógép és emberi agy közötti áramlását, a gondolatok fel- és letöltését. Ez speciális mesterséges idegszövetek segítségével oldható meg.

Musk ezt a kutatást túlnyomórészt saját maga akarja finanszírozni, de tárgyalásokat folytat *Peter Thiel* milliárdossal is, akivel közösen alapították a *Paypal*-t. *Musk* véleménye szerint ez a jövő egyik legfontosabb technológiája. Ezeknek a mesterséges idegszöveteknek a segítségével az ember lépést tudna tartani a mesterséges intelligenciával. *Musk* az agykéreghez kapcsolódó közvetlen interfészről csak nagy vonalakban nyilatkozik. Többször utalt már arra, hogy a mesterséges intelligencia túlságosan nagy hatalma károsan befolyásolhatja az emberiség jövőjét. Feltehetően ez a német készteti a technológiai zsenit, hogy finanszírozza a kutatásokat.

NATIONAL GEOGRAPHIC

Ébredezik a Campi Flegrei

A Nápolyban működő *Vesuvius* megfigyelőközpont munkatársai felhívták a figyelmet a dél-olaszországi *Campi Flegrei* a „lángoló mezők" fokozódó aktivitására. Ez a terület Nápolytól és a Vezúvtól északnyugatra a *Flegrei-félszigeten* elterülő kalderából álló vulkáni terület.

A vulkanológusok fokozott figyelmet szentelnek a kéreg alatti magma tevékenységének. Arra figyelmeztetnek, hogy a *Flegrei* vulkáni terület közel van a kritikus nyomásponthoz és bármikor kitörhet. Legutóbbi 8 napig tartó kitörése 1538-ban volt. Akkor annyi vulkanikus kőzet került a felszínre, hogy abból alakult ki a *Monte Nuovo* 135 m magas kúpja.

Negyvenezer évvel ezelőtt Európa egyik leghevesebb vulkanikus működése zajlott ezen a területen. Az ősi *Flegrei* központjában akkor egy 18 km átmérőjű kaldera keletkezett. Ez az egész *Pozzuoli-öböl*re kiterjedt. A földmozgás akkor a Richter-skála szerint 8-as erősségű volt. A szupervulkán 500 km³ anyagot bocsátott ki.

A területen több mint ötven vulkánkitörés helye lelhető fel. A vulkáni utóműködés jelenségei is megfigyelhetők. A *Pozzuoli* melletti 500 m átmérőjű *Solfatara* kráter ma is forró gőz- és kénes gázfelhőt lehel. A kénes gőzök befestik a kőzetet, fortyognak a kisebb-nagyobb sárvulkánok.

ScienceAdvances

Napelem-tetőcserepek

Az Amerikai Egyesült Államokban már megvásárolhatók a napelemként működő tetőcserepek. Jövőre már az USA-n kívül is kaphatók lesznek.

A Tesla cég által kifejlesztett és gyártott tetőfedő napelemek hagyományos tetőcserepet és palalemezeket utánozó kivitelben kaphatók. A tesztek tanúsága szerint a napelemként is funkcionáló tetőcserép rendkívül hosszú életű és ütésálló. Jégeső esetén kibírja a 177 km/h-s becsapódást is. A napelem-tetőcserepekre a gyártó garanciája is rendkívül hosszú, a ház teljes élettartamára szól.

A **Tesla** új termékéhez egy szolgáltatást is ad. A vásárlók a cég weboldalán kalkulátor segítségével a ház alapterülete, a napsütéses órák száma és a lakóhelyükön elérhető adókedvezmények alapján kiszámíthatják az áramtermelő tetőcserepek költségét és a befektetés megtérülési idejét.

HISTORY

Sötét középkori hiedelmek kerültek napvilágra

Angliában, az észak-yorkshire-i Wharram Percy területén elhagyatott középkori települést tártak fel a régészek. Az ezer évvel ezelőtti település temetője megdöbbentő részleteket árult el a környék középkori hiedelmeiről.

Az archeológusok tíz ember összekeveredett maradványaira bukkantak egy gödörben. A holttesteket megcsonkították, lefejezték, földarabolták, részben megégették. Valószínűleg attól tartottak, hogy a halottak kikelnek a sírból. A *Historic England* és a *Southamptoni Egyetem* kutatócsoportja a maradványok elemzésekor bizonyítékokat talált arra, hogy a halottak testét megégették és csontjaikat összekeverték. A kutatók kannibalizmusra utaló nyomokat nem találtak.

Simon Mays, a *Historic England* kutatója nyilatkozata szerint „ez az első régészeti bizonyíték az ilyen jellegű temetkezési gyakorlatra, mely a középkori hiedelmek sötét oldalát tárja elénk".

Európa-szerte ezer évvel ezelőtt más módszerekkel is megpróbáltak megakadályozni az eltemetett halottak visszatérését az élők világába. Íróraszban kövét raktak a halott szájába, az ókori görögök a földhöz rögzítették a holtakat.

MI KÉSZÜL VENEZUELÁBAN?

Chavez és Moduro politikája

1999-ben nagy többséggel új, populista kormány került hatalomra, amely Venezuela és természetesen az itt lakó magyarok részére is katasztrofális következményekkel járt. Ez a kormány az azóta eltelt évek során mind inkább politikai, gazdasági, közbiztonsági káoszba dönti az országot.

Venezuela 1961 óta demokratikus köztársaság volt, amelyben a két legnagyobb párt, a kereszténydemokrata Copei és a szocialista Acción Democrática felváltva kormányoztak. A 80-as évek vége felé azonban mind a két párt kioregedett és meggyengült.

1992-ben ***Hugo Chavez*** ezredes vezette sikertelen katonai puccsban, több mint 300-an haltak meg. Őt elítélték, börtönbe került, de 2 év múlva elnöki kegyelemben részesült. Saját pártot szervezett, és 1998-ban megnyerte az elnökválasztásokat. Hugo Chavezt többek között azért választották meg, mivel megígérte, hogy végez a korrupcióval, radikálisan javít a szegények sorsán, csökkenti a kormányzati apparátust, a külföldi társaságokat kihajtja az országból és megszünteti az Egyesült Államok befolyását. Kijelentette, hogy mindenkinek „jár" lakás, autó, jólét, de azt a szót, hogy „munka", ki sem ejtette. Szoros kapcsolatba került Fidel Castroval, akit csodált, és aki már az ötvenes évek óta próbált befolyásra szert tenni a gazdag Venezuelában, így a mai napig döntő szerepe van az országban. Chaveznek szerencséje is volt, mert pár évvel megválasztása után a kőolaj ára soha nem látott magasságot ért el, és dőlt a pénz az országba. Mi történt a rengeteg pénzzel és hogyan néz ki az ország 18 év „21. századi szocialista" kormányzás után?

Hogy hová lett a pénz, azt José Guerra, baloldali beállítottságú gazdasági szakértő röviden így foglalja össze: „rossz gazdálkodás, tőkemenekülés, sikkasztás".

A mai katasztrofális helyzet előzményei

Háromféle „egyetemeket" alapítanak és a hagyományosakat gazdaságilag fokozatosan megfojtják.

Folyamatosan szüntetik meg az ország hivatalos intézményeit, s helyettük az elnöktől függő „missziókat" hoznak létre. Ezek tevékenysége minden területre kiterjed. Ezeken keresztül irányítják a költségvetés döntő részét, mindenfajta ellenőrzés nélkül. Ezeken keresztül a pártolók részére fiktív munkahelyeket teremtenek. Az 1,2 millió állami alkalmazott száma 1998 óta több mint 3 millióra emelkedett. Az állam lesz a legnagyobb munkaadó az országban. A magánszektort (a földművelést és állattenyésztést, a gyárakat stb.) államosítják és tönkre teszik. Ezrével zárják be a vállalkozásokat, a nemzetközieket pedig elhagyják az országot. Ennek az lett az eredménye, hogy Venezuela szükségleteinek majdnem a 90%-át már importból fedezi.

Chavez, meggyőző és hatásos retorikája miatt feltétel nélküli támogatásban részesült, kormánya óriási népszerűségre tett szert.

A katonai vezetésbe csak a „forradalomhoz" hű tisztek kerülnek. A kötelező köszönés: „Szocializmus, haza vagy halál".

A szakszervezeteknek, a szakmai kamaráknak a nem engedélyezett új vezetőség miatt illegálissá válnak.

2002-ben az ellenzék általános sztrájkot hirdetett Chavez kormánya ellen. A következmény: brutális megtorlás számos halottal. A válasz: televíziós műsorban az elnök az állami olajtársaság felső 20.000 vezető alkalmazottját azonnali hatállyal elbocsátja. Így a világ egyik legjobban működő olajtársaságából az egyik legrosszabb lett!

A pártolóknak állami elhelyezést biztosítanak, csak a fizetésüket kell felvenniük. Népszerűséget vásárolnak. Impozáns propaganda hírterjesztő gépezetet hoztak létre, dokumentumfilmeket forgattatnak a BBC-vel és a német ZDF-el.

Chavez 2014-ben bekövetkezett halálával egy időben kezdtek esni az olajárak. Maduro vette át a hatalmat. A folyamatosan romló helyzet rohamosan még tovább zuhan.

A kubai kapcsolatok kiszélesedtek és elmélyültek: Venezuela nagyon olcsó áron szállít kőolajat, Kuba cserébe katonai tanácsadókat, titkos ügynököket, orvosokat, sport edzőket küld. Kubaiak vezetik a személyazonossági és anyakönyvi hivatalokat. Chavez is, majd Maduro is állandóan Kubába utaznak, itt kapják a Castro testvérek tanácsait és utasításait.

2014-ben nagy részben az egyetemisták kezdeményezésére felerősödtek a tüntetések. Ezek sajnálatos eredménye 43 fegyvertelen, békésen tüntető fiatal halála, a kormány kegyetlen fegyveres ügynökeinek áldozatai. A fiatalokat támogató Voluntad Popular párt elnökét, Leopoldo Lopez-t letartóztatták és hamis vádakkal 14 év börtönre ítélték, ahol most is magánzárkában tartják, és néha heteken keresztül nem engednek hozzá látogatót. Rajta kívül pillanatnyilag 45 ellenzéki közéleti személyiség, egyetemista és újságíró van börtönben.

2015 decemberében a parlamenti választásokon a MUD, az összes ellenzéki párton összefogó szervezet, a szavazatok 2/3-át kapta. Az új országgyűlés 2016-ban kezdte meg működését, de az összes elfogadott törvényt alkotmányellenesnek minősítette a legfelső bíróság, aminek tagjait Maduro elnök követői közül törvénytelenül soron kívül nevezi ki. Ugyanez a bíróság 2017 márciusában, olyan határozatot hoz, mely szerint az országgyűlés hatáskörét saját magára ruházza, amely rendelkezéssel megszakítja az alkotmányos rendet. Ez a cselekedet végül is hatalmas felháborodást keltett mind az országon belül mind pedig nemzetközileg, ezért vissza kellett vonni, de ekkor már nem lehetett megállítani a felbőszült lakosságot.

2016-ban az ellenzék elég aláírást gyűjtött ahhoz, hogy népszavazást kezdeményezhessenek az elnök visszahívására. A kormány megakadályozta a népszavazás és a különböző állami és önkormányzati választásokat. A legfelső bíróság 2017 márciusi határozata következtében, országszerte egyre nagyobb, egyre gyakoribb tüntetéseket kezdeményeznek a parlament fiatal tagjai és az egyetemisták, de most már velük együtt az egész lakosság az utcára vonul és nem hajlandó meghátrálni. A békés tüntetéseket kezdettől brutálisan, könnygázzal, vízágyúkkal, söréttel és gumi lövedékkel támadta az állig felfegyverzett nemzeti gárda (Guardia Nacional) és a nemzeti rendőrség. Ezen túl az úgynevezett „colectivos", motorbiciklikkel közlekedő, fegyveres bandák, – akik közvetlenül az elnöktől függnek – szintén támadják a tüntetőket; május 16-ig, 43 újabb, majdnem mind fiatal halottról számolhatunk be. Az utolsó hat hét alatt 944 tüntetés volt országszerte. Eddig a politika.

Nyolc hete fellázadt a hajdan virágzó Venezuela lakossága. A válság természetesen a korábban virágzó magyar kolóniát is súlyosan érinti. Megszűnt a 326 gyereket oktató magyar óvoda. Élelmiszerhiány miatt veszélyben a Magyar Ház havi egyszeri ösztöndíja is.

Folyamatosan romlik a közbiztonság. **Naponta 50 gyilkosság**. Naplemente után üresek a városok.

2016-ban 700%-os volt az infláció, és erre az évre az IMF 1500%-ot jósol.

Üresek az élelmiszerboltok. Már az alapvető élelem is hiánycikk. A feketepiacon tízszeresek az árak.

A gyógyszeripart tönkretették. A Caritas, felajánlotta az életmentő gyógyszerek ingyen szállítását – Maduro visszautasította, mondván, nem szükséges. Közben **67%-os az újszülöttek és szülőanyák halálozási aránya**. Ismét felbukkant a malária, diftéria, tuberkulózis, szifilisz. Az állami kórházak úgyszólván nem működnek.

A Petroleos de Venezuela-t, az állami kőolajtársaságot egyszerűen tönkretették. Ma többe kerül egy hordó olajat termelni, mint amennyiért el lehet adni. A kőolaj-finomítók nagy része nem működik, most már a benzint is importálni kell évente 700 millió US-dollárért.

Három fajta valutaváltás létezik: a kormány részére egy dollár 10 bolivár; a kormány által engedélyezett behozatalra egy dollár 721 bolivár; az átlagpolgárnak a feketepiacon egy dollár 5.700 bolivár. Ezzel tárt kapukat nyitottak a határtalan korrupciónak.

A drog-kereskedelem miatt több minisztert és tábornokot köröz az Interpol.

Az ország eladósodása jelenleg 140 milliárd US-dollár!

A gazdasági helyzet katasztrofális. A fiatalok, ha csak tehetik, elhagyják az országot.

Kunckelné Fényes Ildikó (Caracas)

Az Osztrák–Magyar Monarchia születése – 1867

Az Osztrák–Magyar Monarchia megalakulásának gyökerei az Osztrák Császárság és a Porosz Királyság konfliktusáig nyúltak vissza, amely az Ausztria elnöki hatalmával 1815. június 8-án megalakult Német Szövetség hegemón pozíciójáért folyt. Poroszország szemében Ausztria volt a kisnémet megoldás fő akadálya, mivel a Német Szövetség államainak porosz vezetésű egyesítésére és Ausztria kizárására törekedett. Az 1866. évi königrätzi osztrák vereség azonban a porosz–osztrák háborúban messzemenő politikai engedményekre kényszerítette I. Ferenc József császárt osztrák és magyar vonatkozásban egyaránt. Königgrätz a változások katalizátora volt, amelyek már régóta érlelődtek, most azonban gyors megoldást követeltek. Ferenc Józsefnek megállapodásra kellett jutnia Magyarországgal és saját országán belül is. Palmerston angol miniszterelnök már 1860-ban felhívta a bécsi kormány figyelmét arra, hogy Ausztria csak a magyarokkal való megegyezés útján erősödhet meg, de Bécsben még a centralista törekvésekben bíztak. A „német háborúban" a magyar liberális párt őszintén kívánta az osztrák fegyverek sikerét, s fel sem merült bennük, hogy a monarchia szétszakítása érdekében Bismarckkal működjenek együtt. Ha Ferenc József fenn akarta tartani birodalma nagyhatalmi pozícióját és dinasztiája integritását, s főleg: megakadályozni Magyarország elveszítését – amely domino-effektushoz vezetett volna –, akkor közelednie kellett a magyar követelésekhez.

Deák Ferenc, a magyar nemzeti mozgalom vezetője pedig változatlan érvénnyel, sőt a tapasztalatokkal megerősítve vallotta a reformkori politikai doktrínát: a hatalmas Oroszország és az egyesülő Németország között az önálló Magyarországnak nem lenne létjogosultsága. A magyar kívánságok teljesítésének esélyei így jelentősen megnövekedtek az új egyensúlyt kereső osztrák udvarnál. Magyarország mindig önálló királyságra, Szent István koronájának birodalmára törekedett. S most alkalom kínálkozott politikai követelésük benyújtására, mivel a császár meggyengült és a magyarok ráleltek az egész birodalom legjobb lobbistájára, Erzsébet császárnéra, aki növelte a császárra nehezedő nyomást.

De Ferenc Józsefnek az osztrák parlament számára is széles körű közreműködési jogokat kellett biztosítania. A két eltérő követelés megoldását összekapcsolta egymással; a politikai–államjogi megállapodás mindkét oldalt kielégítette és megteremtette a császári **és** királyi (k. u. k.) monarchia alapját. Az eredmény végül az osztrák–magyar kiegyezés lett, s vele a Habsburg-monarchia új struktúrális átalakulása. Az Osztrák-Császárságból Osztrák–Magyar Monarchia lett: a birodalom nyugati felén a németek hegemóniája érvényesült, a keleti részen pedig a magyarok vezettek. A monarchia két autonóm, saját kormánnyal, parlamenttel és belső közigazgatással rendelkező birodalmi részre tagolódott. A kettős monarchia közös ügye csupán és kizárólagosan a külpolitika, a hadsereg és a pénzügyek voltak. Ferenc József császár egyidejűleg Magyarország királyaként kapcsolta össze egymással a birodalom független részeit.

Az állam átalakításához először osztrák részen kellett hozzájárulni, amelynek órát a császár a liberálisok régóta esedékes alkotmánymódosítási követelésének kielégítésével az ún. 1867. decemberi alkotmányban fizette meg. Vele a Habsburg-monarchia alkotmányos monarchia lett a korona és a népképviselet közötti hatalom szétválasztásával: Ferenc József császár a kormányoknak, valamint a választott Reichsratnak felelt. Általános választójog bevezetésére ekkor még nem került sor, hanem „kuriális választójog" érvényesült: csak a felnőtt férfiak és a „tulajdonnal és képzettséggel" rendelkező polgárok szavazhattak, akiket négy szavazati osztályba (kúriába) osztottak.

Nehezen alakult ki az új kettős állam elnevezése is, főleg a birodalom nyugati felében. Világos volt, hogy Magyarországot továbbra is így hívják. De kérdés volt, hogyan nevezzék el a birodalom nyugati felét. Az addig használt Ausztria fogalom hivatalos elnevezésként értelmetlennek tűnt, mivel a birodalom nyugati fele nem csak a német nyelvű területeket, hanem Csehországot, Morvaországot és a Habsburg birodalom más részeit is átfogta. Így végül egy nyelvi szörnyűségben állapodtak meg, s a birodalom nyugati felének hivatalos neve 1867-től így hangzott: *„A Reichsratban képviselt királyságok és országok."* Mivel a kifejezés a napi használatban rendkívül nehézkes volt, a birodalom osztrák részére megalkották a Cisztajtánia, a magyar részre pedig a Transzlajtánia elnevezést. A Lajta határfolyó így bizonyos fokig nyelvi elkülönülést is jelentett. Az iratokban a birodalom nyugati felére csak 1915-től vezették be az Ausztria elnevezést.

Ausztria–Magyarország 676 000 km²-nyi területével Bosznia és Hercegovina 1908. évi annexiója után (az Orosz Birodalom után) ismét a második legnagyobb, s 52,8 milliós lakosságával (1914) népességszámát illetően (az Orosz és Német Birodalom után) Európában a harmadik legnépesebb ország lett. Az Osztrák–Magyar Monarchia hivatalos állami elnevezést I. Ferenc József császár és király 1868. november 14-én államfői kéziratban rögzítette.

Ausztria–Magyarország a nyugat-európai nemzeti átalakulás lezárulása után is soknemzetiségű állam maradt; területén tíznél is több különböző

Ölelés

nyelvet beszélő nemzet és nemzetiség élt. A nemzetek közül azonban egyik sem rendelkezett döntő számbeli túlsúllyal. Az osztrák-németek számaránya sem volt nagyobb az összlakosság húsz százalékánál. A soknemzetiségű Monarchia léte a nemzeti átalakulás korában veszélybe került. Fennmaradását a nagyhatalmi érdek mellett annak köszönhette, hogy a birodalom népei közül többen külpolitikai megfontolásokból szükségesnek tartották a meglévő keretek megőrzését, de ez nem biztosította a külpolitikai célok egységességét. A Monarchiát majd 1918 nyarán a francia nagyhatalmi törekvés a nemzetiségek „szabadjára engedésével" vetette szét.

Németh István (Budapest)

A Kiegyezés, 150 éve

2017. május 13-án, az Emlékhelyek Napján ellátogattam a Kerepesi úti temetőbe, hogy a nemzeti panteonban részt vegyek a Kiegyezés korát bemutató szervezett sétán. Természetesen felkerestük Batthyány Lajos, a mártír miniszterelnök, Deák Ferenc, az egykori hőhérral, az új közjogi berendezkedéshez a végsőkig mereven ragaszkodó Ferenc Józseffel kompromisszumot kötő és a kezdeti tiltakozások után a haza bölcsévé nemesedett politikus és végül Kossuth Lajos, a Cassandraként tiltakozó és elvei mellett szintén haláláig kitartó államférfi mauzóleumát, Magyarország legnagyobb síremlékét is. Elhangzott, hogy Deák, aki politikai síkon az 1867. évi XII. törvénnyel akart fátylat borítani a múltra, szimbolikus értelemben Batthyány újratemetéséhez kötötte az új korszak, végeredményben a magyarság polgárosodását, páratlan gazdasági fejlődését és stabilitását eredményező fél évszázad nyitányát.

A mai osztrák tankönyveket vizsgálva úgy tűnik, a magyaroknak addig ment jól a soruk, amíg Ausztriához tartoztak, a legszebbek a „káundkás" idők voltak. Ugyanakkor csak időlegesen sikerült megzabolázni „a valóságtól egy kissé mindig elrugaszkodott", a birodalmon belüli különleges jogállásra törekvő és kiváltságaikhoz a „magukat hátrányosan megkülönböztetve érző" nemzetiségekkel szemben is mereven ragaszkodó büszke magyarokat. A tankönyvek „belső osztrák államszerződésnek" nevezik a kiegyezést, amely a Habsburgok birodalmát két, „messzemenőkig önálló" birodalomfélre osztotta. A megállapodás fő konstruktőreiként Friedrich Ferdinand Beust gróf osztrák miniszterelnököt, Deákot, illetve az egykor távollétében halálra ítéltből a Monarchia külügyminisztériumig jutó Andrássy Gyula grófot nevezik meg. Magyarország önálló, saját alkotmánnyal és parlamenttel rendelkező államává vált, amelyet az államfő személye mellett a hadsereg, a külpolitika és a pénzügyek, azaz egy ún. reálunió között össze Ausztriával. A magyar önállósodási törekvésekkel az európai nemzetek születésének elemeként foglalkoznak, és a kiegyezést „a magyar függetlenség felé vezető egyik döntő lépésként" határozzák meg. Van olyan osztrák nézet is, amely – figyelmen kívül hagyva azt a tényt, hogy Ferenc József egy több nemzetiségű birodalomnak az egységet mindenekelőtt számon tartó ura volt – a relatíve jól járó magyaroknak tett engedményeket a végső bukás egyik meghatározó okának tartja.

Simon Winder ismeretterjesztő munkájában úgy vélekedik, az alkudozás mindkét részről „rosszhiszeműségtől csöpögött", a bécsi kamarilla csak rövid távú, kellő időben hosszú életet biztosítottak a birodalomnak – anélkül, hogy az alapvető kérdéseket megoldották volna.

A kiegyezés a kiváló '48-as politikusi nemzedék utolsó nagy tette volt. Fennen hirdette, hogy a magyarság évszázados törekvései az adott keretek között megvalósultak, de megtűrte Kossuth egyre erőteljesebb kultuszát is. Deák antik imperátorként jelent meg az 1867-ben kiadott kiegyezési emlékérmen. Némileg pikáns mellékízt adott a kompromisszumnak, hogy azt ugyanazzal az uralkodóval kellett tető alá hozni, akit máig minden évben legalább egyszer eltakozunk az aradi vértanúkra emlékezve. De a kor politikai elitje képes volt ezt meglépni. Ugyanakkor tény, hogy a dualista rendszer későbbi nemzedékei nem mindig – például a jogkiterjesztés, a nemzetiségi kérdés, vagy a szociális érzékenység terén – tudtak felnőni a dicső elődökhöz. Itt csak arra utalok, hogy Európa első, a nemzeti kisebbségek számára fontos nyelvi jogokat biztosító törvénye Deák és Eötvös József szándékával szemben a gyakorlatban egyre kevésbé tudott érvényesülni. 1918 őszén pedig már késő volt újragondolni a nemzetiségi problémák kezelését.

A temetői séta végén egy egyszerű sírkőnél álltunk meg, rajta egy 2001-ben, 107 éves korában elhunyt, boldog mosolyú férfi fényképe. Molnár Károly orvos-tábornok három évszázad történelmi fordulatait élte meg, az 1989–1990-es rendszerváltás előtti utolsó nagy kompromisszum világában nőtt fel, sírján a felirat az utolsó magyar király utolsó katonájaként, a feszültségekkel és konfliktusokkal terhelt volta ellenére is – a későbbi közép-európai fejlemények és tapasztalatok tükrében – nosztalgiával kezelt boldog békeidők utolsó szemtanújaként emlékezik rá.

Fiziker Róbert (Budapest)

NYEOMSZSZ közgyűlés az összetartás jegyében

Tizenhat évvel megalakulása után is szokatlan és mégis megszokott harmónia, egységesség fogja össze a Nyugat-európai Országos Magyar Szervezetek Szövetségét. Erről győzött meg újfent a legutóbbi, Budapesten megtartott közgyűlés.

A tagszervezetek felzárkózása révén még szorosabbá fűződnek a kötelékek. Mindkét vonatkozásban nélkülözhetetlenné vált a magyarországi ösztöndíjasok bevonása. Ügyszintén nélkülözhetetlen a magyarországi anyagi támogatás. Ezekről nyújtott átfogó képet Potápi János Árpád nemzetpolitikáért felelős államtitkár. A Bethlen Gábor Támogatási Alap képviselői, nem csupán tájékoztatást adtak a támogatások elosztásáról és nagyságáról, hanem beható felvilágosítással szolgáltak a pályázatok benyújtásának, ill. a támogatások elszámolásának előírások szerinti betartásáról.

Az alább közölt Zárónyilatkozat tartalmazza a közgyűlés által elfogadott határozatokat.

– ZÁRÓNYILATKOZAT –

A Nyugat-Európai Országos Magyar Szervezetek Szövetsége (NYEOMSZSZ) 2017. május 13-14-én tartotta tisztújító közgyűlését Budapesten.

A közgyűlés a megnövekedett taglétszámra való tekintettel bővítette az elnökség létszámát. Dr. Deák Ernőt elnöknek, Bihari Szabolcsot és dr. Klement Kornélt alelnököknek választotta újra.

Meghallgatta a tizenöt országos szervezet színes, sokrétű éves beszámolóit, és a 2018-as irányelvek kijelölésénél külön kiemelte az ausztriai „Kufstein" Tanácskozást.

A Nemzetpolitikai Államtitkárság nyugat-európai magyarságnagyal kapcsolatos stratégiáját Potápi Árpád János államtitkár mutatta be, és kiemelte, hogy a nemzetpolitika alakítását a NYEOMSZSZ fontos irányumtatásokkal segíti.

A Bethlen Gábor Alap Zrt. felépítését és céljait Mihály Erzsébet támogatásfinanszírozási igazgató ismertette. A BGA referensei hasznos gyakorlati tanácsokat adtak a pályázatokkal kapcsolatban.

A Kárpát-Medence Sándor Program újdonságairól Mucsi Géza, a Nemzetpolitikai Államtitkárság osztályvezetője adott részletes tájékoztatást.

A dr. Halzl József elnök által vezetett Rákóczi Szövetség Diaszpóra- és Szórványprogramját kiemelkedően fontosnak tartjuk, s ezért kérjük ennek folytatását.

A NYEOMSZSZ és tagszervezetei kiállnak a marosvásárhelyi II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium mellett, és tiltakoznak a bezárási kísérletek ellen.

A Közgyűlés kéri a nyugat-európai magyarok nevében a mindenkori magyar kormányt, hogy a NYEOMSZSZ részére biztosítson képviselői helyet az Európa Parlamentben.

Az európai gyakorlatnak megfelelően a Közgyűlés kéri, hogy a nyugat-európai magyarok hivatalos képviseletét a Magyar Országgyűlésben a NYEOMSZSZ láthassa el.

Budapest, 2017. május 14.

A Magyarság Házából

Csak közösen lehetünk összetartó, egymásért küzdő és kiálló nemzet részei

(2017. május) Mára már kimondható, hogy három olyan kérdésben egyetértés van, amely a nemzetegyesítést szolgálja, nevezetesen: az állampolgárság, a választójog és Kárpát-medencében élő közösségeink önrendelkezési igényének kérdése.

Az autonomia elképzelések tekintetében elsősorban a határon túli közösségek táborában – a politikai- , civil- és társadalmi szervezetek között kell a megoldás tartalmát és módját illetően egyezségre jutni, s csak azt követően lehet és szabad nemzetközi porondra lépni egyeztetés kezdeményezésével. Rögzíteni és nyilvánvalóvá kell tenni, hogy európai keretek között – a megfelelő autonómia modellek és standardok hiányában – a vonatkozó tapasztalatok és precedens figyelembe vételével kívánunk eljárni a szubszidiaritás elvének messzemenő szem előtt tartásával.

Az elmúlt 25 esztendő törekvéseiről, tapasztalatairól, az autonómia területén használt terminológiáról szól a *„Joggal Európában"* című kötet, mely összefoglaló áttekintést nyújt a szomszéd országok vonatkozó jogi szabályozásán túl az európai irányelvekről, továbbá a ma létező és az egyéb közösségekben megfogalmazódott elképzelésekről.

Itt szeretném megjegyezni, hogy az egyes határon túli közösségeknek kell a nekik megfelelő koncepciót, elképzelést megfogalmazni, s a mi feladatunk azt segíteni a magyarság érdekében.

Az elképzelések óhatatlanul különbözőek, hiszen egész más sajátosságokkal, lehetőségekkel, mozgástérrel rendelkezik Felvidék, Kárpátalja, Székelyföld, Partium, vagy a Vajdaság. Figyelembe kell venni azt a tipizálást is, mely a nem területi (személyi, kulturális, funkcionális) és területi (adminisztratív és törvényalkotási) autonómia-formák közt tesz különbséget, következésképpen egységes autonómiamodell nem alkalmazható.

Kisebbségi sorban élő közösségeink számára az autonómia olyan megoldás, amit erős, kooperálni képes közösségek strukturált, folyamatos és összehangolt lépésekkel tudnak anyaországi támogatással megvalósítani.

Ki kell mondani, hogy nemzetpolitikánk nem épülhet sem a „hamis realizmus" sem a „túlfűtött lényeglátás" tévútjából következő önfeladás, vagy önsorsrontás szélsőségességére.

Április végén a Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács ülést tartott Brüsszelben, melyen a többi közt megállapította, hogy a közép-európai rendszerváltozások óta a Kárpát-medencei kisebbségi sorsba került őshonos magyar nemzeti közösségek helyzete a mai napig nem rendeződött. Az elmúlt negyedszázadban létszámuk folyamatosan és drasztikusan csökkent. Megállapította továbbá, hogy a magyar közösségek szülőföldön boldogulásának egyetlen Biztosítéka – európai sorstársaikéhoz hasonlóan – a tényleges és teljes körű autonómia, melynek megvalósítására minden törvényes eszközt igénybe vesz. Kijelentette, hogy ez az Európai Unió alapvető érdeke, egyben a térség és európa stabilitásának záloga.

Jelenleg a tömbben élő magyar közösségek az anyaország határain túl a következő koncepciókkal, statútumokkal rendelkeznek.

Felvidéken

• „A szlovákiai magyar közösség megmaradásának és gyarapodásának, valamint Dél-Szlovákia gazdasági felzárkózásának intézményi feltételei" – címmel készült, s a helyi és regionális önkormányzatiságra épül. Az MKP az anyag aktualizálását végzi.

Kárpátalján

• „A kisebbségek nemzeti kulturális autonómiájának jogi státusa" címmel az UMDSZ,

• „Kárpátaljai magyarság helyzetéről" a KMKSZ készített programot. Az anyagok egyeztetése, harmonizálása folyamatban van.

Vajdaságban

• Vajdaság Autonóm Tartomány Statútuma 2009-ben került elfogadásra, majd

• a Nemzeti Kisebbségek jogainak érvényesítésére Cselekvési terv készült, mely

2016. március 3-val lépett hatályba.

Székelyföldön

• „A Székelyföld autonómia statútuma" címmel rendelkezik az SZNT,

• „A romániai magyar Székelyföld autonómia statútuma" címmel az RMDSZ fogalmazott meg koherens elképzelést, melyek tekintetében rendszeres az egyeztetés az SZNT, EMNP, EMNT, RMDSZ és MPP között kezdeményezésemmel.

Csak erős, öntudatos, együttműködő közösség képes az autonómia kivívására. Az autonómia a megoldás és nem a probléma része szabad, hogy legyen Európában. Az autonómia egyszerre cél és eszköz. Elérése nem önmagáért való, hanem a magyarság megtartásáért, a szülőföldön maradás, boldogulás, gyarapodás távlatos biztosításáért. Ahhoz, hogy e cél elérésében strukturáltan közösen tudjunk előre lépni, fontos szerepük van és lehet az európai országokban diaszpórában élő magyar szervezeteinknek és tagjaiknak. E szerep az érzelmi azonosuláson túl, az európai elit nyitottabbá, elfogadóbbá tételét, a társadalmak meggyőzését is jelenti. Csak közösen lehetünk összetartó, egymásért küzdő és kiálló nemzet részei!

Dr.Szili Katalin miniszterelnöki megbízott, az Ogy. volt elnöke (2002–2009)

Támogatási keretek a külhoni magyaroknak

(MTI, Magyar Idők, kdnp.hu, ProfitLine.hu – 2017. május 2.) A külhoni magyarság kiemelt támogatásra számíthat jövőre: a költségvetési támogatás több soron, és a feladatok alapján egyes tárcáknál elkülönítve jelenik meg a jövő évi költségvetés tervezetében. A Miniszterelnökségnél 8,4 milliárdos tétel szerepel, a Bethlen Gábor Alapkezelő 26 milliárdból gazdálkodhatna. A határon túli magyarok programjaira, nemzetpolitikai tevékenységre a Miniszterelnökség fejezetében idén több mint 6,5 milliárd forintot különítettek el, ez nőne 8,4 milliárdra. A Bethlen Gábor Alapkezelő 26 milliárd forintjából a nemzetpolitikai célú támogatás 19,7 milliárd, az alapkezelő működési költsége 1,15 milliárd. A Magyarság Háza program 216 milliós kerettel szerepel a költségvetés tervezetében. A Határtalanul! tanulmányi kirándulási program az Emberi Erőforrások Minisztériumának költségvetésében csaknem 2 milliárd forinttal jelenik meg az idei 1,22 milliárddal szemben. A határon túli oktatás területén köznevelési kiadásokra 231,6 millió, felsőoktatásra 801 millió szerepel. Határon túli oktatási feladatokra 800 millió volt az idei összeg. Szerepel a költségvetésben a Rákóczi Szövetség is, 50 millió forinttal.

Emléktábla Valentiny Géza prelátus tiszteletére

Valentiny Géza (1927. május 7.–2011. június 1.) pápai prelátus, ausztriai főlelkész, az emigrációban élő magyarság kiemelkedő és igen népszerű személyisége születésének 90. évfordulója alkalmából az „Europa"-Club és a Pázmáneum május 6-án közös megemlékezést tartott. Az ünnepi szentmise főcelebránsa Cserháti Ferenc püspök volt. Vele koncelebrált Varga János rektor; szentbeszédet Keresztes Szilárd nyugalmazott hajdúdorogi görögkatolikus püspök mondott. A szentmisét a Pázmáneum belső terében, a földszinten emléktábla-leleplezés és -megáldás követte, amelyen Smuk András, az „Europa"-Club elnöke mondott ünnepi beszédet. Az eseményen a Liszt Ferenc Kórus teljesített zenei szolgálatot. V.G.

Cserháti Ferenc püspök könyvbemutatója

Cserháti Ferenc, a külföldi magyarok lelkipásztori ellátásával megbízott Esztergom-budapesti segédpüspök *Magyarok a bajor fővárosban* című, a METEM Kiadó gondozásában nemrég megjelent kötetét München után Bécsben is bemutatta, március 22-én, a Pázmáneumban. A rendezvényen, Varga János rektor köszöntőszavai után Zombori István történész-muzeológus, a könyv kiadói szerkesztője bemutatta a **Historia Ecclesiastica Hungarica Alapítvány tevékenységét és kiadványait, köztük a** METEM Könyvek sorozatát, Szabó Csaba egyháztörténész, a Magyar Nemzeti Levéltár főigazgató-helyettese a kötetről szólt bővebben, Cserháti Ferenc püspök pedig könyve megszületésének folyamatáról tájékoztatta az érdeklődőket, lapjairól pedig leginkább a Pázmáneummal és a Mindszenty József bíborossal kapcsolatos emlékeket idézte fel.

Varga Gabriella

»Európai Történelem Háza« Brüsszelben

Tízéves előkészítő munka után, 2017. május 6-án megnyitotta kapuit az »Európai Történelem Háza« Múzeum.

Az Európai Történelem Háza létesítésére 2007-ben találhatunk utalást Hans-Gert Pottering, akkori Európai Parlamenti elnök beszédében, aki a tervezett intézmény fő céljai közt említette annak lehetővé tételét, hogy az Európai Unió lakosainak minden generációja megismerhesse, megérthesse Európa történetét, az európai történelmi folyamatokat, ezzel hozzájárulva ahhoz, hogy közös Európánk jövőjét a lehető legjobban tudjuk alakítani.

A Múzeum mintegy 4000 m² területen, nem annyira ritka tárgyakat, mint inkább összefüggéseket mutat be és a kontinens viharos újkori történelméből nem az egyes országokat, hanem a folyamatokat emeli ki, miközben a konfliktusokat igyekszik a lehető legtöbb oldalról megvilágítani.

Az a célunk, hogy az Európai Történelem Háza viták színhelye legyen, mégpedig az európai történelem legérzékenyebb eseményeiről és folyamatairól. Az itt látottak alapján aztán mindenki maga alakíthatja ki a saját véleményét » - mondotta Taja Vovk van Gaal a projekt vezetője. A Habsburg trónörökös meggyilkolásával az Első Világháborút elindító Gavrilo Princip pisztolya, vagy az Európai Unió Nobel-díja és a többi kiállítási tárgy mind csak a gondolkodást, emlékezést, asszociációt elindító eszközök - ami ezek mögött van, arra a látogatók egy tableten kérdezhetnek rá - 24 nyelven. A kiállítás megtekintése családoknak is kiváló program lehet: azok az érdeklődő családok, gyermekesek, akik inkább szórakozni, kikapcsolódni kivánnak, ők is megtalálják a számításukat – például a testreszabott felfedezőtermek, családi útvonalak által – 10 hektáros Léopold parkban lévő, nagy gonddal felújított szecessziós palotában helyet kapott Múzeumban.

Az Európai Történelem Házának állandó kiállításai közel 300 múzeum gyűjteményét egyesítik Európából és környékéről.

Az *állandó kiállításnak* köszönhetően az európai történelemmel ismerkedhetünk meg, a XIX. és XX. század főbb eszméi és irányzatai mentén. Az európai versengést a háborúk bemutatásával elveneníti fel a kiállítás.

Az első *ideiglenes kiállítás* 2018. május 31-ig látogatható *„Kölcsönhatás. A kereskedelem, küzdelem és alkotás századai" címmel*. A tárlat iránymutató, példaértékű eseményeket helyez megvilágításba és olyan történeteket fed fel, amelyek az európai történelem során szembekerültek egymással és változást generáltak.

Az ingyenesen látogatható Múzeum oktatási célú programokat és eseményeket is kínál majd, illetve online elérhető információk és publikációk jelentős tárházát biztosítja. A tárlatokat multimédiás kalauzolással látták el, oktatási anyagok, workshopok és szemináriumok gazdagítják a tárlatot. Az eredeti tárgyak és replikák, az immerzív és interaktív terek más-más érzékszervekre – a látásra, a hallásra, az érintésre, sőt, időnként a szaglásra is – hatnak.

A Múzeum az 1935-ben Michel Polak tervei alapján szecessziós stílusban épült Eastman épületben kapott helyet, eredeti rendeltetése szerint fogorvosi ellátást biztosító intézmény volt hátrányos helyzetű gyermekek számára. Az akkori váróterem falait Camille Berthelemy falfestményei díszítették La Fontaine meséinek témáival, amely illusztrációk a mai napig megmaradtak és méltón ékesítik az európai történelmet bemutató épület egyes falait.

Információ : https://historia-europa.ep.eu

J. Szalóki Anna (Strasbourg)

Ausztriai változások

Folytatás az 1. oldalról

Benjamin szerepére kényszerült Szabadságos Párt (FPÖ) után következtek a Zöldek, legutóbb meg két új párt (Stronach, Neos) szálltak ringbe, anélkül, hogy a szakadásokra (FPÖ – LIF – BZÖ) kitérnénk ehelyütt. A nagy pártok mindenféleképpen veszítettek súlyukból, miközben a Szabadságos Párt Jörg Haidernek, majd Heinz-Peter Strache jelenlegi pártelnök offenzív politikájának köszönhetően felzárkózott a nagy pártokhoz. Utóbbiakra különösképpen jellemzők az említett válságjelek, nem utolsósorban a vezetés személyi összetételében észlelhető kiüresedés, kifáradás miatt. Nem csupán a Szociáldemokrata Pártra nézve vált tarthatatlanná Werner Faymann kancellár, akit saját párthívei fütyültek ki 2016. május 1-jén. Ezzel kezdetét vette Michel Häupl Bécs mindenható polgármestere kikezdhetetlenségének vége is. **Christian Kern** személyében átmenetileg sikerült nyugvópontra juttatni a szociáldemokraták központi vezetésének kérdését, nem így állnak azonban a dolgok a két évtizede városatyáskodó Häupl portáján. Belső ellenzéke annyira kikezdte, hogy kénytelen volt megjelölni távozása idejét, ami túlságosan optimistának bizonyult, arra számítva, hogy a dolgok rendje és módja szerint csak 2018-ben lesznek parlamenti választások.

Aztán szinte egy csapásra minden megváltozott: a békésen felmondott kormánykoalíció pártjai 2017. október 15-ben állapodtak meg, amire rábólintottak az ellenzéki pártok is. Kellőképpen ismeretes a két párt országlásának eredménytelensége, ami főként az Osztrák Néppárt mezőnyében – nem egészen meglepetésszerűen – olyan erőket hozott mozgásba, amik alaposan megváltoztathatják nem csak a néppárt és holdudvara, de nagy mértékben a többi pártok jövőbeni összetételét és vonzáskörét is. A harmincéves **Sebastian Kurz**, huszonnégy évesen államtitkár, majd 2013 óta külügyminiszter annyira az élre tört, hogy saját pártjának sem maradt más választása, mint hogy szabad kezet adva neki „teljhatalommal" ruházta fel.

Aki merészen mást, újat emleget, nem árt, ha körültekintőbben fogalmaz. Világunk annyira formátlan, igaz ugyanakkor formálható állapotba került, hogy mindenünnen jelentkeznek a kilábolásra vágyók seregei, amire éppen Franciaország adott példát. Leegyszerűsítve úgy is lehetne fogalmazni: a hagyományos pártok, pártképződmények ideje lejárt. Most meg éppen Ausztriában tör az élre az a harmincéves politikus, aki ugyan a saját pártjára támaszkodva valami egészen más politikai alakulatra gondol elképzeléseiben. Tudjuk, már évtizedekkel korábban is elhangzott a jelszó a közvetlen demokráciáról, amikor nem pártok, hanem a polgárok szabják meg a rendet. A mostani elmozdulás nem csak biztató, de szükséges is, anélkül, hogy a közvetlen érintettek sem tudják, hova akarnak eljutni. Kétségtelen, szinte a levegőben lóg valami messiásváró közérzet, de éppen ez az, ami nem kis veszélyeket rejt magában.

Eva Glawischnig, a Zöldek első asszonya könnyes szemmel vallotta be összes hivataláról szóló lemondásakor, mennyire kizsigerelte a mindennapi felkészültség kényszere, amikor nem csak hivatalában, hanem a mikrofonok és a felvevőgépek előtt is helyt kellett állnia. Csak néhány nappal előtte hasonló keserűséggel intett búcsút a politikának **Reinhold Mitterlehner** a néppárti alkancellár. Mert a szenzációra éhes média nemcsak elvár, de kreálja is a közélet egén a csillagokat, akikről bizony egyre másra kiderül, hogy mégsem megváltók, hanem képességük teljében is véges emberek. Akár a szél iránya, úgy megváltozhat a legnépszerűbb közéleti embernek is megítélése, ha csak átlagosat produkál, közepes eredményt ér el az arénában, már csak azzal is, hogy nap mint nap nem lép színre és kápráztat el senkit sem. Amenynyiben a polikusok azt vélik, ők irányítanak, könynyen meggyőződhetnek az ellenkezőjéről. A közéleti ember nem az, aki valójában, hanem aminek láttatja, osztályozza a média. Korunk egyik egyre súlyosbodó válságjele a valóság és a látszat összebogozása; láthatatlan, felfedhetetlen forrásokból, csatornákból szivárog, buzog a zsonglőrködés s ezeknek kedvenc játékszerei a politikusok. Ennek ült fel a Szociáldemokrata kancellár, Christian Kern is, amikor a vélt népszerűség kedvéért felcsapott pizzaárusnak. Alig néhány héttel szokatlan fellépése után inkább mosolyogva emlegetik, mintsem népszerűsége növekedését konstatálják.

A 2017. október 15-i parlamenti választások egymásnak feszülő három gladiátora **Sebastian Kurz, Christian Kern** és **Heinz- Strache** lesz. A Zöldeknek magukra kell találniuk új vezetés alatt; csodaszámba menne, ha Stronach pártja egyben maradna, a NEOsnak meg azért kell izgulnia, sikerül-e elhárítani az integráló szándékú Sebastian Kurz csábításait.

Külön elemzést érdemelne a Szociáldemokrata Párt, nem hallgatva el, mennyire kikezdték a válságjelek, amik mélységükben „ideológiai" természetűek. Christian Kern, a vasutas kétségtelen rendelekezik a mozdonyvezető valamennyi képességével, csakhogy elháríthatatlan a kérdés, milyen vonattal, szerelvénnyel s főként milyen irányba indul az őszi választásokra? Kétségtelen, a jó szimatú politikus az átlag osztrákra tesz, aki inkább konzervatív, nyugalomra, biztonságra váró kispolgár, és a többséget, a középet jelenti. Nem lephet meg tehát senkit sem, hogy Kurz a közép körül, akár új nevű párttal akar kerülni a dobogóra, és Kern is errefelé kacsingat.

A válságjelek egyelőre maradnak, de talán nemzetközi – főleg német segédlettel – remélhetőleg sikerül úrrá lenni a helyzeten. Minden bizonnyal biztató, hogy a gazdaság stabilizáló szerepét még nem forgatta ki sarkaiból a globalizáció, annak ellenére, hogy egyre-másra emlegetik: vége a szociális piacgazdaságnak.

-de-

A KETTŐS KOMMUNIKÁCIÓ CSAPDÁJÁBAN

– Nem megy még kormányra az RMDSZ –

Bár a Wesselényi Miklóstól kölcsönzött „Nem hátrálunk meg!" jelmondat lépten-nyomon felbukkant a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) 2017. május 13-i zilahi kongresszusán, az ülés végére kiderült: továbbra sem „időszerű" a területi, illetve a kulturális autonómiáról szóló törvénytervezet előterjesztése a román parlamentben.

„Bízom abban, hogy az RMDSZ hosszú éveken keresztül meghatározó szereplője lesz a román politikának, hosszú időn keresztül folytatni tudjuk az elkezdett érdekképviseletet. Hallatni tudjuk a hangunkat európai szinten is, hozzájárulunk az őshonos kisebbségek helyzetének rendezéséhez" – szólt **Kelemen Hunor** RMDSZ-elnök összegzése a kétnapos kongresszus végén. A több mint ezer küldött és meghívott részvételével tartott 13. kongresszus napirendjén tisztújítás ugyan nem, néhány stratégiai jellegű tervezet megtárgyalása azonban szerepelt.

A zilahi „közbeszéd" egyik központi témájának a román egyesülés közelgő, 2018-as centenáriuma bizonyult. Köszöntőjében **Semjén Zsolt** miniszterelnök-helyettes például arra kérte „román barátainkat", hogy az évfordulóra készülve „tanulmányozzák a gyulafehérvári nyilatkozatot, és szellemében, betűjében valósítsák meg." Az érzékenynek ígérkező közeljövő Kelemen Hunor beszédében is felmerült. A szövetségi elnök szerint a román egyesülés centenáriuma várhatóan próbára teszi a román–magyar viszonyt, hiszen a nagy történelmi forduló mást jelent a magyaroknak, és mást a román többség számára, miközben alig csökkent a románok abbéli félelme, hogy a magyarok elszakítják Erdélyt. Óvjuk meg egymást és a romániai társadalmat attól, hogy a centenárium fő üzenete a magyarok ellen irányuljon, hangzott a román közvélemény-formálókhoz és döntéshozókhoz intézett kérése.

Hogy e tekintetben soha nem lehet eléggé észnél lenni, bizonyítja az is, ahogyan a bukaresti diplomácia viszonyult az Európai Nemzetiségek Föderatív Uniója (FUEN) néhány nappal későbbi, Kolozsváron rendezett kongresszusához. A Zilahon tartott beszédében Kelemen nem is rejtette véka alá megrökönyödését, hogy a román külügy megpróbált lebeszélni egyes meghívottakat a részvételről. Ebbe a sorba illeszthető az a méltatlankodó levél is, amelyet a románok Jean-Claude Juncker EB-elnöknek küldtek, és amelyben értetlenségüknek adtak hangot, hogy Navracsics Tibor, az Európai Bizottság kulturális, oktatási, ifjúságpolitikai és sportügyi biztosa részt vesz a FUEN-kongresszuson, Bukarestbe viszont nem megy el. Kelemen „dühös zárójelként" megfogalmazott kritikája szerint a román diplomácia folyamatosan arra törekszik, hogy megakassza az erdélyi magyarság törekvéseit, a nemzetközi közvélemény előtt rossz fényben tüntesse fel. A román rosszallás elsősorban arra vezethető vissza, hogy a FUEN az RMDSZ oldalán vett részt a kisebbségvédelmi európai kezdeményezés ügyében az Európai Bizottság ellen indított perben, amelyet a felperesek nemrég megnyertek az Európai Unió Bíróságán. Románia a Minority SafePacket elutasító Európai Bizottság oldalán vett részt a perben.

„Ha külpolitikai vezető lennék, nem hazudnám tele a fél világot, és nem állítanék valótlanságot a magyar kisebbség helyzetéről. Ha valóban értéknek tekintem a nemzeti kisebbségeket, ahogy azt a minap is nyilatkozta a külügyminiszter, az ő oldalukon állnék, mert nehezen fér össze az ezzel ellentétes cselekedet. Ha külügyi vezető lennék, párbeszédre hívnám a magyar kisebbség vezetőit, és nem számon kérném, ki mihez nyújt támogatást, miért keres velünk partnerséget, miért fogad bennünket, miért áll szóba velünk, miért küld képviselőt a rendezvényeinkre. Ha én lennék a külügy irányítója, a párbeszédet választanám, és nem az áskálódást" – fogalmazott az RMDSZ-kongresszus pulpitusáról a szövetségi elnök.

A FUEN-kongresszus amúgy az RMDSZ egyik legfőbb hiányossága, az önálló külpolitizálás mellőzésének felszámolására tett kísérletnek is tekinthető. Már az is jelentős előrelépésként könyvelhető el, hogy egy éve erdélyi magyar politikus, Vincze Loránt tölti be a FUEN elnöki tisztségét, az unió lakosságának mintegy 10 százalékát kitevő őshonos nemzeti kisebbségeket képviselő ernyőszervezet pedig – 1996 után másodszor – Erdélyben, ezúttal Kolozsváron rendezte kongresszusát. Mi több, a bonchidai Bánffy-kastélyban – Erdély „Verszáliájában" – kezdték el a Minority SafePack keretében indult aláírásgyűjtést is. Borítékolható persze, hogy Románia teljes erőbedobással lobbizik majd az európai kisebbségvédelem ügyében kezdődő uniós jogalkotás ellen, ami egycsapásra felülírná azt a bukaresti mantrát, miszerint a kisebbségi kérdés minden ország belügye.

A kérdés nemzetköziesítésén túl azonban meg kell szűnnie a romániai magyar politikai alakulatok kettős kommunikációjának Bukarest, illetve Európa felé. A 19. századi erdélyi politikai életének markáns személyiségétől, báró Wesselényi Miklóstól származó *„Nunquam retro – Nem hátrálunk meg!"* jelmondatról ugyan eleve kijelentették, hogy nem harci kiáltás, nem valaki legyőzésére szolgál, hanem az elmúlt évszázad nehéz körülményei között is talpon maradó romániai magyar közösségről szól, az RMDSZ egészen apró lépéses politikájának bizonyítéka mégis némi meglepetést keltett. Így például hiába fogalmazódott meg a legnagyobb román parlamenti párt, a szociáldemokraták elnöke, Liviu Dragnea kongresszusi felszólalásában cseppet sem burkolt meghívót az RMDSZ kormányra lépésére, a szövetséget egyelőre nem foglalkoztatja a hatalomban való részvétel kérdése. Előbb az RMDSZ-nek a nyelvhasználati küszöb csökkentését, az alternatív nyelvhasználati küszöbök bevezetését, az utcanévtáblák és közlekedési táblák feliratainak szabályozását célzó tervezetére várnak választ a román kormánypártoktól, hangzott el. Kelemen továbbra is alkalmatlannak tekinti a pillanatot a székelyföldi területi autonómiáról, illetve a kulturális autonómiáról szóló jogszabálytervezet parlamenti előterjesztésére. Ezért is rossz példát mutatott a zilahi kongresszus, amely csak érintőlegesen foglalkozott az autonómia kérdésével. Holott a sorokban ott ült Románia egyik legbefolyásosabb embere, Liviu Dragnea is, és ami azt üzeni Bukarestnek, hogy az autonómia ügye nem is fontos a romániai magyarok legnagyobb politikai alakulata számára, azt csak Budapestről erőltetik. Előbb tehát itthon, mindenki előtt kell egyértelművé tenni az elvárásokat, célokat és törekvéseket, e nélkül ugyanis kétséges a nemzetközi téren folytatott küzdelem sikere.

Csinta Samu (Kolozsvár)

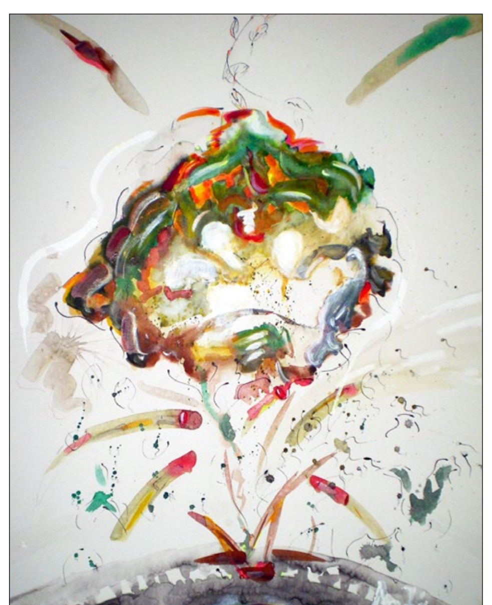

Megtermékenyítés

Regionális választások előtt Szlovákiában

A 2016-os parlamenti választások óta ádáz küzdelem folyik a vezető szlovákiai kormánypárt, a magát szociáldemokrata irányultságúnak aposztrofáló, **Robert Fico** miniszterelnök vezette **Smer (Irány)** párt és a szétforgácsolódott szlovák ellenzéki pártok között. De nem sokkal jobb a helyzet a szlovákiai magyarok pártjai között sem. Amióta 2009-ben kettévált a **Magyar Koalíció Pártja** és az addigi elnök, **Bugár Béla**, főleg szlovákiai magyar vállalkozók háttértámogatásával létrehozta a **Híd magyar–szlovák vegyes pártot**, minden választás előtt felmerül a választási együttműködés kérdése a **Magyar Közösség Pártjával (MKP)**. Eddig azonban ez nem valósult meg. S jelenleg is úgy néz ki, hogy az ősszel esedékes megyei önkormányzati és megyefőnöki választásokon is külön indul a két párt. Az összefogás érdekében folytatott legfelsőbb szintű egyeztetések ugyanis eredmény nélkül végződtek. S újabb politikai egyeztetésre már nincs kilátás.

A helyzet bonyolultságát több tényező befolyásolja. Az elmúlt 7–8 év alatt a **Híd** és az **MKP** között feszült viszony alakult ki. A médiákon keresztül szólták le egymást, nem éppen hízelgő jelzőket használva a másikra. Ez nyomot hagyott a két párt vezetőinek és választóinak viszonyán is. Ráadásul a 2016-os parlamenti választások alkalmával, az **MKP** ismét, már másodízben, elvétette a parlamenti küszöböt, a **Híd** viszont bejutott. Sőt, sokak meglepetésére, jobboldali polgári pártként koalícióra lépett a szociáldemokrata, de inkább posztkommunistának nevezhető **R. Fico** vezette **Smer** párttal, valamint az elmúlt években szélsőségesen magyarellenes **Szlovák Nemzeti Párttal**. Tehát a két „ősellenséggel".Meg kell jegyeznünk, hogy míg Nyugat-Európában gyakori a bal-jobb koalíció (Ausztria, Németország), addig a volt szovjet blokk államaiban ez eddig elképzelhetetlen volt. Ez a tény is hozzájárult a két párt közötti viszony további elhidegüléséhez. Amíg a **Híd** tartósan sikeres a parlamenti választásokon, addig az **MKP** a megyei és helyhatósági, valamint az Európai Parlamenti választásokon szerepel jobban. Mindkét pártnak plusz-mínusz 100 ezer szavazója van a felvidéki magyarok körében. A **Híd**-nak azonban van 20-30 százalék szlovák szavazója is, s ezzel parlamenti képviseleti helyekhez jut. Az **MKP** pedig kevéssel a bejutási küszöb alatt marad. Ugyancsak feszültséget okoz a magyar kormány és a **FIDESZ–KDNP** viszonyulása a két párthoz. A **FIDESZ**, szlovákiai stratégiai partnerének az **MKP**-t tekinti. A **Híd** párttal pedig igyekszik korrekt viszonyt kialakítani, de a magyar–szlovák vegyes pártot olyan szervezetnek tartja, amelynek ugyan van nemzetiségi programja, de nem vállalja fel a felvidéki magyarság teljes körű képviseletét. Például nem foglalkozik a háború után Csehszlovákiában törvényekbe foglalt kollektív bűnösség elvének eltörlésével (**Benes-dekrétumok ügye**), valamint nem tartja napirenden a magyarság asszimilációjának kérdését és a felvidéki magyarság lélekszámának drámai fogyását. Pedig ez a két utóbbi téma kulcsfontosságú a felvidéki magyarság megmaradásának szempontjából..

El kell azonban ismerni, hogy a **Híd** elért bizonyos eredményeket a nemzetiségi jogok érvényesítése terén. Például tavaly sikerült elérni, hogy az alap iskolák osztályainak fenntartásához törvényileg megemelt osztálylétszámot ne vonatkoztassák a nemzetiségi iskolákra. Ezzel elhárult a megszüntetés veszélye jó néhány magyar tanítási nyelvű iskola setében. A dél-szlovákiai vasútállomások kétnyelvű helységmegjelölő tábláiért a felvidéki civil szervezetek több éve tartó küzdelmét felkarolva, a **Híd** meggyőzte a szlovák kormánypártok képviselőit, hogy jogszabályban rögzítsék a magyarlakta települések vasútállomásainak a kisebbség nyelvén történő megjelölését. Egyelőre 54 magyar és 1 ruszin állomás kapott kétnyelvű táblát. Most legutóbb pedig, május elején döntött a szlovák parlament a kisebbségek kultúrájának finanszírozását biztosító alap létrehozásáról. Az elfogadott alapelvek szerint a **Kisebbségi Kulturális Alap** a szlovák költségvetésből évente kapja a pénzt, amelyet az adott kisebbség, a saját maga által választott testület segítségével, önállóan, pályázatok útján szétoszthat. A felsorolt ügyeket a felvidéki magyar civil szféra tartotta napirenden már évek óta. De a mostani megvalósulásukban kétségtelen a **Híd** párt hathatós segítsége is.

Az **MKP**-nak és a vele együttműködő civil szervezeteknek a helyi és regionális szintű tevékenysége viszont jelentősebb mint **a Híd** párté. Ezt erősíti még a magyarországi támogatási rendszer, amely a kultúra, oktatásügy, tudományos kutatás, egyházi tevékenység, médiák, könyvkiadás terén jelent szinte pótolhatatlan segítséget a felvidéki magyarság önazonosságának megőrzése szempontjából. Legújabban pedig **a magyar kormány** elindított egy **felvidéki gazdaságfejlesztő pályázati csomagot** a kis- és középvállalkozók számára, amelynek gesztorául az **MKP**-t és a párthoz kapcsolódó szakembergárdát kérték fel.

Az elmondottak alapján talán logikusnak tűnhet, hogy a magyar kisebbség érdekérvényesítő erejének növelése lenne a további cél. A józan ész is ezt diktálná. Valamennyi választás alkalmával összefogásra lenne szükség, hogy a magyarok szavazatai ne vesszenek kárba. Sajnos, az őszi megyei választásokra ez már nem jön össze. A **Híd** pártot, mint a kormánykoalíció tagját, kötik a koalícióban a szlovák pártokkal létrejött megállapodások, amelyeknek elsőbbséget adnak. Ezért **Bugárék** egy általános, hosszabb tavú egyezséget szorgalmaztak az egyeztető tárgyalásokon. Az **MKP** pedig, logikus módon, a küszöbön álló választásokra vonatkozó egyezséget kívánta volna tető alá hozni. Így elbeszéltek egymás mellett. Kár, hogy így történt.

Elméletben a logikus az lenne, ha megyei szinten egyesítenék erőiket a pártok, mert a megyei önkormányzatok számos gazdasági és szociális döntéshozatali kompetenciával rendelkeznek. Ezen a szinten az ideológiai és politikai szempontok kevésbé esnek latba. Viszont az itt hozott döntések közvetlenül befolyásolják a lakosság életviszonyait. Más a helyzet a parlamenti választások esetében. Itt magyar szempontból az a fontos, hogy az MKP továbbra is kitartson azon három-négy ügy **(kollektív bűnösség eltörlése, nyelvhasználati jogok érvényesülése, kettős állampolgárság büntetésének eltörlése, önigazgatási jogok a kultúra és oktatásügy terén)** támogatása mellett, amelyek a magyarság nemzettudatának fenntartását segítik és elejét veszik az asszimilációnak. Tehát az MKP semmiképpen, még a parlamenti képviselet elérésének érdekében sem nem adhatja fel az említett agendákat.

Varga Sándor

Vermuth Attila

Indián nyár

Nyugtalanító gyümölcs a szádban
elhasznált szavak nevessége
szövet alatt izzó avar és
országunknak nem lesz vége

Újságok – a politika kiszolgálói?

A média alakítja a politikát, vagy a politika befolyásolja a médiumokat? Működik-e politikailag független sajtó a külhoni magyarság körében, s kibújhat-e az újságíró a lapját fenntartók befolyása alól? A többi között ezekre a kérdésekre keresték a választ a résztvevők a Külhoni Magyar Újságíró Egyesületek Konvenciójának (KMÚEK) május közepei szakmai konferenciáján Ungváron.

A szervező Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetsége meghívására Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke, aki újságíróból lett egyetemi oktató, tartotta a vitaindító előadást. A hozzászólásokból kiderült: Ahol a sajtó rászorul a politikum támogatására – és többnyire ez a helyzet –, kisebb-nagyobb mértékben a politikum kiszolgáltatottjává, egyben kiszolgálójává vált. A Kárpát-medencei magyar sajtó minden régióban hasonló problémákkal küzd: az elvándorlással, a szakemberhiánnyal, a nyomtatott sajtó olvasottságának hanyatlásával. Szűkül a sajtószabadság, de a szerkesztőségek egyéni feladata, hogy megőrizzék objektivitásukat és – a fenntartásukhoz szükséges támogatások elfogadása esetén is – megtartsák ideológiai függetlenségüket.

Igen fájdalmas a helyzet Kárpátalján, ahol az Ukrajna keleti részén zajló háború kitörése óta egyre nehezebb a megélhetés, egyre többen kényszerülnek másodállást vállalni, és mind többen hagyják el a szülőföldet.

Kőszeghy Elemér, a házigazda szervezet elnöke, a „Kárpáti Igaz Szó" főszerkesztője javasolta egy határokon átívelő újságírói díj alapítását, s szorosabb kapcsolattartásért egy facebook-csoport létrehozását.

A Mercedes-csillag árnyékában

Sokáig beszélgettünk Deák Ernő főszerkesztővel, dukál-e a magyarországi autóiparnak cikk a Bécsi Naplóban? Addig mondogatta, míg – igen, míg megjelent a Mercedes Kecskeméten. Mivel a német gyártó prémium-márka, lapunkban az autóiparnak is helyet kell biztosítani. Pedig a Mercedes előtt is készítettek már autókat (az ugyancsak német Audi, és a japán Suzuki) meg motorokat (az Audi, és az Opel). De hát azért a csillag, az más...

A német prémium-márkák királya pont most jelentett be két újabb jelentős beruházást: több mint félmilliárd euróból jövőre elkészül az új karosszériaüzem csarnok – közölte Christian Wolff, a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. (MBMH) ügyvezető igazgatója. További egy milliárd eurót fektet a cég a második kecskeméti gyárának megépítésébe. A tervek szerint az évtized végén gördülnek majd le az első járművek a gyártósorról, írta a Magyar Távirati Iroda (MTI). A kecskeméti gyár tervei szerint négy év alatt mintegy 2500 új munkahelyet teremt, s ezzel több mint 6 ezren dolgoznak majd a német óriás magyarországi üzemében.

A kecskeméti szerelőszalagokról tavaly 190 ezer személyautó gördült le, s idén ugyanennyivel számolnak. Közben elkészült a 600 ezredik „magyar” Mercedes. „Gyárunk ma már a régió legnagyobb munkáltatója“ – mondta Christian Wolff a termelés elindulásának ötödik évfordulója alkalmából tartott jubileumi gyárlátogatáson. „Minden okunk megvan arra, hogy optimistán nézzünk a jövőbe. A Mercedes-Benz új generációs kompakt autóinak egy részét is Kecskeméten fogjuk gyártani.“

Persze az eladások nem tudnak lépést tartani a gyárral – ehhez túl drágák a Mercedes kocsik. 2751 „csillagos” személyautó talált tavaly magyarországi gazdára, több mint egy harmaddal több, mint 2015-ben. A Datahouse értékesítési listája szerint a prémium szegmens kiemelkedő szereplője ezzel 2,85 százalékos részesedést ért el a 96.555 új járműre bővült piacon.

De ezzel nincs vége a Mercedes térnyerésének. Május elején érkezett Spanyolországból az első Mercedes Benz autóbuszalváz Debrecenbe, ahol az Inter Traction Electrics Kft. magyar fejlesztésű buszokat fog gyártani. A tervek szerint augusztus-szeptember környékén a prototípus rendelkezni fog a sorozatgyártáshoz szükséges típusengedéllyel. Idővel a meglévő és a még épitendő gyárakban három műszakban évente akár 1000 autóbusz készülhet.

Az utóbbi időben a Mercedes mellett egy másik német gyártó is szalagcímet érdemelt ki: az Opel tulajdonost váltott. Márciusban, a szentgotthárdi gyártás beindításának 25. évfordulóján Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter úgy szabta meg a magyar kormány „feladatát és felelősségét”: hogy „minden feltételt biztosítson ahhoz, hogy az Opel új tulajdonosa a magyarországi tevékenység bővítésében és fejlesztésében legyen érdekelt”. Szerinte több kormánydöntés is született, amely a PSA-csoport számára vonzóvá teheti a szentgotthárdi gyár fejlesztését, például a társasági adó szintjének csökkentését, a kutatási-fejlesztési adókedvezményeket, a kedvező beruházásösztönzési rendszert. Karl-Thomas Neumann, az Opel/Vauxhall elnök-vezérigazgatója új lehetőségként értékelte a PSA Peugeot Citroen és az Opel/Vauxhall egyesítését, amelyből szerinte új Európa-bajnok születhet. Hozzátette: a további növekedést az szolgálja, ha az Opel valódi német márka marad.

A szentgotthárdi motorgyár összesen 1,4 milliárd eurónyi fejlesztést hajtott végre, és tavaly rekordévet zárt: majdnem 630 ezer motor készült ott.

E helyen pillantsunk röviden a határon túlra. Az Opel tulajdonosváltásával Magyarország és Szlovákia ugyanis „konszernriválissá“ válik. Az ottani három működő autókonszern közül az egyik a PSA Peugeot Citroen (a másik kettő a Kia és a Volkswagen). Mellékesen a magyarok néha irígyen néznek északra, mert az ottani autóépítési boomhoz képest Magyarország kismiska. Tavaly Szlovákia nem kevesebb mint 1,043.237 autót készített, pontosan egy évvel ezelőtt elkészült a tízmilliomodik „szlovák“ kocsi. A ZAP, az autógyárak szövetsége szerint a következő években további növekedésre lehet számítani, hiszen 2018-ban nyitja meg kapuit Nyitra mellett a Jaguar Land Rover. Az 1000 lakosra jutó 192 legyártott autóval Szlovákia nagy előnnyel világelső.

De Magyarországnak sem kell szégyenkeznie: A termelési érték tavaly elérte a 7874 milliárd forintot. Ehhez nagyban hozzájárult a japán Suzuki-konszern esztergomi gyára, ahol április közepén legyártották a 3 milliomodik kocsit. A 26 éve alapított vállalat 1992-ben alig ezer járművet gyártott, míg tavaly 211.266-ot. Ezzel a Suzuki 2009 óta először ismét az első helyre került a magyarországi személyautó-piacon, részesedését 11,67 százalékra növelve.

A 3000 Suzuki-dolgozó mellett a beszállítói és márkakereskedői körrel együtt a Magyar Suzuki tízezernél több ember számára nyújt megélhetést.

A német Audi ugyan nem tud lépést tartani a japánokkal, mert Győrött 2015 végéig „csak” háromszázezer autó épült – de 2013-as kezdettel. Viszont az alapítás óta már hárommillió motort készítettek. A vállalat jelenleg Győrben mintegy 11 ezer embert foglalkoztat közvetlenül, a beszállítókkal együtt mintegy 30 ezret.

És ezzel sem zárul le az autóipar jelentősége. Mert hát a járművekhez alkatrész, kárpit, visszapillantó stb. is kell. 2012 óta nem kevesebb mint 38 beszállító vállalat épített Magyarországon új gyárat vagy bővített kapacitást, és legalább ugyanannyi készített tovább az addig szokott mennyiségben.

„Magyarországon hatezer teljesen, vagy részben német tőkével alapított vállalat működik, amelyek több mint egymillió magyar ember életét befolyásolják” – mondta Orbán Viktor miniszterelnök 2015 elején egy Mercedes-ünnepségen. „Ezek a vállalatok több mint 300 ezer munkavállalót foglalkoztatnak, ami 300 ezer magyar család kenyerét jelenti” – tette hozzá. A gazdasági válságot követően „végső soron a Mercedes adta meg nekünk, magyaroknak a lehetőséget” arra, hogy Magyarország visszakerüljön Európa gazdasági térképére”, vélte Orbán.

Azóta a német pénzzel alapított vállalatok száma tovább nőtt, és sok más iparosított ország is kiépítette kapcsolatait Magyarországon, ilyenformán „magyar” iparrá válva.

Martos Péter

Plakátháború Magyarországon

Olyan országban élek, Romániában, amely tele van festve „Besszarábia Romániáé!” felirattal. A húsz évig tartó nagyromán álom nosztalgiáját és a határmódosítás vágyát kifejező, az Európai Unió szellemiségével ellentétes jelmondattal. Nemzeti színekkel díszítve, vagy anélkül. Megjegyzem, a feliratok közterületen vannak: műút korlátjain, vasút melletti betonfalakon, felüljárók és hidak támfalán, villanyoszlopokon, közlekedési táblákon és a többi.

Olyan, kereszténynek alapított európai országban jártam, az Anyaországban, ahol éppen plakátháború dúl. Áprilisban ugyanis, a feltámadást hirdető legnagyobb keresztény ünnep tájékán a Jobbik óriásplakátkampányba kezdett. Szerintük a kampány azt a célt szolgálja, hogy bemutassa a népnek saját kifosztóit: az Orbán Viktor–Mészáros Lőrinc, valamint a Rogán Antal–Habony Árpád tolvajpárost, akik tavaly összesen százmilliárd forintot loptak el. A nemcsak Budapesten, hanem az egész országban feltűnést keltő plakátok erős Photoshop-sminkben, rajzszerűen, sötét tónusokban ábrázolják a fent nevezetteket. Közös szöveg: „Jobbik a nép pártján: Ti dolgoztok. Ők lopnak.” Változó szöveg: „Ezért alacsonyak a bérek. Ezért alacsonyak a nyugdíjak. Ezért nincs pénz az oktatásra. Ezért haldoklik az egészségügy.” Továbbá: „Mi visszavesszük, béremelésre, nyugdíjemelésre, az egészségügyre fordítjuk. (Felelős kiadó: Simicska Lajos)”.

Mélységesen elszomorító látvány: a magyar közélet ellentmondásairól, a szólásszabadság túlzásairól árulkodik ez az egyelőre büntetlen becsületsértés. Nem kellenek ugyanis jogi ismeretek ahhoz, hogy tudatában legyünk annak: a tolvajozást nem a szimpátia vagy az érdek, hanem a bírósági döntés mondhatja ki. Nem a plakátkészíttetők, plakátragasztók és a plakátozási felületet biztosítók döntik el, hogy kik lopnak. Az már más kérdés, és itt nincsenek politikai választóvonalak, hogy kinek-kinek a saját lelkiismeretével is el kell számolnia.

A plakátháborút elindítók tettükkel a határokon túlra terjedő nemzet meggyalázását váltják ki. Bizonyítékok, bírósági eljárás nélkül lopással vádolni egy ország, egy nemzet miniszterelnökét, melynek tisztázása bírósági kérdés. Azon túl, hogy – legenyhébb kifejezéssel élve – tiszteletlen a rá szavazó választók, a vele szimpatizálók, az erényeit elismerők iránt, a közös érdeknek tekintett, avagy érdekek feletti országimázst rontja a miniszterelnöki sötét tónusok miatt értetlenkedő külföldi turisták előtt. Akik amúgy kitűnően érzik magukat Magyarországon, a gulyás íze mellett a magyar depresszió fogalmával is megbarátkoztak már, mégsem értik az utóbbi időben felszaporodó óriásplakátokat. A magyar nyelv ismeretében még annyira sem.

Úgy látszik, Magyarországon minden lehetséges, miközben az Európai Uniót nem érdekli a tízparancsolat. Inkább bosszúra készül a magyar kormány ellen, amely nyíltan tudtára adta: Magyarországnak az a célja, hogy magyar ország maradjon. Az európai vezetőket bizonyára ingerli a Brüsszelben beperelt Nemzeti Konzultáció „Állítsuk meg Brüsszelt!” feliratú plakátja, miközben jóleső érzéssel nyugtázzák az ellenségnek-ellenfélnek tekintett miniszterelnök megbélyegzését. Brüsszel és Hága nélkül, a plakátolást és „velejáróit” belügyként tekintve.

Szóval, folyik a harc Brüsszellel, és azzal párhuzamosan szélesedik a plakátháború. A kormány óriásplakátjain a „milliárdosok emberei” szerepelnek: Soros marionettbábuja Botka, míg Simicskáé Vona. Aztán Botka plakátján azt olvassuk: „Tegyünk igazságot! Fizessenek a gazdagok!” A vagyonosok sorából éppen önmagát kifelejtő kormányfőjelölttel együtt az MSzP önmagának mond ellent a „Nem akarunk olyan országban élni, ahol zsigeri gyűlöletkeltés van” felirataival. Az egész nemzet felemelkedésére, önbecsülésének javítására (is) megpályázott olimpiai játékokat sikeresen megtorpedózó Momentum mozgalom óriásplakátokon hívja fel a figyelmet magára: „Indítsuk be Magyarországot!”

Plakátháború zajlik Magyarországon. Miközben az ország az elmúlt években kedvező pályára került, igyekszik visszanyerni az elvesztett gazdasági lendületet, csökken az államadósság és a pénzügy sebezhetősége, javul a hitelminősítése, nő a foglalkoztatottság, lassú népesedési jobbulás indult be. De mindez nem számít. Pedig a haza érdekében szüksége lenne Magyarországnak a nemzet érdekét szolgáló összefogásra. Hogy a legnagyobb magyarral, Széchenyi Istvánnal együtt lehessen vallani: „Magyarország nem volt, hanem lesz!”

Dr. Ábrám Zoltán

NAGY MAGYAR ESEMÉNY NEW YORK-BAN

New York város számos magyar világi és egyházi intézménynek, kulturális, társadalmi eseménynek ad otthont. Gyakoriak az előadások, összejövetelek a Magyar Házban, vagy a Főkonzulátus épületében. De a magyar jelenlét itt sokkal messzebbre vezet vissza. Hogy csak a főbb eseményeket idézzem, kezdjük Kossuth amerikai útjával.

Ő 1852. december 6-án érkezett New Yorkba, ahol a város diadalmenettel fogadta, miután előtt 25 más amerikai városban próbált támogatást találni a levert szabadságharcnak. 1886-ban, amikor a Szabadság-szobor felállításához szükséges alapozásra nem volt pénz, a magyar Pulitzer József indított sikeres gyűjtést, aminek eredményeként New York és Amerika jelképe ott áll a kikötő bejáratánál. A 19. század fordulóján Amerikába érkezett sok ezer magyar nevét örökíti a Dicsőség-fal (Wall of Honor) Ellis Island-on. Kossuth szobrát a Riverside Park-ban 1928. március 15-én avatták fel, miután az amerikai magyarok gyűjtése olyan sikeres volt, hogy a tervezett mellszobor helyett teljes nagyságú szobrot állíthattak fel.

Most újra magyar történelmi esemény színhelye New York város. 2017. március 12-én a Kossuth szobor mellett avattuk fel az 1956 hőseit tisztelő emlékművet. Tíz év munkájával érte el a Magyar–Amerikai Emlékmű Bizottság, hogy ez megvalósult. A forradalom ötvenedik évfordulóján, a nagysikerű Carnegie Hall rendezvény után született meg az elhatározás, hogy az 56-os emlékművet állítunk a hatvanadik évfordulóra. Nemzetközi tervpályázat eredményeként Nagy Tamás budapesti építész tervét fogadta el a szakemberekből álló zsűri városi bizottság jóváhagyása után, magáévá tette a gondolatot és a Kossuth-szobor mellett jelölte ki az emlékmű helyét. Papp Architects iroda elkészítette a kivitelezés terveit, Gulyás István a mérnöki műleírást. River Bend Construction volt az építő, Butfamante Landscaping a kertész vállalat. A kanadai Lacroix firm szállította a gránit tömböket. Az emlékmű közepén lévő medalion azt a csillagképet jeleníti meg, amely 1956. október 23-án Budapest felett ragyogott, amikor a forradalom első lövései eldördültek. Ha kezdetben lehetetlennek is tűnt, az építéshez és jövőbeni fenntartáshoz szükséges fél millió dollár is összegyűlt az amerikai magyarok áldozatkészségét, részben két alapítvány, (KKETTKK és HIF) valamint a Magyar Külgazdasági és Külügyminisztérium és a New York-i Főkonzulátus segítségét dicsérve. A pénz utolsó részletét a mostani avató ünnepségen adtam át a Riverside Park igazgatójának.

Amikor most az ünneplő közönség összegyűlt az 1848 és 1956 forradalmainak emlékhelyén, méltó volt együtt emlékezni a magyarság két nagy ünnepére. Velünk ünnepelt nemcsak az egész amerikai magyarság, de az elhagyott óhaza is.

Köszönet mindazoknak, akik ezt lehetővé tették.

P.L.

Pontok és ellenpontok – szempontok

Papp László 2017/1. számunkban önvádolóan is arról nyilatkozott, mivé lett a Magyarok Világszövetsége. Írása azért került közlésre, mert tartalma nagyon sok – főként nyugati – magyart érintett, akik valamikor a Világszövetségben tisztséget vállaltak. Tehát nem leleplezés, rágalmazás, hanem tájékoztatás volt az írás célja. Kemény, határozott hangja nagyon érzékenyen érintette a Világszövetség elnökét és híveit. Mi sem volt természetesebb, mint hogy a 2017/2. számban – ha nem is teljes terjedelmében – helyet adtunk a szerkesztőségünknek megküldött Pontosításoknak. Az újságírói etika szempontjainak figyelembe vételével, nem pedig ügyvédi felszólításra tettük ezt.

Papp László alábbi feleletével befejezettnek tekintjük a kirobbant viszályt. Szerk.

Téved Patrubány Miklós István Ádám, amikor azt hiszi, hogy a Bécsi Napló 2017. január-februári számában megjelent MI LETT A MAGYAROK VILÁGSZÖVETSÉGÉBŐL? című írásomban őt akartam kritizálni. Valójában a Bakos István Nemzetépítő Kísérlet című könyvének ismertetése arra adott alkalmat, hogy kiöntsem bánatomat és önváddal elmondjam mivé hagytam, hagytuk veszni ezt a nagymúltú és reményünkben szebb jövőt ígérő intézményt. Patrubány csupán főszereplője annak, ami a Világszövetséggel a 2000-es tisztújítás után történt, ezért kellett az ő működéséről is szót ejtenem.

Patrubányt a Világszövetségben ismertem meg és tehetséges, jóképességű embernek tartottam. Meghívtam Amerikába és bemutattam ottani magyar szervezetek vezetőinek. Biztattam a Világszövetség építésében való hathatós munkára, de nem igaz, hogy Csoóri Sándor ellen lovaltam volna. Barátságunk azért romlott el, mert olyan útra vitte a Világszövetséget, amely számomra és a Szövetség számos más tagja, vezetője számára is káros és elfogadhatatlan volt.

Nem kívánok részleteiben foglalkozni azzal, ahogy írásomat Patrubány igyekszik kifacsarni. De ki kell térjek a Sipos Attilával készített interjúra. Patrubány szerint ezt én találtam ki, holott a szöveg hónapokig keringett a világhálón, ahol én is rátaláltam. Patrubány akkor nem tiltakozott. Azért hittem el az ott elmondottak valódiságát, mert teljesen megegyezett azzal a képpel, amilyennek én Patrubányt tudtam. Bár Sipost soha sem ismertem, nem volt okom kételkedni az általa közöltek valóságában.

Nagyon sajnálom, hogy a jelenlegi Világszövetségről elmarasztaló kritikát kellett írnom. Abban reménykedem, hogy lesz még alkalom ennek az ellenkezőjéről írni valamikor, ha a Magyarok Világszövetsége valóban az lesz, aminek Perényi Zsigmond és Teleki Pál megálmodta.

Papp László

TÖLTS VELÜNK EGYHETES NYÁRI TÁBORT
A MAGYAR KULTÚRA FELDERÍTÉSÉVEL MAGYARORSZÁGON!

Időpont: ***2017. július 24–30.*** *• Helyszín:* ***Visegrád, Mogyoró-hegy***

A tábort kifejezetten külföldön élő magyar gyerekeknek szervezzük Magyarországon. A programban megjelenik a magyar kultúra, mint komplex egész megélése, valamint a gyerekek lakó-országának a kultúrája, a többnyelvűség, többkultúrájúság. A tábor elsősorban általános iskoláskorú (7–14 év) gyerekeknek illetve családjaiknak szól. ++

Elérhetőségek: anna_szoke@yahoo.co.uk, Facebook: Magyar rejtélyek nyomában 2017.

Az első nyomtatott magyar Luther-biblia

A 2017-es esztendő a 16. századi reformáció jubileumi éve. 1517. október 31-én Luther Márton a wittenbergi vártemplom kapujára kiszögezte 95 pontban összefoglalt kritikáját a római egyház tanításáráról és hitéletének gyakorlatáról. Luther célja nem egy új egyház alapítása vagy egy új tan létrehozása volt, hanem a megújulás, amelyet a keresztény hit alapjaihoz való visszatérésben látott. Alapvető megújulási törekvések a római egyházban mindig is voltak, de kudarcba fulladtak.

A humanizmus, azaz az emberközpontúság és a reneszánsz, azaz az ókor újrafelfedezése, mint szellemi áramlatok jó talaja voltak a reformációnak. Az evangélium anyanyelven való hirdetése és a Biblia anyanyelven való olvasása a fő célok egyike volt. Luther és társai írásai a könyvnyomtatás által hamar terjedtek Európában, így Magyarországon és Erdélyben is. Luther lefordította németre az egész Bibliát. A legelső magyar fordítású és nyomtatott Újszövetség Sylvester János munkája 1541-ben Sárváron jelent meg. Sylvester nevét a 19. századtól kezdve sokan tévesen Erdősi Sylvesternek írják.

Krakkóban megismerkedett a humanizmussal, majd Wittenbergben a reformációval, ahol főleg a Luther melletti második nagy tudósnak Melanchtonnak a hatása alá került, aki nagy hatással volt a Magyarországról és Erdélyből Wittenbergbe jött tanulókra. Melanchton haláláig (1560) 442 magyarországi és erdélyi hallgatója volt az egyetemnek. Sylvester 1534-ben visszatért Magyarországra, ahol Nádasdy Tamás meghívta tanítónak a sárvári iskolába. Ott 1537-ben nyomdát alapított, habár ő maga keveset értett a nyomdászat mesterségéhez. A nyomda fellendítésére a gyenge képességű nyomdász Strutius menesztése után Nádasdy Abádi Benedeket hívta meg.

Báró nádasdi és fogarasföldi Nádasdy Tamás (1498-1562) az ország egyik legtekintélyesebb főura, Horvátország és Szlavónia bánja, Vas megye főispánja, 1542-től a magyar királyság országbírója és katonai főparancsnoka, majd 1554-től nádor. Magas műveltségű több nyelvet beszélő több országot bejárt diplomáciai érzékkel rendelkező politikus. Magyarország három részre szakadása után Szapolyait elhagyva visszatért a Habsburg politikai érdekszférába. A köztudatba, mint protestáns főúr került be, viszont haláláig megmaradt a katolikus egyházban. Udvarában mindkét irányzatot, tehát úgy a protestánst mint a katolikust megtűrte és támogatta. A hit dolgában teljes szabadságot engedett papjainak. Iskolájában protestáns tanítók működtek, udvarában pedig protestáns prédikátorok mellett katolikusok is. A protestáns hitre nem tért át. Melanchthonnal levelezett, a „magyar Luther”-nek tartott Dévai Bíró Mátyás is tanított a sárvári iskolában, megfordult ott a reformátor Bornemisza Péter is. Tudni kell, hogy a 16. századnak ebben a szakaszában még nem történt meg a római egyház és a reformáció követői közötti szétválás, azaz a felekezetek kialakulása. Nádasdy ebben a szellemben nyitott volt. Ilyen háttérrel érthető Sylvester zavartalan működése Sárváron. 1539-ben Abádi kinyomtatta Sylvester latin nyelvű magyar nyelvtanát, majd 1541-ben végre nyomtatásban megjelent az Újszövetség teljes magyar fordítása, amely egyúttal a legelső Magyarországon nyomtatott magyar nyelvű könyv volt, az „*Uj Testamentom Magyar nelwen, mellyet az Görög és Diák nelwből ujonnan fordytank az Magyar nip-nek Keresztyen hütben valo ippülisire. Vyszigethben Abadi Benedek nyomta vala 1. 5. 4. 1. esztendőben.*”, benne 115 fametszetű illusztrációval. (A mai Sárvár elődjének neve Újsziget.) Sylvester ajánlásában olvashatjuk az első magyar kétsoros verset (disztichon), amely az Újszövetség-fordítás sajátos nyelvét tükrözi. Szokolay Sándor, mint Antifóniát zenésítette meg 25 évvel ezelőtt. Az eredeti szöveget mi már nehezen olvassuk, de érdemes megismerni:

AZ MAGYAR NIPNEK KI EZT OLVASSA

Profétáк által ßolt rígen néked az isten,
Az kit igírt ímé vígre megadta fiát,
Buzgó lílekvel ßol most es néked ez által,
Kit hagya hogy hallgass, kit hagya hogy te kövess.
Néked azírt ez lűn profétád, doktorod, ez lűn
Mestered, ez most es, melyet az isten ada.
Ez proféta szavát hallgasd, mert tíghed az isten
El veßt, és nyomos itt nem lehet az te neved.
Itt ez irásban ßol mostann es néked ez által,
Hütre hiu mind, hogy senki ne mencze magát.
A ki Sidoul, és Görögűl, es vígre Diákúl
Szol vala ríghen, ßol néked az itt Magyarul:
Minden nípnek az ű nyelwin, hogy minden az isten
Törvínyinn íljen, minden imággya newít.
Itt vagyon az reytek kincz, itt vagyon az ki foló víz,
Itt vagyon az tudomány, mely örök íletet ád.
Lelki kenyír vagyon itt, melyben mikor ißel, örökké
Ilß, mely az mennyből szálla, halálra mene.
Az ki teremt, tíged meg vált örök íletet es ád
Ez ßent által nincz több bizodalmad azírt.
Ennek azirt szolgálj mindenkor tißta ßüedvel,
Ennek mindenkor tígy igaz áldozatot.
Tighedet ez hozzá vißen, s nem hágy mikor így mond
Bodogok el jövetek, vesßetek el, gonoszok!
Sylvester Janos íria.“

Sylvester magyar nyelve a Tisza-Kőrős vidéki nyelvjárás, az í-ző. Számunkra ma már nehezen érthető, mint pl. rígen-régen, igírt-igért, nevit-nevét. Nem szabad elfelejteni, hogy a 16. században még nem volt egy egységes magyar irodalmi nyelv, ugyanúgy, mint a német nyelvközösségben sem. Luther a bibliafordítását is saját nyelvjárásán írta, ami később a német irodalmi nyelv alapja lett. 1574-ben Bécsben ismét megjelent Sylvester Újszövetség-fordítása, amit átírtak a dél-alföldi ö-ző nyelvjárásra. Erre példa: embör-ember, mögitta-megitta, szögedi-szegedi. Nádasdy sokfelé elküldte az 1541. évi fordítást, ezáltal sokan megismerhették. Sylvester követi Wittenbergben a Luther és Melanchton közelében megismert és megtanult feladatot, hogy a Bibliát anyanyelven kell közvetíteni. Írást és olvasást pedig másokkal együtt a sárvári iskolában tanított. A nyelv, a pedagógia és a tudományok művelését feladatául tűzte ki. A magyar időmértékes verselés első igényes megszólaltatója volt. Nádasdy érdeklődése a nyomda iránt később sajnos csökkent, így azt bezárták. Sylvesternek nem volt további maradása Sárváron, a bécsi egyetemre ment, mint a héber nyelv, majd a görög tanára. Ott élt 1552-ben bekövetkezett haláláig.

Sylvester magyar nyelvtana és Újtestamentuma példája a magyar nyelvű tudomány szorgalmazására a korai reformáció idejében. Az Újtestamentum-fordítás nem volt sikeres a terjesztésben és az egyházi használatban, ami többek között visszavezethető Sylvester kétségtelenül forradalmi nyelvápolása ellenére arra a tényre, hogy ő inkább nyelvtudósnak mint teológusnak tekinthető. Célja a magyar nyelv művelése és az egységes magyar helyesírás volt.

Ez évben, tehát a reformáció 500. éves évfordulóján, Sylvester és Dévai, valamint Leonhard Stöckel szepességi reformátor tiszteletére emléktáblák kerülnek elhelyezésre Wittenbergben közel a vártemplomhoz, amelynek kapujára Luther 95 tételét kitűzte.

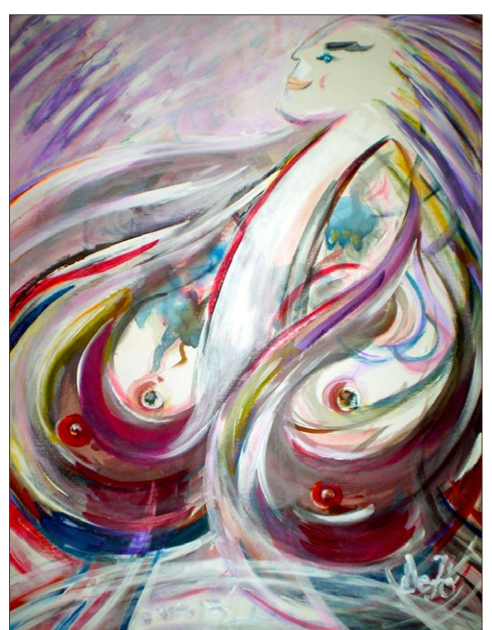

Áldott állapot

Dévai 1549-ben Krakkóban kiadott magyar nyelvtana előszavában pedig, amelyet a nyomdász Abádi Benedeknek tulajdonítanak, a szerző „az olvasónak isteni kedvet kér” az olvasáshoz, és az olvasás és a tudás töretlen összefüggését dokumentálja:

„...hogy a kösség olvashassa a szent írást, nagy segítséget tesznek a mi nyelvőnkre fordított könyvek. De az írásra a betűnek ismerete és az olvasásnak tudása (vezet). Meg kell azért azt nekünk tanulnunk, hogy olvashassuk mindnyájan a szent írást, tudatozhassunk az Isten akaratáról, és hogy ennyi sok tévelygésben legyen mihez támaszkodnunk, mert az semmi nem egyéb, hanem (mint szent János mondja) igazság.

Továbbá e tudomány, hogy olvasni és írni tudunk, anélkül hogy a szent írásra, kiben üdvösségünket találjuk, ismeretre is hasznos, hogy egymásnak mindenikőnk írhasson, ne kelljen minden kicsiny dologért más ember után járni. Az új tanulása pedig (nyilván) elengedhetetlen”.

Fónyad Pál (Bécs)

„Kommunikáció egy jobb világért”
– EXPO ’96 Budapest

Vannak sikertelen vállalkozások, amiket utólag elszalasztott alkalmaknak is lehet minősíteni. Közéjük sorolható a közösen indult osztrák–magyar világkiállítás terve. Amikor előző számunkban az osztrák oldal reprezentánsát, Gerhard Feltl-t kértük fel a rendszerváltozás küszöbén lelkesen megszületett kezdeményezés emlékezetének felidézésére, azért tettük, mert – különösen a legutóbbi években – nem éppen barátságos arcot öltöttek az osztrák–magyar kapcsolatok. Ebben a helyzetben nem árt utalni pozitív élményekre, még akkor is, ha elmaradt a megvalósítás. Gerhard Feltl érdeklődött az elvetélés megvilágítására magyar oldalról. Erre vállalkozott Barsiné Pataky Etelka, aki 1992–1994 között államtitkári minőségben volt Világkiállítás Főbiztos, a Világkiállítás Tanács (az Antall-kormány és Budapest fővárosi közös szervezet) elnöke.

1991 decemberében Párizsban Budapest megkapta a magyar világkiállítás, EXPO 96 rendezés jogát, immár egyedül, Bécs nélkül.

A világkiállítás megrendezését az országgyűlésben elfogadott 1991. évi LXXV. törvény szabályozta, amelyet azzal a céllal fogadott el a magyar parlament, hogy „..az európai gondolat és a közösség történelmi, kulturális és gazdasági vonatkozásait kiemelje, ... hogy a honfoglalás és az európai jelenlét 1100 éves évfordulójához méltó megemlékezést kifejező nemzeti programot nyújtson.”

A világkiállítások történetében két trend vonul végig, egyes esetekben bemutatásra kerülnek az ipari, gazdasági újdonságok, más esetekben, egy-egy új történelmi helyzetben lévő ország mutatkozik be. Magyarország abban a kivételes ritka helyzetben volt, hogy mindkét trend jelen volt. A rendszerváltoztatás Budapestet reflektorfénybe állította, a kommunikáció, az expo `96 témája pedig korunk nagy kihívása lett. Az informatika, a telekommunikáció, a szórakoztató elektronika, és az USA-pavilon témája: „az információs szuper országút” mind az akkori, és a jelenlegi világunk legizgalmasabb témái közé tartoznak.

Az expo utóhasznosítása megoldott volt, az új, akkor még leendő, mára már elkészült budapesti Universitas. A Világkiállítási programiroda javaslatára az Antall-kormány a lehető legjobb funkciót jelölte ki a világkiállítás befejezését követően.

Az egyetem mellett – mára már áll az ú.n. infopark, amelyhez a területet az expo készítette elő. Az infoparkban mindazok a cégek vannak jelen, amik az egyetemmel kutatások, fejlesztések területén együtt működnek. Az expo – kiállítási területével szemben a Duna bal partján – amely szintén expo fennhatóság alá került – mára új városnegyed épült, az akusztikájáról méltán híres Művészetek Palotája, és az új Nemzeti Színház épületekkel kiegészítve. Azon a területen a Ferencvárosi pályaudvar állt, amely a Világkiállítási Programiroda vezetésével rövid 2 év alatt elbontásra és előközművesítésre került. Az expo lendülete teljesen megváltoztatta Budapest ezen városrészét.

1994 nyarán már 28 ország zászlaja lengett a Zászlók terén (összesen mintegy 50 ország részvételére készült a terv), Sorban kerültek megkötésre a szponzori szerződések. Az első pavilon elkészült (ezt vállalkozási alapon bérelte az expo, és adta tovább a kiállítóknak).

Az expo mellett működő amerikai tanácsadó cég hivatalos jelentése szerint: „A projekt előrehaladásával nagyon elégedettek voltunk. Budapesten rendelkezésre álltak a megfelelő feltételek egy világszínvonalú kiállítás megrendezéséhez”.

Az 1994. évi választások után hatalomba lépő Horn-kormány, 13 nappal a beiktatása után lemondta az expót. A lemondást a kormány a költségekkel indokolta meg, igaz, hogy titkosnak minősített határozatban. De nem a költségekkel volt a baj, hanem az értékrenddel. Politikai kicsinyesség döntött egy olyan nemzeti ügyben, amit még a lemondás után néhány hónappal is országosan a lakosságnak 61%-a, a budapestieknek pedig 75%-a támogatott (Gallup)

Barsiné Pataky Etelka

Lackfi János

HONDERŰ

Aztán a magyar ember iszik egy kávét, a felhők oszladozni kezdenek, hátából kiáll a hasogatás, felköhögi a torkára rakódott mindenfélét. Eszébe jut, hogy az ő hazája voltaképpen a csodák országa, és igazán büszke lehetne arra, hogy itt él. Mindenfelé nyájas, termékeny dombok vagy metafizikusan mély értelmű, végtelen mezők, amelyről olyan szépen dalolnak a magyar költők egy minden külföldi számára tökéletesen érthetetlen nyelven! Ha tengerünk nincs is, van világhíres termálvizünk, és itt nyújtózik Európa legnagyobb tava, melyet az itteniek szerényen csak „magyar tengernek” becéznek. A dombtetőkön festői romok (osztrák barátaink robbantották fel várainkat, ne lázadozzunk már folyton ellenük!), a föld alatt olaj helyett cizellált cseppkőbarlangok. A nép vendégszerető, borai pompásak, konyhája ízekben gazdag. A futball átmenetileg gyengélkedik, de az 1950-es években világbajnoki döntőt játszó, híres-nevezetes „aranycsapat” összeállítását minden magyar állampolgár kívülről fújja. A Real Madrid sztárjának, Puskásnak nevét az összes focirajongó áhítattal ejti ki világszerte. A magyar úszók, kajak-kenusok, kézilabdázók, vízilabdázók, öttusázók a világ élvonalába tartoznak.

A magyarok történelme viharos, de államalapító Szent István király utód nélkül elhalálozván Szűz Mária kezébe ajánlotta az országot, és a mennyei diplomácia bevált! Középkori uralkodóinknak sikerült erélyesen letelepíteni és földművelésre fogni lóhátról nyilazó, ázsiai harcmodorú, pogány csatározáshoz szokott, bátor eleinket. (A lóhátról nyilazás világbajnoki címét különben messzi ázsiai vagy afrikai versenyeken még ma is elhódítják időnként a magyarok…) Évszázadokig erős, keresztény államiságban létezett az ország Kelet-Európa kellős közepén, nagyhatalmak gyűrűjében. Az egyik magyar hadvezér kemény kézzel visszaverte a hódító Oszmán Birodalom invázióját, legjelentősebb győzelmének emlékére a római pápa elrendelte, hogy Európa minden országában hálaadó harangszó zengjen délben. Igazságos Mátyás király, akiről a nép mondákat szőtt, világszínvonalú sereget képzett ki, és művelt, reneszánsz uralkodóhoz méltón fantasztikus könyvtárat hozott létre. A magyarok Dávidként küzdöttek a Góliát erejével rájuk támadó hódítóikkal. A sokszoros létszámfölényben lévő török sereget feltartóztatták, nem engedték Európára zúdulni. A Habsburg Birodalom és a szovjetek ellen kilátástalan, de végsőkig elszánt forradalmakat robbantottak ki. A népek tavasza idején és 1956-ban a művelt világ könnyes szemmel nézte, hogyan buknak el a konokul harcias magyarok. És persze a világ be is érte a festőien véres látvánnyal, a magyaroknak többnyire a kutya se segített.

A magyar népzene páratlanul gazdag, Kodály és Bartók sok ezer archaikus dallamot jegyzett fel, melyek a szomszédos népek lelkületét is magukba olvasztják. Ez a folklór izzó valóság, őrzi a zenei oktatás, és gyakran stadionokat is megtöltő együttesek muzsikálják a legkülönfélébb feldolgozásokban. Az ország elképesztő mennyiségű tudományos Nobel-díjast adott a világnak, és bár ezek jó része a történelem viharaiban külföldre kényszerült, ott is dacosan őrizte nyelvét-kultúráját. Az amerikai atomenergia-program legbelsőbb köreiben dolgozó magyar fizikusok foggal-körömmel ragaszkodtak fura, ékezetes betűikhez Los Alamosban, és magyarul társalogtak, külföldi társaik legnagyobb megdöbbenésére, akik ezért el is keresztelték őket „marslakóknak”. A hollywoodi film hőskorszaka telis teli van magyar színészekkel-rendezőkkel-zeneszerzőkkel-operatőrökkel.

A híres emberekről előbb-utóbb kiderül, hogy magyarok voltak vagy lesznek, csak még nem tudnak róla. A magyar ember arról is hallott már, hogy a magyar nyelv nem is a finnel áll rokonságban, hanem a szanszkritból eredeztethető, és természetesen a legősibb az egész világon. Sőt, talán egyenesen a Marsról származik. A magyar ember borotválkozó tükrébe pislogva közli tulajdon képmásával, hogy állítólag Buddha és Jézus Krisztus is magyar volt, de pszt, ez titok!

Mérföldkövek a helytörténet-kutatásban

A helytörténet-kutatással olyan ismereteket szerzünk, amellyel tágítjuk látókörünket, ezért is fontos a Pro Pátria Honismereti Szövetség, a Csemadok és Udvard község önkormányzata által megtartott Mérföldkövek elnevezésű honismereti konferencia, amelyet huszadik alkalommal tartottak meg Udvardon.

A rendezvény a kitelepítettek tiszteletére állított emlékműnél kezdődött, ahol a helyi szervezők részéről Kusy Károly emlékezett meg a második világháború utáni magyarok ellen elkövetett borzalmakról.

A konferenciát Koncsol László, a Pro Pátria Honismereti Szövetség elnöke nyitotta meg.

A konferencián adták át a Pátria Díjat is, amelyet ez alkalommal Csáky Károly, neves pedagógus, helytörténész, az Ipoly-mente legjobb ismerője vehetett át. A díjazottat Balogh Gábor, a Csemadok alelnöke méltatta. Elmondta: Csáky már fiatalon elkezdett néprajzzal és helytörténettel foglalkozni, újságírói és költészeti vénája is korán megnyilvánult, a Csemadoknak is aktív tagja volt. Számos kiadvány szerzője, a Magyar Néprajzi Társaság külhoni tagja.

Csáky Károly köszönetet mondott az elismerésért, ahogy fogalmazott, talán letett valamit a magyarság szellemi asztalára. Munkásságának mintegy a hetven százalékát a helytörténet-kutatás teszi ki. Volt ebben publikáció, kiállítás és múzeumalapítás is. Sikerült feltárnia 55 település történetét, temetőjét, templomát.

Kovács László történész a Szent László-év kapcsán tartott előadást. László szentté avatását Béla király kezdeményezte. Egy Szent László-ereklyét őriznek a Felvidéken is, Kassán a Szent Erzsébet-dómban. László király kultuszának kiteljesedése Zsigmond idejére tehető, ebben az időben elsősorban a Felvidéken volt erős. Ezért is van annyi emlékhelye Szent Lászlónak itt.

Popély Gyula az 1938-as és 1941-es nemzeti reményekről és revíziókról adott elő. Több olyan világpolitikai esemény történt, illetve több politikus is úgy nyilatkozott, hogy elhibázott volt a Magyarországgal szembeni eljárás, ezek a hangok élteték a magyar reményeket. A bécsi döntéssel visszakerült Felvidék egy része, majd a többi országrésznél is voltak határmódosítások, illetve a Vajdaságra bevonult a magyar sereg és visszafoglalta. A 2. világháború után viszont ezek a területek ismét elvesztek.

Bukovszky László történész az 1945 utáni ellenállásról szólt. Mint mondta, a hontalanság éveiben az eddigi ismeretek ellenére a magyarság felemelte a szavát az embertelenség ellen. Több szervezet, csoportosulás is létezett. A szerveződések tagjai a magyar és a csehszlovák hatalmat is értesítették a szlovákiai magyarok ellen elkövetett embertelenségekről, amelyeknek a híre nyugatra is eljutott. Az egyik legjelentősebb szerveződés a Népi Szövetség volt.

Görözdi Zsolt a reformáció jelentőségéről adott elő. Luther nem új vallást akart alapítani, hanem vissza akart térni ahhoz, ami a Bibliában áll, mely szerint a hit által lehet üdvösséget szerezni. A reformációnak több minden köszönhető, többek között az anyanyelv fejlődése, az irodalom és a művészetek fellendülése is.

Tomovics Evelin helyett édesapja, Tomovics Miroslav felolvasta előadását a rétei kitelepítésekről. Hetven évvel ezelőtt kezdődött meg a lakosságcsere, és a Szenc melletti kistelepülésről nagyon sok családot elhurcoltak. Tomovics Evelin egy tízéves kislány visszaemlékezéseit írta meg. Előadásában elhangzott többek között, hogy a komisszár, azaz a kitelepítő biztos meg akarta győzni a családfőt, hogy vallják magukat szlováknak, mert akkor nem kell elhagyniuk a szülőföldjüket. Az édesapa azonban kijelentette, ha magyarnak születtek, nem reszlovakizálhatnak. Az emberek a mai napig félnek beszélni az átélt borzalmakról.

Végh László a Mérföldkövek indulásáról szólt, felidézte, hogy az első konferenciát 1997-ben tartották, majd a következő évtől nevezik a helytörténészek konferenciáját Mérföldköveknek. Később megalapították a Pro Pátria Honismereti Szövetséget, és a Pátria Díjat, amellyel azokat a személyiségeket jutalmazzák, akik maradandót és értékeset alkotnak.

A konferencia végén Koncsol László örvendetesnek ítélte a növekvő helytörténetkutatást, ezzel tágul a horizontunk, mélyül a tudásunk.

Neszméri Tünde

Nyugodj békében, Péter!

A felvidéki magyarságot ismét nagy veszteség érte, megint olyan egyéniség hagyott itt bennünket, akinek hiánya pótolhatatlan. Március 30-án, életének 71. évében, türelemmel viselt súlyos betegség után elhunyt **Kolár Péter**. Fáradhatatlan, a felvidéki magyarságért szüntelenül tevékenykedő ember volt, akiről nehéz elhinni, hogy földi pályája befejeződött. Hiszen azt hittük, ő örökké itt lesz, és ott lesz, ahol tenni kell, szervezni, intézkedni, ügyködni, nemcsak jelen lenni, hanem cselekedni, irgalmatlanul kérni, kilincselni, követelni a köz, mindannyiunk érdekében.

Kolár Péter kulturális életünk meghatározó egyénisége volt évtizedek óta, tervezőmérnök, tanár, színházigazgató, közösségszervező, a Csemadok volt elnöke, a Csemadok kassai választmányának elnöke.

Tanárszülők gyermekeként természetes volt számára a tanulás, a művelődés, a kultúrmunka, a kultúra szervezése, a kulturális fórumokon és programokban való részvétel. Kitűnő zenész volt, vérében volt a szépérzék. Nem véletlen, hogy tanári pályája után 1990-ben őt kérték fel a kassai Thália Színház igazgatói posztjára, amely így immár második felvidéki magyar színházként önállóan működhetett. 1996-ban azonban onnan eltávolították, de ismét felelős szerepet kapott, megválasztották a Csemadok országos elnökévé, aztán ismét visszakerült a színház berkeibe. Bárhol működött, minden munkatársa becsülte munkabírását, szakmaiságát és emberségét. Nyugállományba vonulása után sem tétlenkedett, a Csemadok kassai választmányának elnökeként a kassai magyarság megmaradásáért, a múlt kulturális örökségének megőrzéséért, gyarapításáért ágált, küzdött. Mondhatjuk, az utolsó leheletéig. Számos elismeréssel jutalmazták munkásságát Magyarországon és idehaza egyaránt. Tavaly ő kapta a felvidéki magyarság legnagyobb kitüntetését, a Pro Probitate – Helytállásért díjat.

Lapunkat, a Bécsi Naplót is nem szűnő figyelemmel követte és értékelte. Tervezte, terveztük, hogy Kassán is összeülünk, találkozunk olvasóinkkal, ő magától értetődően vállalta a szervezést, amely immár félbeszakadt. Azonban reméljük, hogy egyszer megvalósul a rendezvény, és Péter lélekben velünk lesz, mint ahogy velünk van örökre, szívünkben megőrizzük emlékét.

Nyugodj békében!

B.M.

Nagy Olívia

Fejlődés – Kereszteződés

Túl fura ez a világ… oly könnyű elveszni a csatornákban. Megtalálni a helyes utat. Dönteni, ha minden félresiklik. Honnan tudjuk, mikor lesz a következő lépésnél jobb, ha most balra megyünk? Sehonnan. Csak reméljük, a teher egyszer könnyebb lesz, az ég kitisztul és elmúlnak görcseink. Valamiért mindig küzdeni, szenvedni kell. De érdekli az embert döntésének kimenetele? Vagy elég csak a könnyebb utat választani? Biztos jobb az üresség, mint szembenézni a valósággal, ha úgy adja életünk lapjainkat? Mikor győzzük le démonainkat? Ha megtagadjuk a fájdalmat, vagy ha szikár akarattal türjük a poklot? Mert, ha belenézel a vaksötétbe, mögötte meglátod majd a fényt. Bár ezt nehéz elhinni. Tényleg igaz? Vagy humbug és nincs happy end? Elég csak ignorálni emberi érzelmeinket és úgy tenni, mintha kővé tudnánk válni? Meg fogod bánni halálod pillanatában a gyengeséged és futásod? Gondolod, hogy tényleg úgy lesz minden szép és jó és a rezüméd csillagos ötös, ha a könnyebb utat választod? Mintha elfutnál a házi feladat elől és elhinnéd, hogy jobb, ha odáig húzod-halogatod a leckeírást, amikor már túl sok tornyosul földi és pokollá teszi életedet a felhalmozott hiteltartozás? És akkor mi lesz? Kezded elölről? Nem unod még? Pedig bennünk emberekben annyival több van, mint amit elhiszünk magunkról. De ez nem megy csak úgy, következmények nélkül. Ehhez alázat és önfeladás kell. Önző, egoista, beképzelt emberi árnyék sosem fog a tisztulás útjára lépni és megtapasztalni élete napos oldalát. Amikor a probléma nem probléma, hanem kaland. Amikor nincs kietlen szürkeség és magány. Nincs szeretetlenség. Ahol az alagút végén nem egy fekete lyuk tátong. És a legdurvább ebben nem is az, hogy épp egy nyálas, ciki dumát lökök valami bölvíról, hanem az, hogy ez mind már eleve a kezdetektől fogva ott van kivétel nélkül mindenkiben. A különbség pedig csak annyi, hogy az emberek egyik fele gyenge szeretni önmagát a másik pedig nem.

Szóval jobbra, vagy balra?

Magyar nyelvoktatás Csehországban

Csehországban, Prágában szervezetek keretében folyik óvodai, iskolai foglalkozás az itt élő magyar és vegyes házasságú családok gyermekeinek.

Társulatunk, az Iglice Egylet 2002-ben alakult hivatalos szervezetté, amelyet már 1998-tól megelőztek kisebb óvodai foglalkozások a Magyar Kulturális Intézetben.

Prágában több magyar szervezet, csoportosulás létezik, ezért egyletünk fő célja, hogy összetartsa a Prágában ill. a környéken élő magyar, gyermekes családokat és így megfelelő környezetet teremtsünk a gyerekeknek a nyelv gyakorlásához és nyelvtudásuk csiszolásához.

Mindezen tevékenységünknek a Magyar Kulturális Intézet (korábban Balassi Intézet) ad otthon ingyen, bérmentve, ezzel mintegy óriási anyagi előnyt biztosítva szervezetünk létezésének.

Csehországban a magyarság államilag elfogadott kisebbségnek számít, s ennek is köszönhetően pályázhatunk a Cseh Köztársaság Oktatási, Ifjúsági és Testnevelési Minisztériumához ill. Prága Főpolgármesteri Hivatalához, amelyek eddig is fedezték kiadásaink döntő részét.

Mivel terembért nem kell fizetnünk ebből a pályázati összegből tudjuk finanszírozni programjaink nagy részét.

Ezenkívül Egyletünk tagjai éves tagdíjjal támogathatják (és teszik is) szervezetünket ill. tandíjat kell fizetnie annak, aki a rendszeres foglalkozásokat (baba-mama klub, óvoda, iskola) szeretné látogatni. Az Iglice Egylet tagjainak természetesen kedvezőbb a tandíj, míg a nem tagok magasabb tandíjat fizetnek.

Rendszeres programjaink:

1/ óvodai foglalkozások:

Mivel nagyon sok a gyerek, s hogy mindenki eljuthasson a foglalkozásokra, ezért a gyerekek koruk alapján 3 csoportba vannak szétosztva.

Kedden: 9:00–12:00 – a 3–4 évesek foglalkozása zajlik, idén 11 gyerek jár ide, csütörtökön: 9:00 – 12:00 – 4–5 évesek látogatják az ovit, 13-an látogatják ezt a csoportot, pénteken: 9:00 – 12:00 – 5–6 éveseké a tanterem, ők vannak a legtöbben, jelenleg 20 gyerek.

Az óvodásokkal egy szakképzett óvónő, Szirányi Orsolya és egy tanársegéd, Fehér Rózsa foglalkozik.

2/ Ciróka baba-mama klub:

A legkisebbekre is gondoltunk, akik szüleikkel együtt járnak a mama-baba klubba, ölbeli játékokat, mondókákat dalolnak, játszanak.

A 2016/17-es tanévben 14 kisgyerek, 0-tól 3 éves korig hallgatja Tamás Dóra óvónő mondókáit, verseikét szerdánként, 9:30-tól 12:00-ig.

3/ iskolai foglalkozások:

Csupán általános iskolásaink vannak, akikkel szintén 3 csoportban (3 külön teremben) foglalkozunk minden csütörtökön 16:30-tól 18:00-ig, 2 tanítási órában, azaz 2 x 45 percben.

Jómagam az elsősöket tanítom, az idén 10 kisdiák jár hozzám. Kolléganőim, Uhlířová Petra, a 2.3.4. osztályosokat tanítja, hozzá 14 gyerek jár, Serbán Ivett pedig a felső tagozatot, ahol 10 diák van.

Diákjaink zöme vegyes házasságú, kisebb része színtiszta magyar családból származik. Csoportonként 1–2 gyerektől eltekintve mindegyik nagyon jól beszél magyarul, így mi nem magyart, mint idegen nyelvet oktatunk, hanem arra törekszünk, hogy minél szélesebb képet kapjanak a magyar irodalomról, történelemről, kultúráról, s ezen témákba iktatjuk be finoman a nyelvtani gyakolatokat. Magyarországi ill. a felvidéki tankönyvekből csemegézünk, a Balassi füzetekből (Ünnepeljünk együtt), főleg amikor a magyar ünnepkre hívjuk fel a figyelmet.

Egyéb programjaink:

1/ történelemórák

A tavalyi iskolaévben elindítottunk egy programsorozatot, melyet szintén a Cseh Köztársaság Oktatási, Ifjúsági és Testnevelési Minisztériumától kapott pályázati pénzből sikerült finanszíroznunk. Kéthavonta szombatonként 3 órában egy felvidéki történelemtanár történelemórát tart gyerekeinknek, melynek akkora sikere lett a diákok körében, hogy idén már havonta rendezünk történórákat, kiemelve a magyar történelem neves alakjait, eseményeit, a meghívók a weboldalunkkon megtekinthetők: http://iglice.org/index.php

2/ hétvégi táborok

Évente két alkalommal családi, hétvégi hagyományőrző tábort szervezünk péntektől vasárnapig, ahová vendégelőadókat hívunk Magyarországról. Rendszeres vendégünk az Igriczek zenekar.

3/ bábszínházi előadások

A támogatásból évente 3–4 bábszínházi előadásra is futja, visszatérő vendégeink a pécsi Bóbita, a győri Vaskakas és a budapesti Figura Animációs Kisszínpad.

Az előadásoknak a Magyar Kulturális Intézet színházterme ad otthont.

4/ rendhagyó magyarórák

Ezek tulajdonképpen író-olvasó találkozók, a közelmúltban Lackfi János, Varró Dániel, Tamás Zsuzsa látogatott el hozzánk.

5/ néptánc

1975-ben megalakult Prágában a Nyitnikék felnőtt tánccsoport, melynek 2 tagja 4 évvel ezelőtt elvállalta a gyerekek néptáncoktatását, a szóta foglalkoznak gyerekeinkkel heti egy alkalommal.

6/ cserkészet

2013-ban, Mosómedve őrs néven megalakult cserkészcsapatunk is, amely a felvidéki, érsekújvári Czuczor Gergely Cserkészcsapata alá tartozik.

7/ vasárnapi iskola

A vasárnapi iskolánk 2011-ben indult Hlavács Pál vezetésével, s felekezetre való tekintet nélkül a bibliát hivatott megismertetni a gyerekekkel.

http://www.reformata.cz/vasarnapi

Az Iglice Egylet sok látványos tevékenysége mellett a háttérben feszített és folyamatos munka zajlik. A pályázatok írása, a pénztár vezetése, a könyvelés, a pénzkezelés, az internetes honlap készítése, a szerződések megvalósítása mind fontos láncszeme tevékenységünknek, és ami a legfontosabb: mindezen tevékenységek társadalmi munkában folynak.

Az összes magyar szervezetet összefogó alakulat a Magyar Bohemia, abból az okból jött létre, hogy ne keresztezzük egymás programjait, s ezen a weboldalon nyomon követhetjük úgy a felnőtt- mint a diákprogramokat.

http://www.magyarbohemia.cz/?lang=hu

Az Iglice Egylet weboldalán még tovább lehet böngészni programjaink között:

http://iglice.org/

Csámpai Ágnes, az Iglice Egylet tanára

Bányai Tamás
1946–2017

Kedves Tamás!

Eltelt immár a neked adatott csöppnyi idő, s ebből vagy negyven évig csak hallottunk egymásról. Te és szeretett feleséged a távoli Amerikában, én a közeli Európában. Azután visszatértetek Budapestre ahol meg sem melegedtetek, újra útra keltél. Miért ez a sietség? A válasz kétséges, hiába az objektív okok. Bizonyára már fogantatásunk pillanatában valaki számára tudott volt meddig, miért. Az bizonyos, hogy megérkezésünkkel meg is indul a távolodás. Ha mindentől megváltunk, elnyerjük a mindenséget. A mindenség minden: magad is, mi is, szerelmeid, szeretteid. Ottani valakikkel való találkozásod az a pillanat, melyet mindenki magával visz, és körkörösen magában hordoz mint a csendet, mint a hangokat. Íróember voltál, sokat tapasztaltál, sokaknak lejegyezted azon történeteket, amik sokunkkal megesthettek, de nem vettük észre, vagy nem tudtuk elmondani. Könyveid itt hagyták nekünk gondolataidat, azok a sorok tovább segítenek azon az úton, mely elvezet a találkozásig. Ennek reményében búcsúzik tőled a redakció nevében is Janó.

Kitüntetések

A Magyar Tudományos Akadémia 188. közgyűlése keretében tartották meg 2017. május 10-én a Külső Tagok Fórumát. Ez alkalommal adta át Lovász László, az MTA újraválasztott elnöke külhoni magyar tudósoknak az Arany János-díjakat és az Arany János-érmet.

- **Arany János-díj**:
EGYED Emese (Kolozsvár),
LANSTYÁK István (Pozsony),
PAPP Kinga (Kolozsvár),
PUTARICH Ivánszky Veronika (Újvidék),
SEBŐK Szilárd (Pozsony)

- **Arany János-érem**:
BASA MOLNÁR Enikő (USA),
DÁVID László (Ro),
DEÁK Ernő (A),
GYENGE Csaba (Ro),
GYÉRESI Árpád (Ro),
SELINGER Sándor (Ro),
TIGYI Gábor (USA)

Lovász László egyúttal ismét KOCSIS KÁROLY geográfus akadémikust kérte föl a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottsága elnökéül.

Akadémiai Aranyérmet kapott Vizi E. Szilveszter idegkutató, az MTA volt elnöke.

Emlékezzünk Dsida Jenőre
(1907–1938)

Dsida Jenő a kortárs irodalomban a Nyugat nagy fordítói: Tóth Árpád, Kosztolányi Dezső, Babits Mihály mellett említhető.

Apja, Dsida Aladár mérnökkari tiszteként szolgált az osztrák–magyar hadseregben, anyja, Csengeri Margit gazdag nemesi családból leánya.

Első verseit még középiskolás korában jelentette meg Benedek Elek *„Címbora”* című gyermeklapjában; több közismert lapnál *„Pásztortűz”*, *„Keleti Újság”* stb. vállalt szerkesztői munkát. A nagyváradi *„Erdélyi Lapok”* kolozsvári tudósítójaként dolgozott.

1929-től tagja lett a Kemény Zsigmond Társaságnak, ugyanebben az évben a marosvásárhelyi Helikon munkaközösségnek is, amely az erdélyi irodalom élethelyzetét elemezte.

Dsida irodalmi alkotásai alkati szívbetegségéből eredően életküzdelmével, halálos fenyegetettségével telítődött; ösztönösen igyekezett minél több szépséget teremteni.

A család életébe sorsdöntő módon szólt bele a világháború. A polgári jólétet súlyos veszteség sújtotta. A hadikölcsönbe helyezett vagyonuk semmivé lett.

A fiatal költőből a bekövetkezett események az összeomlás félelmét váltották ki. Erre a helyzetre keresett választ és kiutat:

„És egyszer, tudom, te is elmégy
a nyughatatlan árnyak útján.
Mogorva lesz, üres és értelmetlen
a hóbaguggolt kis fagyos faház. (Leselkedő magány)

Görömbei András írja róla: *„...Költője tele van szorongással, félelemmel, sötét árnyak, nyomasztó víziók, hallucinációk elemeivel...”*

Az otthon és az iskola által belénevelt hagyományőrző alkotókedvét, formaérzékét legváltozatosabb módon írta meg több mint ötszáz lírai alkotásában. Három kisterjedelmű versesköteje: *„Leselkedő magány”*, *„Nagycsütörtök”*, *„Angyalok Cliterájában”* gazdag, sokszínű, gazdag életműről tanúskodik. Mindháromkötet versei a háború utáni nemzedék válság élményét fejezik ki. A költő úgy érzi, mindenki magára hagyta, kéréseire senki sem válaszol, mégis, bár keserűséggel, másoknak kíván örömet, boldogságot és békességet.

- „Emberek, halló, emberek!
Ide gyertek, itt állok a kertben,
...
Jó emberek, ne hagyjatok elesni
gyöngén, reszkető ínnal,
átokkal piros, fiatal ajkamon -
Emberek! Emberek!”

„Nagycsütörtök” c. kötetében a szerelem és a természet szépségeinek egybehangolásával, a pásztorköltészet hagyományait eleveníti fel a halott lányhoz írt szerenáddal:

...”Ilonka, kis égi Ilonka
a kép olyan ép eleven
a képed a régi Ilonka
kék lepke sziromlevelen
szamócapiros puha szádból
fakadnak a lenge fürek –
szeráf nevetés puha szádból
ha zsongnak a zsenge fürek”... (Szerenád Ilonkához)

Ugyanebben az évben (1933) jelenteti meg az *„Angyalok Cliterájában”* című kötetét. Szintén Görömbei András szerint *„Az erőteljes katolikus, biblikus örökség mellett könnyű felismerni a tudatosan vállalt mesterek hangjának és művészi módszerének egyénivé formált ösztönzését...”*

Elszállt szerelem illatától
kövér és fűszeres a lég.
Halott szerelem illatából
soha, de sohasem elég.
Bomló szerelem illatából
sejti a szív, hogy itt a vég. (Út a Kálváriára)

Társadalmi programok helyett az élet igazi tartalmát, így a magyarsághoz ragaszkodó vezérmotívumait, Erdély földjének és népének elszakíthatatlan megmaradását írta meg *„Psalmus Hungaricus”* c. versében.

„Száraz nyelvem kisebzett,
égő fejem zavart.
Elindulok, mint egykor Csoma Sándor,
hogy felkutassak minden magyart.
Székelyek, ott a bércek szikla-mellén,
üljetek mellém!
Magyarok ott a Tisza partján,
...,
Ülj ide, gyűlj ide, népem
s hallgasd, amint énekelek,
...
tízmillió, százmillió torok!
Énekelj, hogy világgá hömpölyögjön
zsoltárod, mint a poklok tikkadt, kénköves szele
s Európa fogja be fülét
s nyögjön a borzalomtól
és örüljön bele! „

Költészetében a természetélmény is kirajzolódik, ezen szemléletének példája a *„Kóborló délután kedves kutyámmal”* című verse. Az életöröm és játékosság teszi felejthetetlenné Tinti kutyájával tett zarándoklatát:

...”Látod-e most már, hogy milyen áldozatos
szeretettel érzek irántad, Tinti barátom, elég a bizonyság?”

Élete utolsó éveinek félelme késztette búcsúzó vallomásának megírására:

„A képeket megírtam. Tagjaimban az álomvágy szibbadtan elterül. A munkát elvégeztem emberül, átadtam, íme, mindent már, amim van...
...Ha majd kiköt velem a karcsú csónak, imádkozzatok bűnös lelkemért. Békesség Vélem, üdv az olvasónak!” (A barát nyugovóra tér)

Dsida művészetének legmagasabb szintjére a *„Tükör előtt”* című önéletrajzában érkezett el. Az irodalomtörténészek Dsidát a két világháború közötti erdélyi magyar irodalom egyik legnagyobb költői tehetségei közé sorolják.

Ráduly Ferenc

Csárdás

Holdasi-Szabó Zsuzsa

Fényre

Ahogy a város fény után
nyújtózó ereszcsatornái,
a betonból nem találjuk a kiutat,
lábunk elé folyt remény a sár,
körbefutnak a holnap szimmetriái,
nem töltik be a teret,
valami marad örök takarásban.
Ahogy a város fényre
nyújtózó ereszcsatornái,
reggelente úgy próbálunk kijutni
ebből a rengetegből,
eldobott csikktől remeg a víz,
aztán megnyugszik,
megszokja a füstöt,
az ég nélküli reggeleket,
fölé hajol egy ablakkeret,
most már beláthat,
ahová eddig nem akart belátni.
Reggelente fény után nyújtózik
ez a város, beleremegnek ereszcsatornái,
közben pedig ott felejtett árnyékok
bolyonganak egy zsákfalu házfalain.

BÉCS EMIGRÁNS MAGYAR SZEMMEL

I. rész

Bécsi Zsuzsannáról s Anna-Máriáról szerzette Balassi Bálint 1589-ben azon gáláns versét, ami elsőként említhető az osztrák császárvárost megéneklő magyar versek sorában. Külön feldolgozást is megérdemelne ez a tárgykör, a Magyar Örökség felderítésekor azonban kortársinak mondható irodalmi dokumentumot akarok leemelni az emlékezet porosodó polcáról, éspedig nem egyetlen, hanem egész kötetnyi vers felidézésével. **Kannás Alajos** ***Bécsi képeskönyv*** c. kötetéről van szó: a versek nem csak Bécsben íródtak, de itt is jelentek meg az itteni Magyar Híradó kiadásában 1963-ban. A kötet a 60. évfordulónak mintegy utóreprezéseként egyfajta magánfelfedezés számomra.

A szerző Kiskunhalason született 1926. július 21-én, Los Angelesben (USA) halálozott el 1999. május 25-én. Foglalkozására nézve pszichológus, költő, író. Az irodalmi lexikon összesen négy kötetét tartja számon, köztük a három kiadást megélt *Kormos köveket* (Katolikus Szemle, Róma 1957, 64 l. – Nemzedékek, München 1988, 661. – Hunnia, Budapest 1991). További önálló kötetei: *Kettős alakban,* AMK, München 1958, 116 l., *Miért is félnél?,* Aurora, München 1963, 98 l. és a *Bécsi képeskönyv,* Magyar Híradó, Bécs 1963, 80 l. Első kötete *Antológia* címmel valójában 1956-ban jelent meg Münchenben.

Kannás Alajos mielőtt Magyarországról távozott, 1945-48 között a Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte tanulmányait. Átmeneti ausztriai tartózkodás után 1951-ben az Egyesült Államoknak vette útját. Onnan 1954-ben ismét visszatért Európába; Párizsban és Bécsben végezte pszichológiai tanulmányait, végül a bécsi Tudományegyetemen doktorált 1960-ban. Tanulmányai befejezése után véglegesen az Egyesült Államokba települt át, Kaliforniában a pomonai közkórház pszichológusaként kereste meg kenyerét. Magánéletében mély változást hozott, hogy a mohamedán valásra tért át, afro-amerikai negyedben lakott második és harmadik élettársával. Mindettől függetlenül nem szakadt meg kapcsolata az emigrációs magyar irodalommal, *Krónikás* álnéven rendszeresen publikált amerikai és Európában megjelenő újságokban, folyóiratokban *(Amerikai Magyar Népszava*, a *Californiai Magyarság*, a *Dél-amerikai Magyar Hírlap*, a *Caribi Újság*, a *Független Magyarország*, az *Irodalmi Újság, Ifjú Nemzedék* (München), *Magyar élet* (Torontó és Melbourne). Wass Albert tiszteli közé tartozott: *A vers marad* In memoriam Wass Albert.

A lexikális felsorolás nem említi a (Bécsi) Magyar Híradót, aminek hasábjain, ha nem is rendszeresen egy-egy vers szerzőjeként feltűnik Kannás Alajos neve. Az 1956-os forradalom időszakában tehát Bécsben élt; feltételezhetően „elvegyült” az új menekültekkel, legalábbis a Magyar Híradó körül mozgó (újág)írók társaságával biztosan közelebbi kapcsolatba került. Az újság egyes évfolyamait átlapozva első alkalommal az 1959. április 25-i számban jelentkezett *Kívülről* c., utóljára az 1965. június 1-i számban *Brooklyni reggel* c. versével.

A **Bécsi Képeskönyv**et a Magyar Híradó már megjelenése előtt beharangozta, többek között ilyen utalással:

Mint a cím is elárulja: a kötet a költő egyetemi évei alatt Bécsben írt verseit fogja össze, azokat, amelyek közül a legtöbb lapunk hasábjain látott először napvilágot. A kötet illusztrációit a szintén Bécsben élő Csizmadia T. Lajos festőművész készítette. Szilágyi József ismertette (1964. május 1-i sz.). A kis formátumú 78 (számozott) oldalt számláló könyvhöz a bécsi Collegium Hungaricum könyvtárában Szabó Ferenc fürkészö szemének köszönhetően jutottam hozzá, olyan állapotban, ahogyan az valamikor oda került, s feltehetően azóta senki sem vette a kezébe, mindenesetre nem került a könyvtár állományába, azaz, nem katalogizálták. Így több mint fél évszázad után is új kiadásként hat. A megjelenéskor 37 éves költő feleségének és Bécsben született fiának ajánlja a Magyar Híradó tudósítása szerint immár harmadik kötetét. Négy ciklusban csoportosul az 1956-1960 között keletkezett 48 vers: A város, Bécsi arcok, Jogfolytonosság és Duplafekete.

Minden irodalomkritikai szándék nélkül annyi megállapítható, hogy „nyugatra szakadt hazánkfia” kiforrott versei a XX. század első fele magyar költészetének folytatásaként íródtak, nyelvezete ezáltal nem is annyira egyéni, mint inkább kortársi. Mindez abból is magyarázható, hogy bármikért is őrzi valaki az átmentett nyelvet, költőként fehér hollónak kell lennie ahhoz, hogy kimagasloan felismerhető és megkülönböztethető legyen. A Bécsi képeskönyv erről az oldalról megközelítve, mint irodalmi termék megérdemli ugyan, hogy számontartsák, ellenben nem képez sajátságos arculatot a magyar lírában, igaz, kiforrottságával a nyugati magyar irodalom élvonalába sorolható. A szerző többnyire időmértékes versformában ír, kedveli a szonettet, rímkezelése kifogástalan.

Hangsúlyozom: a nyelvezet vonatkozásában vélekedem így, tartalmát tekintve azonban egészen más világ tárul elénk, ami mindenekelőtt az emigráns sors hányattatásaira vezethető vissza. Kannás Alajos mégsem a mindenétől megfosztott nincstelen csavargó, legalábbis anyagi tekintetben. Annál inkább állítható ez lelki nincstelenségére. Vergődő vágyakozás a beismeréssel:

Az utakat a gyep benőtte,/ de nincs is visszaút már, / és jussod sincs a régi földre, / ha egyszer elfutottál.

Így mond búcsút megbánás és könnyek nélkül a határon, feltehetőleg mielőtt ismét visszatért volna Amerikába (Búcsú, 78. old.). Ebből viszont az következtethető ki, hogy Bécset, az itt látottakat, megélteket az emigráns veszteséges lelkületével szemléli és vetíti ki. Múlt és jelen között csillapíthatatlan, ugyanakkor roppant fegyelmezett hiányérzet vibrál. Bölcsen látja, belátja a változtathatatlant, és erre kesernyés belenyugvással általánosít:

Mert közben már mindenki más lett, / hisz minden élet titka / a változás... Ezért itt állj meg, / s fordulj békében vissza. (Búcsú, u.i.)

Annál kegyetlenebbül, leleplezően őszinte, amit *Emigránsok* c. versében pszichológiai szakértelemmel diagnózisként meghatároz:

Mohazöld mozdulatlanság a magányunk / megtapadunk életünk északi oldalán / de letagadjuk / hogy csillagokra látunk / évgyűrűinket percek szűi porhanyósítják / de a széteséstől megment / a képmutatás kérge /
semmink sem maradt / a gyűlöleten kívül / és a fejlődés / évmilliós tempójával mérve / kevés a remény / hogy ebben az életben / kétlábra tudjunk emelkedni. (69. old.)

Az emigráns sorsot s a belőle fakadó traumát annál hitelesebbnek kell elfogadnunk, mert többes szám első személyben fogalmazódott meg ez a vallomás, önmagát tehát minden fenntartás nélkül ehhez az emberfajtához sorolja, azonosul vele. Ha bárki ennek a kérdésnek bogozásába fog, megkerülhetetlen ez a Kannás-féle meghatározás.

Deák Ernő

Folytatása következik

JELEN SZÁMUNK KÉPEI

Az Erdélyből származó Demeter József a Maros megyei Magyardellőn született 1947. április 9-én. Földműves, inas, szakmunkás, technikus, hivatásos újságíró. Az egyetemet Bukarestben végezte. Családjával 1990-ben költözött Magyarországra. Sokoldalú. Neves személyiségek nevezték, nevezik polihisztornak. Ő magát inkább „prolihisztornak” mondja. Dr. Turai G. Kamil, művészetfilozófus dekatlonistának (tízpróbásnak) keresztelte. Festményeit, rajzait DeJó néven jegyzi.

Képzőművészetek terén – autodidakta festő, portrégrafikus. Több kiállítása volt Magyarországon. Budapesten is. Határainkon túl úgyszintén, a francia Charlieuban. Portrégrafikái az ausztriai Welsben sem ismeretlenek.

Stílusa a (múlt) századelő tízes éveinek szellemi izgalmai között kibontakozó, a kubizmus szerkezetességét az expresszivitással termékenyítő mesterek munkáira emlékeztet. A korai Picasso, az érett Bracque, a még Oroszországban honos Chagall, a magyar Tihanyi Lajos, vagy a pályája elejének bátorságával bíró Oscar Kokoschka, esetleg Egon Schiele érzelemteli és mégis értelmező magatartása ismerhető föl ezeken a munkákon. De nem eltanult, ellesett gesztusok ezek, hanem a közelítés egyéni módszerének önálló és sajátos fejlődésjegyei.

DeJó bevallása szerint a kétezredik év elején kezdett folyamatosan festeni Ballószögön. Egyik álmát festette meg. Nemcsak a festményeit, mindent megálmodik, verset, prózát, mindent. Rajzolni, festeni senkitől sem tanult. Nem voltak mesterei.

MAGYAR VILÁG BAJORORSZÁGBAN

A címlapon daliás lovag királyunk, Szent László ül ágaskodó, fehér paripán, fején korona, jobbjában kard, amellyel vizet fakaszt. A kép alatt a bajorok fohásza: „*Hl. Ladislaus König von Ungarn bitt für uns.*" (Szent László, Magyarország királya könyörögj érettünk.")

Országos figyelmet érdemlő könyv címlapjáról van szó, Kucsera János nagyszerű kalauzt írt Bajorország jeles történelmi, régészeti, képzőművészeti, zenei emlékeiről: *Tíz évszázad magyar emlékei Bajorországban – Útikalauz*

Mélyrétegeket mozgat meg bennünk, magyarokban az üvegfestmény lovagja, mert még ép, egészséges volt a nemzet László korában. S milyen különös helyen mintázták meg! Nem közismert a bajor város neve, *Bad Wörishofen*, hetven kilométerre fekszik nyugatra Münchentől, és az itteni Kneipp Hotel lépcsőházának II. félemeletén látható lovag királyunk, nem is akármilyen társaságban: az I. félemeleten Szent István, a III. félemeleten Szent Erzsébet.

A művész neve: Joseph Peter *Bockhorni*.

Útikalauz Kucsera könyvének az alcíme, s aki értő szemmel végigolvassa, első megjegyzése csak az lehet, több ez, mint a turisták számára gyártott tájékoztató.

A nemes téma illetékes személlyel találkozott. Kucsera János sokoldalú műveltsége, a magyar nemzet iránti hűsége közismert, buzgalma kiapadhatatlan forrás, az elmúlt évtizedekben hegyeket mozgatott azért, hogy Münchenben ne aludjon el a láng, hogy az itt és a környékén élő magyarság jó társasághoz, megfelelő szellemi táplálékhoz jusson. A Széchenyi Kör elnöke, de személyiségének kisugárzása sokkal nagyobb, gondoskodik arról, hogy jó dialógus alakuljon ki az anyaországgal, a leszakított részekkel. Aki megfordult már Münchenben, elkerülhetetlenül találkozott vele, úgy is nevezzük a háta mögött, hogy ő a legjobb magyar München-szakértő.

Most, ezzel a munkájával más oldaláról mutatkozott be. Nem a kiváló szervező, hanem a búvárkodó, az oknyomozó szakember jelentkezett, olyan könyvet írt, amelyik feltételezi a festészetben, a szobrászatban, az építészetben, a zenében, településtörténetben és a történelemben való jártasságot.

Hihetetlen, milyen széles skálán futtatja végig figyelő tekintetét, hihetetlen, milyen bravúrosan kezeli a tengernyi anyagot!

Kalauza azzal válik történelemkönyvvé, hogy minden objektumot összekapcsol az elmúlt századok eseményeivel. Úgy írja meg Bajorország magyar emlékeit, hogy abból megismerhető nemzetünk tíz évszázadának históriája. Lázba hozza az olvasót, nemcsak arra jó ez a könyv, hogy utcasarkon, grádicsokon böngészve botorkáljon vele a turista, címet, műemléket keresve, hanem arra, hogy lázas szenvedéllyel száguldozzunk végig Szent István korától a jelenkorig.

Természetesen Passauból indul barangoló útjára Kucsera, ez a település a ‚magyar királynék városa', itt nyugszik boldog Gizella, Szent István felesége, itt alussza örök álmát Ágnes magyar királylány és bajor férje.

És csak szűk körben tudnak arról a történész szakemberek, hogy a magyar trónon bajor herceg is ült két évig (1305-1307), I. Ottó magyar király. *Landshuton* halt meg, ott temették el.

Ennyi adat-adalék bőségesen elég ahhoz, hogy meggyőzze a Kalauz olvasóját, jó kezekben van, villan itt a gondolat, a szerző szeme nem került el egyetlen kriptát, szobrot, festményt, tornyot se, s miután bejártuk az ő irányításával Bajorországot, az a képzetünk, illúziónk támad, hogy magyar földön, magyar urak, magyar leventék, Árpád-házból származó nagyasszonyok földjén vagyunk.

Módszeres idegenvezető Kucsera János. Passauból délnyugatra veszi útját, lejön az Inn folyó és a német-osztrák határ mellett, majd észak-nyugatnak fordul, a *Chiemsee*-t érintve, *Rosenheim*-on keresztül Münchenbe érkezik. Itt azt gondolhatnók, hogy belefullad az emlékek tengerébe, de ő okosan felosztja zónákra a fővárost, s egy idő után itt is elfogja az otthonosság érzete az olvasót, a turistát.

Nem csoda. Bizonyára nincs pontos nyilvántartás arról, hány magyar képzőművész tanult itt, hányan telepedtek le, hányan hozták a festészet, a szobrászat lángját haza, Magyarországra, és hányan vitték a négy égtáj minden irányába. Értelmetlen lenne befejezetlen névsort megkezdeni itt, az ismertetőben.

Münchenből északra kanyarodik, első királyunk és királynénk nyomába szegődik, nem csekély kuriózumokat fedezve fel. Arról értesít a *Scheyener Chronik* a XIV. századból, hogy *Scheyernben*, a róluk elnevezett Királykápolnában *„első királyunk itt esküdött örök hűséget Gizellának, Heinrich császár húgának 995-ben vagy 996-ban."* (91. old.) Még ha legenda, akkor is szép, mert egy minket szerető nép, a bajor őrizte meg.

Aztán Nürnberg! A Dürerek városa! Elfogja a bőség érzete az olvasót, s tobzódik nagy hozzáértéssel a szerző! Könyvtárnyi a Dürerekről írt munkák száma, Kucsera könyvét oda is besorolhatjuk.

Fenn, Bajorország észak-nyugati csücskében, Würzburg környékén Rákóczi nyomokat fedez fel, aztán a frankok földjén elmerül Bayreuth mélyvizeiben. Richard Wagner és Liszt Ferenc akkora szálfák, hogy ahhoz igazodva tájékozódhat a zenekultúra minden hajósa a végtelen tengeren.

Regensburgot „hazafelé" érinti, délre veszi az irányt, de Augsburgot sem hagyhatja ki, errefelé kalandoztak az őseink, hogy a Lech mezőn kijózanodva országépítésbe kezdjenek otthon.

A határszéli Ulm az utolsó állomás.

Zúg az olvasó (és a vándor) feje a számtalan adattól, és átmelegszik a szív attól az érzéstől, hogy ilyen gazdagok vagyunk. Ez a múlt a mienk, s nincs még egy nép a világon, aki olyan példaadóan őrzi a magyar emlékeket, mint a bajor.

Okkal. Ha nemzeti nagyságunk temetője lett Mohács, a megmaradásunkhoz a bajor seregek is hozzájárultak a nagyharsányi csatában. (1687. aug. 12.) A törökök babonásan hittek abban, hogy Mohács vidékén ők csak győzni tudnak, de éppen itt, Mohács és Siklós között Lotharingiai Károly vezetésével tragikus vereséget szenvedtek, ezzel ért véget a török világ Magyarországon.

Nemrég arra tanították a magyarokat, hogy „Merjünk kicsik lenni!" Hála Istennek, nem regnálnak már országunkban a posztkommunisták, így gazdag múltunk birtokában – felfuvalkodottság nélkül – egészséges nemzettudat kialakulásán munkálkodhatunk.

Ennek a hasznos spirituális építkezésnek szerény, de hasznos téglája Kucsera János könyve.

Figyelmeztet, ne feledjük, hogy Bajorország és a magyar királyság egykoron tőszomszédok voltak...

Kucsera János: Tíz évszázad magyar emlékei Bajorországban. Útikalauz. Magánkiadás, 2016, 256 old. + képmelléklet

HEGEDŰS IMRE JÁNOS

Lélekemelő álom az iskoláról

Magyarország (és kitekintéseivel) a Kárpát-medencei régió meghatározó értelmiségi körei egyik jelentős hatású szervezete a Század Tanácsa. Konferenciái, könyvei (s személy szerint tagjai is) hosszú idő óta markánsan képviselik azt az eszmeiséget, amely a magyarság létével, jövőjével kapcsolatos problémákat és a megoldások lehetséges alternatíváját jelenítik meg. Az általuk felvállalt témák (irodalom, történelem, politikum, kultúra, anyanyelv, nemzetiségek stb.) sokoldalúsága mellett figyelemre méltó az a szakmai-tudományos igényesség, amely a tanács kvalitásos tagjai (és holdudvaruk személyiségei) révén megnyilvánul.

Legújabb kötetük, az Iskola a magasban (transzformáció Illyés már etalonná vált Haza a magasban címével) a hazai és a környező térségek magyarlakta területei iskolaügye jelenét, problémáit és lehetséges jövőjét tekinti át – s nem mellékesen ennek vonzataként az ehhez kapcsolódó témák is megjelennek. A huszonöt szerzős mű különös értékének tekinthető, hogy a különböző foglalkozású aktorok – bár más-más szempontot helyeztek előtérbe a vizsgálódásaik során –, következtetéseikben azonosak: az iskola „felettébb volta" nem csak a műveltségátadás mindennapi teendőit jelenti, hanem nemzet- (magyarság-)stratégiai kérdés és feladat is annak ellenére (vagy éppenséggel e mellett), hogy a kötet köszöntőjét író, a tanács elnöke, Szijártó István a közölt írásokról így fogalmazott köszöntőjében: „Nem több ez, mint egy villanófény – értékekről, a műveltségről, önazonosságunkról, az értékfogyatékos iskoláról, a megmaradásról". E tanulmányok jelentősége akkor tárul elénk, amikor ezek az olvasót továbbgondolásra, cselekvésre ösztönzik.

Ha csak néhány markáns címmel is jelenítjük meg a belső tartalmat (Andrásfalvy Bertalan: Az iskoláról: család-iskola-média; Bárdi László: Gondolatok az iskola jövőjéről; Kindler József: Az értékfogyatékos iskola; Rosta István: Gondolatok a mai magyarországi oktatásügy néhány kritikus pontjáról; Kováts-Németh Mária: a nevelés értékközvetítés; Albert Sándor: Megmenthetők-e a bezárásra ítált magyar „kisiskolák" Szlovákiában?; Foltán László: Problémák és példaképek a „közoktatás közepén", s mintegy történelmi analógia a jövő teendőire vonatkozóan, Giber Vilmos: Klebelsbergi elvek és értékek a köznevelésben), egyértelmű az, hogy a tanács felelősséget érez az oktatásügy jelenéért és jövőjéért. A program kiegészítéseként olvasható Sutarski Konrád írása (Észrevételek a Század Tanácsa „Oktatás-nevelés helyzete Magyarországon" témához), amelyben a szerző nagyon aktuális zenei nevelés további erősítésének szükségességét vázolja fel.

Számos más (rész) témájú írás foglalkozik a nevelés-oktatás határsávjával, amelyek közül Deák Ernő írása (Önazonosság és fennmaradás) különösen figyelemre méltó, de ugyancsak rangos közlés Somhegyi Annamária, Kellermayer Miklós, Sallai Éva , Merkei Attila, Muhi Béla opusza. S aligha lehet nélkülözni a többit is, közöttük Lászlófy Pál és Burus-Siklódi Botond közös írását: a Romániai Magyar Pedagógus Szövetség 2011-2015. évei programját, amelynek céljaként (többek között) a szövetség feladatai megvalósítása, a közgondolkodás formálása és az oktatási rendszer átalakítása, a magyar tannyelvű nevelés és oktatás minőségi fejlesztése szándékát vázolták fel.

A könyv végén „A haza emberei" címmel Kováts-Németh Mária egyetemi magántanár, Szijártó István irodalomtörténész (akik a kötet szerkesztői is), és Kisida Elek sebészprofesszor igényes, színvonalas, tartalmas beszélgetése olvasható.

A kötetet mindazoknak ajánlom, akik személyesen és közösségi színterekben is felelősséget éreznek a magyarság jövőjéért, a nemzeti kultúra (benne az oktatás-nevelés, a műveltségátadás) megmaradásáért. (A kötet a Század Tanácsa kiadásában. jelent meg.)

Kováts-Németh Mária – Szijártó István (szerk.): Iskola a magasban. Kiadó: Század Tanácsa, Ziegler-nyomda Keszthely, 2015. 222 o.

TÖLGYESI JÓZSEF

Madár János a költészetről

Madár János hálás, de munkás feladatra vállalkozott, amikor belefogott a téma összegyűjtésébe és megszerkesztésébe. E könyvből valamit megtudhatunk hatvanöt irodalmár a költészetről vallott gondolatainak esszenciájáról. A költészet maga a líra? Akkor újra adódik a kérdés, mi a költészet? E kettő igencsak fedi egymást, oda-vissza magyarázható, egyedenként változhat a meghatározás, vagy annak hozzávetőlegessége. Az alkotás lehet a pillanatnyi idegállapot kivetülése. Lehet akár Isten kikristályosodott gondolatainak küldeménye az a pillanat, amiben írónak, olvasónak talán – képletesen – belehalni is érdemes. A líra igazsága az érzelmek igazsága. Talán az az intim tartomány, melyet a szerző önzetlenül kiengedett a palackból. Persze az is lehetséges, hogy minden teremtett ember valamit kifejezni akar, arra törekszik, önmagát akarja hátrahagyni. Mindenesetre minden gondolatsor önmagában szent és sérthetetlen, belülről sugárzik, ekként válik eggyé, s így adja meg a nemzet kultúrájának globalitását, illetve annak szegmentumát. Úgy gondolom, a költészet nagyrészt az emberi lét elintézetlen kérdéseit cipeli, az egyén partikuláris világképét próbálja helyretenni. Köszönet, hogy Madár János munkájával előtérbe tolta ezt a folyton aktuális kérdést, kicsalogatva azon válaszokat, melyek megkísérelnek pontot tenni a megválaszolhatatlanra.

Madár János: Mi a költészet? Rím könyvkiadó Budapest, 2016. 231 old.

S. CSOMA J.

Zsirai László

Körözvény

Zokog a nyári délután,
könnyeként csordul a zápor,
a napsütés eltűnt hét után
e gyönyörű délutánból.

De, hogy Nap-keretben tartsa
mosolyunk tükrét még az ég,
talán a holnap megtalálja
kedvünk rég vesztett ékszerét.

BÉCSI NAPLÓ
AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.
Web: www.kozpontiszovetseg.at
www.becsinaplo.eu

Tel./Fax: 00 43 1 532 60 49
E-mail: becsi-naplo@aon.at

Zweimonatsblatt der Ungarn in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger:
Zentralverband Ungariseher Vereine u. Organisationen in Österreich.
A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/I/8.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:
Bodzsoni István (Szabadka), Borbándi Gyula † (Budapest), Czellár Judit (Genf), Duray Miklós (Pozsony), Gömöri György (London), Kovács István (Budapest), Kovátsné Németh Mária (Győr), Kő András (Budapest), T. Kovács Péter (Budapest), K.Lengyel Zsolt (München), Papp László (New York), Pomogáts Béla (Budapest), Sárközi Mátyás (London), Szakály Sándor (Budapest), Zakar Péter (Szeged).

SZERKESZTŐSÉG:
Benyák Mária, Böröndi Lajos, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Fetes Kata, Kántás János, Martos Péter, Radics Éva, Rumpler Diána, Varga Sándor.

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Uzsák Zoltán
GAZDASÁGI INTÉZŐ: Deák Sonja

BANKKONTO: 004-46793, BLZ: 20111, Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG., Hauptanstalt A-1010 Wien, Graben 21.
IBAN: AT572011100000446793 • BIC: GIBAATWW

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 15,- Euro, Magyarországon 3000,- Ft, Nyugat-Európában 20,- Euro, vagy annak megfelelő összeg, tengerentúl 25,- Euronak megfelelő összeg, Szlovákiában egyes számok eladási ára: 1,50 Euro.

TERJESZTŐINK:
Amerikában: Andrew Rekay, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856
E-mail, az újság számára: BecsiNaplo@yahoo.com
Bankátutalás: Hungarian Freedom Fighters Inc. San Francisco Area Chapter, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856
Angliában: Hungarian Book Agency, P.O.B 1956, Durham DH1 2GA.
Hollandiában: Kónya Melinda. Boerhaaveplein 124. 2343 LX Oegstgeest, 00-31-71-5154287.
E-mail: melindakonya@hetnet.nl
Kanadában: Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.
Magyarországon: Librotrade Kft., H-1656, P. O. B. 126, H-1173, Budapest, Pesti út 237. Bank folyószámla: KHB Rt. 10402166-21638181-00000000.
Németországban: Dr. Klement Kornél, BUOD, Ringstrasse 16, D-63128 Dietzenbach
Svájcban: Judit Czellar 13, Croix-du-Levant, CH-1220 Genève, e-mail: czellarjud@hotmail.com, 0227970854 – Postfinance, Julianna Judit Czellar, Compte: 12-165459-6, IBAN: CH13 0900 0000 1216 5459 6
Svédországban: Szöllősi Antal, S-127 24 Skärholmen, Box 176. PlusGirot Nr.: 756987-4.
Szlovákiában: Benyák Mária, SK-821 01 Bratislava, Datelinova ul. 9, e-mail: mariabenyak@gmail.com
Bankszámla: SK6709000000000170127485

Névvel vagy betűjellel megjelent cikkekért szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Druck: Monocopy Bt.
H–9200 Mosonmagyaróvár, Juhar u. 16.